fondată in 1895
bpt
serie nouă

maria banuș

carusel

maria banuş

«Maria Banuş a debutat cu versuri în care am semnalat acuitatea senzorială şi vitalismul.

O lirică pornind de la senzaţie nu înseamnă o poezie din vîrful degetelor. Nu este poezie acolo unde simţurile nu sunt într-o continuă comunicaţie cu zona cerebrală şi de fapt „senzaţia" e o idee întoarsă pe partea ei cea mai delicată şi proaspătă. (...) Femeie, Maria Banuş s-a limitat la sentimentul foarte intim şi inefabil al vieţii organice, la dragoste, la maternitate, la oroarea de distrugere a ceea ce a fost generat. Limitarea cuprinde o arie vastă sinonimă cu problema însăşi a vieţii.»

G. CĂLINESCU

«Maria Banuş este creatoarea unei viziuni proprii a lumii. (...) Felul emoţiilor exprimate, perspectiva din care priveşte lumea sînt ale unei femei. Este o trăsătură de autenticitate, căreia i se adaugă expresia tuturor celorlalte determinări sociale ale ei. Nici o urmă de convenţie literară, adevăr în toate formele expresiei. (...) Avem deci în faţa noastră cartea unei femei şi a unui poet adevărat, a unuia din cei mai de seamă din vremea lui şi prin care nu mă îndoiesc că zilele noastre vor da ştire despre ele timpurilor viitoare.»

TUDOR VIANU

ISBN 973-21-0115-6

Lei 8

editura minerva

1335

maria banuş

Ilustrația copertei de *Done Stan*

maria banuş

carusel

VERSURI

PREFAŢĂ DE NICOLAE MANOLESCU
NOTĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ DE SORIN BANUŞ

BIBLIOTECA PENTRU TOŢI • 1989
EDITURA MINERVA • BUCUREŞTI

ISBN 973-21-0115-6

PREFAȚĂ

Nu există, cel puțin în momentul de față, un consens în privința faptului că Maria Banuș este unul din poeții importanți de astăzi. Absentă de mai multă vreme din manualele școlare, după o lungă perioadă în care s-a bucurat de această onoare, poeta nu pare să fie nici pentru critică un nume de referință obligatorie. O vedem citată sporadic, deși a publicat în ultimii douăzeci de ani trei dintre cărțile de poezie cele mai remarcabile. Fără s-o ignore, istoriile și dicționarele literare îi acordă un spațiu modic. Studiile ample care să-i fie consacrate se pot număra pe degetele de la o mînă, iar recenziile conțin mai multe rezerve decît aprecieri, lucru destul de neobișnuit la o critică în general conciliantă. Nici n-a fost contestată ca Beniuc, e drept. Versurile ei recente au trezit reacții mai degrabă molcome. N-a fost totdeauna așa. Debutul i-a fost bine primit și, după război, ecourile *Țării fetelor* au fost puternice și de durată. Nu puteai vorbi de poezie feminină fără să te referi la *Țara fetelor*, culegere devenită un adevărat etalon. În anii '50 Maria Banuș conta printre numele la modă, în ciuda faptului că poezia ei nu mai era ce fusese. Apoi, treptat, și tocmai cînd se iveau din nou în opera ei semne de lirism adevărat, pe la începutul deceniului următor, tonul comentariilor s-a făcut reținut, obiecțiile s-au înmulțit și cota poetei a scăzut vertiginos și, s-ar zice, pînă în prezent, ireversibil. Am recitit o parte din aceste comentarii (Gh. Grigurcu, Valeriu Cristea) și, deși sînt, majoritatea, corecte în destule observații de detaliu, ele nu justifică

lipsa vădită de entuziasm în considerațiile de ansamblu. E la mijloc nu numai paradoxul ca aprecierile să evolueze în alt sens decît valoarea poeziei, dar și o discriminare : dintre toți poeții generației ei, doar Maria Banuș a avut parte de acest tratament. Cînd poezia altora (a lui Jebeleanu, a lui M. R. Paraschivescu și chiar a lui Beniuc) a redevenit estetic valabilă, critica s-a grăbit să consemneze evenimentul și programele școlare să ia act de necesitatea schimbării repertoriului. Singura dintre poeții impuși în pragul războiului căreia nu i s-a recunoscut capacitatea de a se deștepta din somnul dogmatic și de a fi, din nou, o poetă valoroasă, mai mult, de a-și depăși nivelul cărții de debut, a fost Maria Banuș. Pînă și E. Simion, cel mai obiectiv și complet dintre comentatori, e de părere, la capătul studiului său, în atîtea privințe definitiv, din *Scriitori români de azi*, că „*Țara fetelor* rămîne, în fapt, cartea ei cea mai bună".

Nu voi încerca să ofer o explicație acestei situații. Mă voi mărgini să spun că ea nu reflectă nici fizionomia reală a poeziei Mariei Banuș, nici meritele ei estetice intrinseci. Dacă *Țara fetelor*, cartea de debut, marchează fără doar și poate o dată în poezia românească modernă, cărți precum *Portretul din Fayum* sau *Noiembrie inocentul*, de la sfîrșitul carierei poetei, trebuiesc socotite la rîndul lor printre cele mai bune din cîte s-au scris la noi în ultima jumătate de veac. Nu reiau aci lista posibilă de titluri, listă de pe care ale Mariei Banuș nu au cum lipsi. Cititorul contemporan de poezie o poate alcătui singur. Între cartea din 1937 și aceea din 1981 (deocamdată, ultima tipărită de poetă) este o distanță în timp semnificativă, pe care, străbătînd-o, poezia Mariei Banuș s-a modificat radical, împreună, desigur, cu întreaga literatură română, exemplificînd totodată un destin unic și irepetabil, care se cuvine înfățișat. Este ceea ce mi-am propus să fac, succint, în paginile care urmează.

Carusel este a doua antologie, de oarecare anvergură, pe care poeta și-o alcătuiește, după aceea din *Scrieri* (două volume), apărute tot la Editura Minerva, în 1971. Ceva mai restrînsă decît aceea, care, la rîndul ei, era foarte selectivă. Altfel spus, Maria

Banuş nu şi-a adunat niciodată între aceleaşi coperţi toate poeziile (cîteva sute) pe care le-a scris. O treime, poate, din ele au rămas pe dinafara volumului din 1971, o jumătate, pe dinafara celui de acum. Asemenea calcule au rostul lor. Ne putem întreba, citind antologiile, cît de fidel exprimă ele traseul poetei, cu vîrfurile şi denivelările lui, cu accidentele lui inevitabile (şi evitabile). Tematic şi stilistic, poezia Mariei Banuş (ca şi a celorlalţi poeţi din generaţia ei) este un document de neocolit pentru epoca situată între finele deceniului 4 şi începutul deceniului 9 al acestui secol. Ea face legătura între declinul avangardismului şi modernismului interbelic şi poeţii postmoderni din generaţia 80, fiind contemporană şi cu *Jurnal de sex* sau *Întunecatul April*, şi cu *Poeme de amor* sau *La cea mai înaltă ficţiune*. O putem, deci, consulta şi ca să aflăm ce ne spune despre intervalul de timp respectiv, unul dintre cele mai complexe şi mai agitate din întreaga noastră istorie literară. Şi, în acest caz, simpla selecţie estetică operată de autoare nu poate fi considerată pe deplin relevantă. Critica are de a face cu valori şi poate să pună uneori în paranteză nonvalorile. Dar atunci cînd ea serveşte istoriei literare, ca în împrejurarea de faţă, eşecurile sau semieşecurile poetei dintr-o anumită perioadă se cuvin a fi examinate, căci evidenţiază mişcarea de adîncime a fenomenului poetic ca atare. Iată de ce nu voi respecta totdeauna dorinţa autoarei de a trece sub tăcere anumite texte ale sale, neantologate, chiar dacă nu voi stărui asupra lor, ci asupra celorlalte, care, estetic, o reprezintă cu adevărat. Dar nu pot descrie, în absenţa lor, parcursul complet şi etapele lui.

Acestea mi se par următoarele : o primă etapă cuprinde cartea de început, *Ţara fetelor*, din 1937, de care nu poate fi despărţită poezia scrisă imediat după aceea şi în parte rămasă în reviste sau în manuscris, din timpul războiului mai cu seamă, cînd Maria Banuş s-a numărat printre cei cîţiva autori de ceea ce am putea numi poezie a rezistenţei (la fel ca în Franţa, Eluard) ; a doua etapă se întinde de la volumul din 1949 intitulat *Bucurie* la acela din 1959 intitulat *Torentul*, şi ea este prea puţin asemănătoare cu precedenta (deşi în *Bucurie* regăsim texte scrise

cu un deceniu mai devreme), etapă tributară standardelor realismului socialist ; cea de a treia este o etapă de tranziție, vizibilă în prima jumătate a deceniului 7, în *Magnet*, *Metamorfoze* și *Diamantul*, în care poezia Mariei Banuș redevine foarte meritorie artistic, tatonînd încă în privința formulei și a mijloacelor ; în fine, etapa inaugurată de *Tocmai ieșeam din arenă*, în 1967, deci exact treizeci de ani de la debut, se ilustrează în patru cărți, pe nedrept marginalizate (cum am arătat deja), căci se numără printre operele majore ale poeziei contemporane.

Cine nu știe astăzi ce fel de poezie cuprinde *Țara fetelor*, după atîtea reeditări și analize ? Rămîne totuși întrebarea dacă volumului i s-a găsit locul exact în poezia noastră modernă, dincolo de faptul că este îndeobște considerat cel mai valoros debut al unei poete. În cea mai mare parte, *Țara fetelor* este o culegere de poezii de dragoste, scrise de o adolescentă, fascinată de misterul cărnii și încercînd să-l prindă în metafore, în imagini. Cea dintîi impresie la lectură este de cruditate a senzațiilor : totul este pipăit, pus pe limbă, mirosit cu voluptate neascunsă. Fantezia este însă vegetală sau, mai exact, ea pare să vrea să sugereze carnalitatea prin intermediul unor elemente luate din lumea plantelor și mai ales a fructelor : gura, palidă căpșună, mușcă pofticios dintr-un pepene și se mînjește de zeama scursă ; carnea de dedesubtul genunchilor e umedă ca un măr despicat ; fruntea atîrnă grea ca o gutuie. Sexualitatea cea mai directă este deșteptată de astfel de imagini naturale, la care trebuie adăugate acelea ale melcilor, ale miezului alburiu de ciupercă sau gălbui și consistent de pîine, într-o gamă, nu atît bogată, cît extrem de congruentă. E în aceste poezii nu atît un univers limitat la simțuri, cum mai par unii înclinați să creadă, cît unul filtrat prin ele. Surprinzîndu-și senzațiile, poeta descrie lumea. Senzația este o grilă, o metodă de cunoaștere, un instrument de a investiga cosmosul adolescentin. Comentînd în 1959 poezia Mariei Banuș, G. Călinescu spunea, cu una dintre formulările lui fericite, că, de fapt, „senzația e o idee întoarsă pe partea ei cea mai delicată și proaspătă...". Nu e deloc adevărat, deci, că poeta extirpă ideea din aceste poezii ale sim-

turilor. *Țara fetelor* conține o poezie în cel mai înalt grad inteligentă (căci există o inteligență a senzațiilor noastre, tot așa cum există o sensibilitate a judecăților noastre). S-a exagerat mult văzîndu-se în acest tip de poezie numai o expresie a feminității (deși, în mod vădit, se exprimă în ea o tînără, o adolescentă). Nu știu de ce femeia ar fi mai senzorială decît bărbatul, considerat cerebral prin excelență. Cred, mai degrabă, că o *anumită* literatură feminină (prin urmare, nu toată) a creat această impresie falsă, ca și pe aceea că poezia femeilor ar fi caracterizată de sentimentalitatea nemetafizică. Cînd ne gîndim la Emily Dickinson, la Else Lasker Schüler, la Ana Ahmatova sau la Cecilia Meireles, putem oare pretinde cu seriozitate că poezia acestor mari poete, alături de care Maria Banuș stă cu toată cinstea, se află sub imperiul exclusiv al senzației ori al emoției? Nici vorbă că nu. Poeziile din *Țara fetelor* seamănă, de altfel, destul de bine ca factură cu primele versuri ale lui Zaharia Stancu, fără ca totuși cineva să fi socotit senzorialitatea *Poemelor simple* o dovadă de feminitate, deși este evident că bunăoară metoda comparării prin senzații este comună ambilor poeți, ale căror poezii ne fac uneori să ne gîndim, în egală măsură, la „niște fructe cărnoase, mustoase, înmiresmate, colorate", cum afirmă Guillevic despre ale Mariei Banuș, în prefața la ediția franceză din 1966, intitulată foarte frumos *Joie*.

Un argument întrucîtva neașteptat ne furnizează E. Simion, care găsește că niciodată n-a fost mai aproape Maria Banuș de Arghezi decît în *Țara fetelor* și anume cînd transpune „teroarea metafizică" a poetului *Duhovniceascăi* în cîmpul senzorialității „Fată de optsprezece ani — scrie criticul — așteaptă nu se știe pe cine și nu știe ce, cu emoția și spaima cu care *robul* așteaptă semnele divinității". Și încă: „De n-ar fi tonalitatea generală a ciclului, ai crede că *nepipăitul* ce trece prin oase, fluidul care străbate ca o febră teribilă trupul este *nevăzutul, imperceptibilul* arghezian..." O poezie care duce cu gîndul la psalmii lui Arghezi nu poate fi cu nici un chip limitată la senzorialitate. Are dreptate E. Simion: „Poezia visceralului se ridică la o poezie a existenței pur și simplu".

Pe de altă parte, nu e de tăgăduit că, după acela al lui Bogza, poeziile *Țării fetelor* constituie un veritabil *Jurnal de sex*, unul din primele și foarte puținele din literatura noastră. Lirica intimă (cu atît mai mult aceea feminină) a fost foarte pudică la noi, pînă în cea de a doua generație avangardistă. Sexualitatea a fost de obicei conturnată sau travestită. La avangardiști și apoi, independent de ei, dar probabil nu fără o sugestie din acea parte, la Maria Banuș, detabuizarea sexului trebuie privită în contextul mai larg antiburghez și antifilistin al noii literaturi. Protestul îmbracă forma impudorii. Nu biografismul este de notat în primul rînd în acest jurnal, ci renunțarea la sfielile tradiționale, la edulcorare și perifrază, și dezvăluirea brutală a simțirii, ecorșeul. Instinctul, sexualitatea intră în poezia feminină românească odată cu *Țara fetelor*. Se observă o dată mai mult cît de greșit este a considera că senzorialitatea a fost de obicei domeniul liricii femeilor. Poetele au fost mult mai des niște fete cuminți. Abia Maria Banuș are curajul de a schimba imaginea. Și, apoi, *Țara fetelor* e o țară în care trupul femeii — sînii, buzele, genunchii, coapsele, epiderma — nu mai este ascuns, după ce, decenii de-a rîndul, „poezia" lui fusese mascată de aceea a inimii. O altă mentalitate, mai puțin puritană, atît morală, cît și estetică, își leagă debutul în poezia noastră de debutul Mariei Banuș.

Nu rămîn multe lucruri din acest excepțional volum în poeziile care urmează, în afară de un anumit dar de a observa ambianța cotidiană, pe care-l vom reîntîlni, salvator, pînă și în cele mai aride texte ale poetei de după război. *Ceas de demult*, *Vis* sau *Ora cinei* din *Țara fetelor*, cu atmosfera lor tulbure, cu universul lor domestic, cu prim-planurile deliberate ale vieții familiale vor lăsa moștenire poeziei ulterioare tocmai capacitatea de a ancora discursul (mereu tentat de aici înainte de a-și face de cap) în realitatea imediată. Poeta nu reține în antologia de față decît cîteva titluri din volumele anilor '50 și, încă, pe acelea în care limbajul senzațiilor ori concretul cotidian amintesc, fie și în mod vag, de vremurile bune ale liricii ei. Fiindcă, în rest, avem în *Bucurie* o poezie așa-zicînd pe temă, impersonală, convențională (pînă și în artele poetice : „Ascultă, ascultă bătăi de ciocane.

Aceleași boltite, adînci abataje. / Nici gîndul nu iese din șisturi prin vraje / Și noi am pornit după ascunse filoane"), plat reportericească („În Maramureș, într-un sat, / pe drum de colb, pe drum umblat..."), politic-ocazională („La masa verde, față-n față, / Cer unii moarte, alții viață"), ori satiric-pamfletară („Din jilț adînc, din jilț pufos, / S-a ridicat un domn verzui. / Avea un frac de mort luxos / și ochii stinși și prea sătui"). Totul e dezolant, prin banalitate, în foarte rarele texte de lirică intimă („Nu mint, iubitul meu, nu mint. / Mi-e drag fiece fir de-argint / din părul tău") iar declarativismul, insuportabil („Niciodată n-am să mă satur, nicicînd / fulgerul, dragostea, zborul, să cînt"). În poemele vaste, reportajul e la el acasă (*Despre pămînt*), dar, tot în acestea, poeta găsește mijlocul de a introduce, sub pretextul temei principale „generoase", cîte o insulă de intimitate lirică veritabilă. De exemplu, în *Ție-ți vorbesc, Americă!*, cele două continente sînt văzute ca niște femei simple, ca niște vecine, stînd de veghe, cu gîndurile lor, în noaptea de mai. Ceva mai mica poezie a căminului reapare sub epiderma discursului ideologic. La fel, în *La porțile raiului*, poem fluviu și elocvent (sînt invocați, de altfel, Whitman și Maiakovski) pe tema iubirii care înnobilează pe om, poeta găsește prilejul de a pune în gura lui Adam, bărbatul, un elogiu al corpului femeii iubite (și astfel, prima oară după un deceniu și mai bine, se vorbește în versuri de „sînii tăi dulci / ca ciorchinii de struguri" ori de pîntecul tău „ca un scut de argint") și, de asemenea, de a o face pe Eva să-și amintească de bucuria uitată de a se lipi de iubitul ei și de a-i simți „dogoarea". Firește, beția simțurilor odată consumată, apropierea dintre bărbat și femeie redevine etică și socială: „De-ai ști ce putere-mi dă umărul tău / lîngă umărul meu".

Din *Magnet* (1962), Maria Banuș reține în *Carusel* mai multe poezii decît din toate culegerile anilor '50 la un loc. Și pe drept cuvînt: este volumul care dă primele semne de schimbare la față. Nu e încă o manieră nouă (nu va fi nici în *Metamorfoze*, nici în *Diamantul*), dar lestul e considerabil mai redus și o anumită noblețe a inspirației lirice nu poate trece neremarcată. Sonetele din *Metamorfoze* sînt frumoase, deși cam reci, și readuc

preocuparea poetei pentru formă ca pe ceva firesc la un artist. („Îmi pare stilul vechi o strîmtă ramă / medieval ungher de claustrare"). Împreună cu intimismul, formalismul fusese considerat în deceniul care se încheiase una din maladiile grave ale poeziei. E greu de închipuit că Maria Banuş ar fi putut tipări, doar cu trei-patru ani înainte, versuri care să aibă ca temă... iambul („Mă trage iambu-n carul lui solemn"). Întîiul ciclu din *Diamantul* (*O apariţie ciudată*) este în definitiv un poem amplu. Dar cît de deosebit de acelea dinainte! Impregnat de biografism şi de intimitate, el pare a dezvolta acel nucleu de imagini ale memoriei afective (atmosferă, cotidian, senzorialitate) existent deja în *Magnet*, însă într-o turnură narativă discontinuă. Una din originile poeziei de notaţie din lirica anilor 60 aici trebuie căutată: „Iarnă. Soba de teracotă duduie-ncinsă. / Coji de mere creţeşti se rumenesc, / ondulînd în spirale înmiresmate. / Sub degete vechi, nocîrjate, sună andrelele / ziarul foşneşte..." E totodată acesta un strat foarte vechi şi rezistent al înseşi poeziei Mariei Banuş, care a stat acoperit de altele (şi mai ales de acela, lăbărţat, al discursivităţii ideologice) în toată perioada anterioară (părţi din el au ieşit şi atunci pentru o clipă la suprafaţă dar, ca insulele vulcanice din ocean, au fost repede înghiţite la loc) spre a fi, acum, cel dintîi recucerit pe de-a-ntregul. Ciclul *Nici Tristan, nici Abélard*, din acelaşi volum, cuprinde poezii de altă factură: mai colorate, cu pigment exotic, cîntice ţigăneşti ori de mahala, în spiritul lui Lorca sau M. R. Paraschivescu. Invocat este şi Villon. Şi ele vor avea o urmare în poezia ludică de mai tîrziu.

„Stai acasă, i-am spus / speriatului, zburlitului suflet": aceste versuri din *Tocmai ieşeam din arenă*, culegerea din 1967, ne dau imediat sensul modificării pe cale să se producă în lirica Mariei Banuş şi care va fi acela din ultimele cărţi apărute pînă astăzi. Iată noutatea: jurnalul liric, părăsit după *Ţara fetelor* şi nereluat în fond niciodată pînă acum (căci intimitatea din *Diamantul* păstrează încă aspectul „obiectiv" al poeziei de notaţie şi este, orice s-ar spune, fragmentară), redevine forma predilectă de exprimare a Mariei Banuş cu precizarea — esenţială! — că nu trupul şi senzaţia se află în centrul atenţiei, ca odinioară, ci

sufletul și memoria. Poezia Mariei Banuș aparține de aici înainte, într-un sector al ei, liricii confesive și reflexive. În alte sectoare, ea va descoperi parabola filosofică și morală (specie cultivată și de Jebeleanu, și de Beniuc și de alții în aceeași vreme). În fine, există și un însemnat sector ludic (mai ales în *Oricine și Ceva*) cu foarte argheziene tablouri de gen. Dar poezia confesivă și reflexivă reprezintă, după părerea mea, zona în care trebuie căutate textele majore ale Mariei Manuș, capabile a le concura ca valoare pe cele din *Țara fetelor*.

Intimitatea era, în *Țara fetelor*, un spațiu al inocenței, prezervat încă de agresiuni, care doar băteau la ușă. Ea este, acum, mai mult o încercare de a se regăsi pe sine a poetei, care, între timp, a pierdut totul, inclusiv dreptul la singurătate. E la mijloc un efort disperat de recuperare. Scriitura are o puritate care pune și mai bine în evidență sfîșietoarea resemnare. Într-o epocă barocă și manieristă, Maria Banuș continuă a scrie cu extremă simplitate. Cele mai bune poeme ale ei se dispensează de aproape orice artificiu. Poeta (după cum spune într-o poezie intitulată *Caietul nou*) așteaptă, cu ochii închiși, să se ivească viziunea lăuntrică ; dar nu se aud decît valurile monotone ale mării. Ceea ce nu vrea să însemne că izvorul viziunilor a secat. De la titlu, *Portretul din Fayum* bunăoară ne trimite la această vedere secretă („ochii mei se uită în cealaltă parte / și la nimic"). Poeta contemplă chipul ascuns și înfricoșat al lumii. Peisajele sînt cețoase, apăsătoare ; o țară fantomatică se profilează în lumina scăzută de amurg. *Elegia* (una din capodoperele poetei) sugerează tocmai trecerea hotarului spre singurătate, bătrînețe și moarte. În imagini chagalliene, ea exprimă o atitudine demnă înaintea inevitabilului. Recursul la pictură (delicată punte între arte) este, de altfel, printre rarele artificii sesizabile în confesiile melancolice și austere ale Mariei Banuș. Cîte o poezie se inspiră parcă de-a dreptul din naivitățile înduioșătoare ale lui Chagall. Alta conține un peisaj ce pare copiat după acelea metafizice și enigmatice ale lui Chirico. Justețea tonului liric este pretutindeni remarcabilă în aceste elegii ale inconsistenței, friabilității și desfolierii ființei

umane, metafizic înfiorate. Autumnalele sau amurgitele peisaje se scaldă într-o atmosferă echivocă, onirică. Tuşe burleşti fac şi mai penetrante viziunile : o cameră oarecare se transformă într-un tablou goyesc prin apariţia unor şacali, care (ironie !) stau pe fundul lor slab, jigărit şi latră. Nişte cobolzi himerici îşi bat joc de bătrîna doamnă, care face preparative pentru sfîrşit. Nobile imagini ale marii aşteptări se găsesc pretutindeni. Acum, nici trecutul nu mai oferă vreo salvare. Memoria — cu straturile ei geologic dispuse — a funcţionat o vreme ; coborîrea în trecut seamănă însă din ce în ce mai bine cu o descindere în infern. Ar trebui comparată o poezie ca *Vizita* (din *Noiembrie inocentul)* cu anumite pasaje din *Magnet* sau *Diamantul,* unde recuperarea biografică era încă liniştitoare şi poeta se mai putea înconjura fără angoasă de fantomele obiectelor familiare. Nimic din această emoţie în poeziile recente, unde rarele imagini readuse din străfundurile amintirii, ca dintr-o *Ţară a fetelor* irevocabil scufundată („între boală şi lume / fragede boturi de fiinţe de ierburi / îţi ating genunchii") sînt expuse într-o lumină complet diferită, singura senzualitate îngăduită fiind aceea a atingerii cu lumea de dincolo. Frig, seară, angoasă : acesta e sfîrşitul. Lumea e un spectacol tragi-comic, poate de circ (clovnul, mimul), sau o mascaradă. Unele din parabole au chiar acest înţeles. Nu mai e „sinceritatea" adolescenţei. Existenţa era înainte trăită direct, prin toate simţurile. Acum ea este şi contemplată ca un spectacol. Sensul metafizic se naşte din această detaşare.

Nu ştiu cînd sînt scrise puţinele inedite care încheie selecţia. Cu siguranţă însă una dintre ele este recentă : ea strînge ca într-un focar motivele recurente în lirica Mariei Banuş de la *Tocmai ieşeam din arenă* încoace ; dacă, în celelalte, există încă pitoresc (şi intertextualitate : Barbu, Mateiu), în aceasta, mijloacele de expresie sînt economisite pînă la a lăsa sugestiei întreg spaţiul de joc ; se intitulează *O umbră,* care este în intenţia poetei umbra lui Bacovia, dar, dacă ne uităm bine, ea este nu mai puţin aceea a lui Arghezi :

„Lapoviţă, limfe.
Nici zi, nici seară.
Tărîmuri liminare.

Ca vata din ospicii,
o ceaţă,
felinare,
şi umbra ta,
Bacovia,
sub streşini
se prelinge
un geamăt,
golul mare."

NICOLAE MANOLESCU

NOTĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ

1914 10 aprilie, se naşte Maria Banuş, în Bucureşti. Tatăl, Max Banuş, contabil, director al agenţiei „Sf. Anton", Banca Marmorosch-Blank. Se stinge din viaţă la 49 de ani (1923).
Mama, Aneta Banuş — la vîrsta de 91 de ani (1972). Copilăria şi adolescenţa în inima vechiului Bucureşti.

1920—1923 Din cauza sănătăţii şubrede urmează cursul primar acasă. Dă examenele, anual, la şcoala primară din Lucaci-Anton Pann.

1923—1931 Liceul la Institutul „Pompilian" din calea Rahovei.

1928 Debutează în *Bilete de papagal*. Director : Tudor Arghezi.

1931—1934 Facultatea de Drept şi Facultatea de Litere ale Universităţii din Bucureşti.

1932—1938 Îi apar versuri, traduceri de poezie (Rimbaud, Rilke, ş.a.), articole, în revista *Azi* (director : Zaharia Stancu) şi în alte publicaţii.

1936 Se căsătoreşte cu inginerul constructor Sorin Ebner-Banuş.

1937 Primul volum, *Ţara fetelor* (versuri). Editura „Cultura Poporului"".

1939 Rainer Maria Rilke : *Poeme,* selecție și tălmăcire, Editura Fundațiilor regale. Director : Al. Rosetti.

1939—1944 Încetează orice activitate publicistică. Participă la Mișcarea de Rezistență Antifascistă.

1944 (după 23 August) Își reia activitatea publicistică (*Viața românească, Gazeta literară* ș.a.).

1945 Se naște primul fiu, Petre Banuș.

1947 Se naște cel de-al doilea fiu, Tudor Banuș.

1948 *Hamlet* de W. Shakespeare (tălmăcire, în colaborare). Editura de Stat și Editura Teatrului Național din București

Lucrează ca redactor la revista *Îndrumătorul cultural.*

1949 *Bucurie,* versuri. Editura pentru Literatură și Artă, premiul „Gh. Coșbuc“ al Academiei Române.
Fiilor mei, poem. Editura de Stat.
A. S. Pușkin, *Poezii.* Tălmăcire. Editura Cartea Rusă.

1951 *Ziua cea mare,* teatru. Editura de Stat pentru Literatură și Artă. Premiul de Stat.

A nagy nap (Ziua cea mare). Tălmăcire în limba maghiară de Sütö András. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Der grosse Tag. Tălmăcire în limba germană. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

1952 *Radost,* în limba cehă, Cehoslovacia, Praga. Tălmăcire de Jan Vladislav și Maria Kavkova.
Vapțarov : *Poezii* (tălmăciri, cu un colectiv). Editura de Stat pentru Literatură și Artă.
Nazim Hikmet : *Poeme* (tălmăciri, cu un colectiv). Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

1953 *București, oraș iubit,* versuri pentru copii. Editura Tineretului.

Robert Browning : Cîntărețul vrăjitor, poem. Tălmăcire. Ilustrații : Iurie Darie. Editura Tineretului.

1954 *Despre pămînt*, poem. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

1955 *Ție-ți vorbesc, Americă !* poem. Ilustrații : Florica Cordescu. Editura de Stat pentru Literatură și Artă. Premiul I și Medalia de aur la Festivalul Tineretului din Varșovia. Președintele juriului : poetul Nazim Hikmet.

Dumitru Micu : *Poezia Mariei Banuș*. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Lucrează ca redactor la revista *Viața românească*.

1956 *Se arată lumea*, versuri. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Pablo Neruda : *Strugurii și vîntul*, versuri. Tălmăcire și Cuvînt înainte. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Versuri alese, în limba maghiară. Tălmăcire de Maytényi Erik. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Amerika, ia govoriu s toboi (Ție-ți vorbesc, Americă !) în limba rusă, Moscova. Ilustrații : Florica Cordescu.

Je m'adresse à toi, Amerique (Ție-ți vorbesc, Americă !) Tălmăcire în limba franceză de Constantin Aurelian. Ilustrații : Florica Cordescu. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

To you, America, I speak (Ție-ți vorbesc, Americă !). Tălmăcire în limba engleză : Alfred Margul Sperber. Ilustrații : Florica Cordescu. Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

Ție-ți vorbesc, Americă ! în limba arabă. Ilustrații : Florica Cordescu. Cairo, Egipt.

Ţie-ţi vorbesc, Americă! în limba chineză. Ilustraţii : Florica Cordescu. Beijing, Republica Populară Chineză.

Antologia poeziei bulgare (tălmăciri, în colaborare cu un colectiv). Editura de Stat pentru Literatură şi Artă.

1957 *Torentul*, versuri. Editura de Stat pentru Literatură şi Artă.

La porţile raiului, poem. Editura Tineretului.

Goethe : *Poezii*. Tălmăcire şi prefaţă. Editura Tineretului.

Poezii. Editura Tineretului, colecţia „Cele mai frumoase poezii".

Poezii. Tălmăcire în limba idiş : Idel Weidenfeld. Editura de Stat pentru Literatură şi Artă.

Amerika, ia govoriu s toboi, ediţia a II-a. Tălmăcire în limba rusă : Tatiana Berindei. Ilustraţie : Ligia Macovei.

Je m'adresse à toi, Amerique, ediţia a II-a. Tălmăcire : Constantin Aurelian. Ilustraţii : Ligia Macovei.

To You, America, I speak, ediţia a II-a. Tălmăcire : Alfred Margul Sperber. Ilustraţii : Ligia Macovei.

1958 *Poezii*. Editura de Stat pentru Literatură şi Artă.

1959 *Poeme alese*. Tălmăcire în limba chineză, Beijing, Republica Populară Chineză.

1960 *Stihi (Versuri)*. Tălmăcire în limba rusă, Moscova.

1961 *Poezii*, volum antologic. Prefaţă : Tudor Vianu. Editura pentru Literatură, colecţia „Biblioteca pentru toţi".

Prin oraşul cu minuni, versuri pentru copii. Ilustraţii : Maria Constantin. Editura Tineretului.

¡A ti hablo, America! (Ţie-ţi vorbesc, Americă!). Tălmăcire în limba spaniolă: German List Arzubide. Ilustraţii: Florica Cordescu, Mexico, Editura Margen.

Jesualdo, Antologia poeziei latino-americane (tălmăciri, cu un colectiv). Editura pentru Literatură Universală.

Mario de Micheli şi D. Vrânceanu: *Antologie della poesia romena*, presentatione di Salvatore Quasimodo. Colaborează cu un grupaj de poezii. Editura Parenti, Florenţa, Italia.

Participă la Colocviul internaţional de poezie de la Cogneliano, Veneto, Italia.

1962 *Magnet*, versuri. Editura pentru Literatură.

Hai copii prin Bucureşti. Tălmăcire în limba maghiară: Maytényi Erik. Ilustraţii de Maria Constantin. Editura Tineretului.

1963 *Metamorfoze*, versuri. Editura pentru Literatură.

Pablo Neruda: *Poeme noi.* Tălmăcire şi prefaţă. Editura pentru Literatură.

Aranycsináló *(Alchimie)*, versuri. Tălmăcire în limba maghiară: Szemlér Ferenc. Editura pentru Literatură.

1964 *Nuovi Spazi (Spaţii noi)*, versuri. Tălmăcire: Andrea Zanzotto şi Dragoş Vrânceanu. Milano, Editura Scheiwiller.

Goethe: *Poezii şi poeme* (tălmăciri, cu un colectiv). Editura Tineretului, colecţia „Biblioteca şcolarului". Participă la conferinţa P.E.N. Club Internaţional, Budapesta.

1965 *Diamantul*, poem. Editura pentru Literatură.

Din poezia de dragoste a lumii. Tălmăcire, selecţie şi prefaţă. Editura pentru Literatură Universală.

¡ A ti hablo, América ! (Ţie-ţi vorbesc, Americă !) ediţia a II-a. Tălmăcire : German List Arzubide. Ilustraţii : Elisabeth Catlett.

1966 Rainer Maria Rilke : *Versuri*. Tălmăcire, selecţie şi Cuvînt înainte. Editura Tineretului, colecţia „Cele mai frumoase poezii".

Joie (Bucurie). Tălmăcire în limba franceză şi prefaţă de Guillevic. Paris, Editura Pierre Seghers, colecţia „Autour du Monde".

Werk mit Roemenie Poëzie. Antologie în limba flamandă, Bruxelles şi Haga, cu o prefaţă de Karel Jonckheere (grupaj de poezii).

Nelson Weiner : *Antologie da poesia romena*, în limba portugheză, Rio de Janeiro (grupaj de poezii).

1967 *Tocmai ieşeam din arenă*, versuri. Editura pentru Literatură.

Martenski viatîr (Vînt de martie), versuri în limba bulgară, Sofia, Editura Narodnaia Kultura.

Gedichte (Poezii). Tălmăcire în limba germană : Alfred Margul Sperber. Editura pentru Literatură. Călătorie de documentare în Republica Federală Germania, la invitaţia organizaţiei culturale „Inter-Nationes".

Petre Stoica, *Poezia germană modernă*. Colaborare, tălmăciri. Editura pentru Literatură. „Biblioteca pentru toţi".

1968 *Anthologie de la Poésie Roumaine*, sous la direction d'Alain Bosquet, Edition du Seuil, Paris (grupaj de poezii).

1969 *Antologia poeziei romantice germane* (tălmăciri, cu un colectiv). Cuvînt înainte de Al. Philippide. Editura pentru Literatură Universală.

Roy Mac Gregor-Hastie: *Anthology of Contemporary Romanian Poetry*. Editura Peter Owen, Londra (grupaj de poezii).
Călătorie de documentare în Republica Federală Germania, la invitaţia organizaţiei „Inter-Nationes".

1970 *Portretul din Fayum*, versuri. Editura Eminescu.
Poezia austriacă modernă (tălmăciri şi selecţie, în colaborare cu Petre Stoica). Prefaţă de Maria Banuş. Editura Minerva, colecţia „Biblioteca pentru toţi".
André Frénaud: *Cu ură, dragostea mea, poezia*, versuri. Tălmăcire şi prefaţă. Editura Univers.

1971 *Ţara fetelor*, versuri, volumul 1, colecţia „Scrieri". Editura Minerva. Antologie. Selecţie de autor.
Absintos, versuri, volumul 2, colecţia „Scrieri". Editura Minerva. Antologie. Selecţie de autor.
Noru Visătoru şi amicii săi, versuri pentru copii. Editura Ion Creangă.
Participă la Serile de poezie de la Struga (Iugoslavia).

1972 *Oricine şi Ceva*, versuri. Editura Cartea Românească.
Lars Gustafsson: *O dimineaţă în Suedia*, versuri. Tălmăcire din limba suedeză, în colaborare. Prefaţă de Maria Banuş. Editura Univers.
August Strindberg: *Visul*, teatru. Tălmăcire din limba suedeză, în colaborare. Editura Univers şi Teatrul Naţional I. L. Caragiale. Colecţia „Thalia".
Selma Lagerlőf: *Charlotte Lővenskőld*, roman. Tălmăcire din limba suedeză, în colaborare. Editura Minerva, colecţia „Biblioteca pentru toţi".
Rădăcini şi furtună, antologie de proză şi poezie în limba ivrit. Editura Eked, Tel-Aviv, Israel (grupaj de poezii).
Antologia na romenskata poezija, în limba macedoneană. Selecţie şi prefaţă de Taško Sarov, Skopje, Iugoslavia (grupaj de poezii).

Stella Leonardos : *Cancioneiro romeno,* florilegiu în limba portugheză. Rio de Janeiro, Editura Porta de Livraria (grupaj de poezii).

1973 *O zi, un om, un fapt,* proză, cu un colectiv. Editura pentru turism.

1974 *Din poezia de dragoste a lumii,* două volume, ediție revăzută și completată. Tălmăcire, selecție și prefață. Editura Minerva, colecția „Biblioteca pentru toți".

1975—1985 Participă anual la Colocviile Internaționale EST-VEST, ale Uniunii Scriitorilor din Carintia, Austria.

1976 Participă la Festivalul de poezie de la Knokke-le-Zoute, Belgia.

1977 *Sub Camuflaj, Jurnal 1943—1944.* Editura Cartea Românească.

Alain Bosquet : *Note pentru o singurătate.* Tălmăcire și Cuvînt Înainte. Editura Univers.

Călătorie în Israel la invitația Uniunii Scriitorilor din Israel.

1978 *Oaspeții de la mansardă,* teatru, volumul 3, colecția „Scrieri". Editura Minerva.

1979 *Éclats des glaces foraines,* versuri. Tălmăcire în limba franceză de Alain Bosquet. Editions St. Germain des Prés, Paris.

Participă la Colocviul de poezie de la Cerisy-la-Salle, Franța.

1980 *Himera,* proză scurtă, eseuri, interviuri. Editura Cartea Românească.

Poeme alese. Tălmăcire în limba ivrit de K. A. Bertini, Simon Haran, M. Winkler. Editura Sindicatelor, Israel.

Voices within the Ark, antologie de poezie. Editura Avon Books, New-York (grupaj de poezii).

Poeţi din România, antologie (în limba arabă). Riad, Arabia Saudită (grupaj de poezii).

1981 *Noiembrie Inocentul*, versuri. Ilustraţii : Done Stan. Editura Eminescu.

Duhuri peste ape, versuri, din lirica universală. Tălmăcire, selecţie şi prefaţă. Editura Minerva.

Anthologie de la poésie roumaine, Editions NAGEL, Paris (grupaj de poezii).

La invitaţia Universităţii din Heidelberg, Republica Federală Germania, are o întîlnire cu profesorii şi studenţii Facultăţii de Romanistică.

1982 *Las bodas efimeras (Nunţile efemere)*, versuri. Tălmăcire în limba spaniolă de Pablo Neruda, Rafael Alberti, Nicolas Guillen, Omar Lara. Prezentare de Pablo Neruda. Prefaţă de Ov. S. Crohmălniceanu. Editura Eminescu.

Robert Browning : *Cîntăreţul vrăjitor*, poem. Tălmăcire revăzută. Ilustraţii : Livia Rusz. Editura Ion Creangă.

Goethe : *Opere. Poezia*. Tălmăcire, cu un colectiv. Editura Univers.

1984 *Orologiu cu figuri*, versuri. Prefaţă : Ov. S. Crohmălniceanu. Editura Eminescu. Antologie. Selecţie de autor.

La invitaţia Casei de poezie a oraşului Paris (Maison de la Poésie), sub direcţia lui Pierre Seghers, are loc o seară de poezie a Mariei Banuş. Prezintă Alain Bosquet. Citeşte actorul Alain Cuny şi autoarea.

La invitaţia Asociaţiei Internaţionale a Scriitorilor din Regensburg (Regensburger Schriftstellergruppe International), participă la „Zilele Literaturii". Are întîlniri cu profesori şi studenţi ai Universităţii din Regensburg.

1985 E aleasă membră a R.S.G.I. (Regensburg).

1986 *Schau, die Zypressen dort*, versuri. Tălmăcire î limba germană de A. Latzina, Doris Mühringe C. Gerhardt, Franz Hodjak, Peter Motzan Alfre Margul Sperber. Editura Kriterion, Bucureşti.

Premiul Special al Uniunii Scriitorilor.

1987 *Horloge à Jaquemart*, versuri, volum antologic. Tăl măciri în limba franceză de Guillevic, Alain Bosque Claude Sernet, Annie Bentoiu, Andrée Fleury Maria Banuş. Prefaţă Alain Bosquet. Paris U.N.E.S.C.O., Colecţia „Oeuvres Représentatives" ş Editions St. Germain des Prés.

1988 La invitaţia Asociaţiei Internaţionale a Scriitorilo din Regensburg (R.S.G.I.) participă la o *Seară d poezie „Maria Banuş"*, în ciclul „Clasicii prezen tului".

1989 Participă la *Seara de Poezie Românească* de la Cas de Poezie a oraşului Paris (Maison de la Poésie d la Ville de Paris), citind din operele sale, în tălmă cire franceză. I se conferă Premiul Internaţiona Gottfried von Herder, (în cadrul festivităţii ce a loc la Viena, în aula Academiei de Ştiinţe) pentru „Creaţia ei lirică ce a dat impulsuri hotărîtoar vreme de mai bine de cincizeci de ani, vieţii literar româneşti şi internaţionale".

SORIN BANU

CARUSEL

ȚARA FETELOR
(1937)

CÎNTEC MIC

Pe vîrful degetelor, pe vîrful degetelor,
ca pe carnea cireșelor albe,
spre ceasuri frînte, cu ploi de salbe,
cu tristețea abia șopotită a fetelor.

În miezul palmelor, în miezul pîntecului,
s-adoarmă anii neștiuți și grei,
și trup, cu umbre de stînjenei,
s-adoarmă-n mersul stîngaci al cîntecului.

COLINDĂ PE ȘOPTITE

Cine din voi mai știe cum o-ncolțise haita de muguri ?
Alergaseră mîinile mult, lîngă mîini,
și erau brumate și obosite ca niște struguri.
În primăvara aceea au învățat tălpile să dezmierde.
Cu spaimă mare s-a dezlipit din noi mîngîierea,
și parc-ar fi stat desfăcută în două,
carnea castanei amară și verde.

Cine din voi își aduce aminte,
de groaza tăcută a tainelor noi,

de freamătul tălpilor, straniu, greu,
ce se lasă acum în cuvinte ?

— Eu.
— Şi eu.

Am să scriu despre voi.

CEAS DE DEMULT

Tulbure zgomot. Tata ? Gîl-gîl, gîl-gîl. Nu. Gîl-gîl. Mama.
Ascunşi cum sînt melcii. Şi cheia o răsucise în broască.
E ceva care nu ştiu dincolo de perete,
mare, unsuros, şi se prelinge în mine, greu, pe neaşteptate,
ca pasul în care foca dansa.
Nu trebuia,
lasă-mă, gata, să nu mai vii, mamă.
N-am să te muşc de obraz ca din măr.
Nu mai ţip. Nu mă mai lovesc de toate,
cu cei cinci ani, ameţiţi, sonori, ca nişte cărăbuşi de aramă.
Dar nu te-apropia. Sînt lipicioasă şi bătrînă, ca tine,
ca un burete,
sau ca o peşteră, prin care curge o apă, venind de departe,
din pîntecul timpului,
şi vrea la lumină, se tîrăşte, şi-nţeleg dintr-o dată,
deşi nu-i nimeni lîngă mine, să-mi spună ce nume are
şi ce-i.
Nu ştiu de ce, ochii se-nchid.
Revăd garderobul cu oglinda brumată,
şi mîna mea înălţîndu-se-ncet,
spre urechea palidă, mare,
suflată din umbră, din puf,
apropiindu-se-ncet ca să-i agăţe cercei,

să-i pună călare, puhave, roșii cireși.
Vara trecută a fost această-nserare
și acest joc de tristeți și zăduf.
Mîna e tot străvezie,
și țipla godenului acum e-nflăcărată
și străvezie ca un fluture văzut în soare.
Uneori tresare ceva : mîna, flăcările.
Spun aspru, adînc : eu.
Spun : am cinci ani. Să nu uit niciodată.
Nimic nu e voie să uit din ce este-aici.
Becul veșted de gaz. Fața de masă de pluș stacojie.
Punga de lucru, uitată de mama. Alături mosoare.
Un guler subțire de abur, în jur un pliseu,
Perna de ace, bondoacă și trează, cum stă un arici.
Soba. Paravanul de tablă,
pe care-alunecă lebede albe și moi ca stafii.
Apoi o ușă.
Și dincolo apa, curgînd cu-nțelesuri putrede-ascunse,
ca vocile, cînd vorbesc între ei, șușotit, despre moarte.
Și-n mine, curgînd pe-ntuneric, un fir subțiratec de sînge,
venit de departe,
un fir pe care-l simt în pieptul îngust de băiat,
în tîmple,
în brațele lungi, străvezii,
și știu că sînt mare, că am cinci ani împliniți,
cînd nu mai poți plînge,
și știu că nimic mai trist decît asta n-o să se-ntîmple,
orice va fi.

VIS

— Grasule, dormi ? a șoptit, lîngă pat, mama, dinți albi,
prin plasa de sfoară.

Grasu, fetiță de puf, adoarme de puf, se trezește...
Are cercel cu mărgică, piept cu mărgică. E vară.
Fluturii trupului, roi străveziu, trist lîncezește.

„Ochii de aur să-i sug.“ Am rîs. Am fugit. Fetele ascultă
în luminișul sur
al odăii. Mîinile reci și străine. De ce ? Mi-era frică ?
Nimeni nu știe. Tac. Pleoapele lor subțiri de tulpan
freamătă-n jur,
crețe și moi ca ascunsele, albele rochii de rîndunică.

Ochii de aur deschiși. Dă-mi drumul, umăr de umbră,
dă-mi drumul.
Tremură becul. Umed, cărnos, ca un miez alburiu de
ciupercă, se mișcă tavanul.
Rochia, ciorapii verzui, putrezi, pe jos, frunzele putrede,
oameni nesiguri ca fumul
s-apropie, pleacă. Lungi, de cenușă, ca mîțele, alunecă
zilele, anul.

Lingura sună. Sau ceștile ? Cine tresare ? A sunat cineva
cu unghie de lună, pe geam, afară ?
N-a fost nimic. Liniște, liniște. Nu mai ești mică. Uită-te
luna plutește
lin, lîngă pat. Luna, dinți albi : grasule, dormi ? albi, prin
plasa de sfoară.
Grasu, fetiță de puf, adoarme de puf, se trezește...

MAMA

Mîinile mamei sînt singure, lungi, prăfuite,
ca două poteci.

Pe spinarea albă a palmelor moi, obosite,
se-ntinde uşor, ruginie,
desfrunzirea, tristeţea pistruilor.
Mama e-n aer, pretutindeni, ca o toamnă străvezie
prin care treci,
cu paşi grei,
cu privirile goale,
Abia desluşite răscruci, între căi fumurii, ireale,
sînt toate încheieturile ei,
umerii trişti, coborîşul lin al genunchilor.

Maldăre mari, de imagini aprinse pălesc, putrezesc,
în grădini răsturnate.
Uneori vînturi le resfiră, le-nalţă, le răsucesc,
stafii scămoşate, de aţă.
Uneori suie motanu-ncălţat, tropăind,
suie cu greu din străfunduri, rotindu-şi ochii de apă verde,
de ceaţă
şi treptele gem de spaime vechi, înviate.
Motanul, deodată, e altul şi suie : mlădios cavaler,
cu ochii de ceaţă,
cu buze cărnoase şi deasă, întunecată mustaţă,
cu roşii, sfioase urechi, proptite în guler,
şi baston cu mîner de argint, un cîine elegant de argint.
Dar frica se apropie, se-nnoadă în piept ca un ştreang,
tare, mai tare,
pînă ce strîmtul, sonorul amurg,
strada, colivie de soare, se clatină şi-ntre gratii se zbate,
dispare,
scurtul, repetatul ţipăt al iaurgiilor.
Frica, la fel, între frunzişuri de bronz, tremurînd în lacul
limpede, înclinat, oval
al oglinzii. Frica obscură şi aşteptarea, apropierea copiilor.
Primăveri calme, ce curg
între teii-nfloriţi. Fluvii de miresme, de sunete. Plutirea
în fundul trăsurii.

3 — „Carusel"

Lumini dantelate în brațe, în trup. Pălării vaste, bete de
soare, moțăind împrejur.
Degete moi, ca lumînările aprinse, plăpînde, sub umbrela
cu fulguiri de ajur.
Unghiile, palide flăcări, mişcate încet, de vînt, ca în vis.
Zîmbetul vag, deşteptarea dulce a gurii.
Şi peste toate unduirile clipei domnind, catifelatul, ofilitul
muscal.

Seri îngropate adînc în acre, întunecoase bucătării. Lente
prăbuşiri fără larmă,
ca o mînă, în somn, care cade. Ferestrele mute. Vînăt şi
mut îşi arată cerul gurii, o cratiță.
Pe ziduri, tingiri licăresc, moarte, spînzurate luni de aramă.
De-afară nimic. Lungile umbre. Măcinatele glasuri, rîş, rîş,
se fărîmă în tine.
Pe sub tainice, întortocheate ganguri de mese, de scaune,
se-apropie tîrîş,
un copil pămîntiu, friguros, flămînd de tine, greoi, ca o
cîrtiță.
El creşte. Fierbinte. Uscat. Cu ochi lunecoşi, ciudați,
străini ca şi graiul.
Şi tu apui. De departe auzi : „gîtule, frig. Pot să pun mîna?
Gîtule cald, gît moale de mamă."
Urechile tale pîlpîie slab, ca două flăcări albăstrui, scăzute.
Din odaie nimeni nu cheamă.
Mai eşti aici. Pielița gîtului pîlpîie. Mîinile tale se mişcă —
albe, diafane ca mucegaiul;
şi nimeni nu vine.

OGLINDĂ CALMĂ

Ciuleşti urechea de sidef şi catifea ?
Ți s-a părut. Nu-i nimeni. E tăcere.

Doar viața curge ca un sac de mere,
în piept, sub sfîrc, cît bobul de cafea.

Miști buzele. Sînt străvezii și crude.
Tresari. Te-nfășuri. Nu vine furtună.
Se coace gura, palidă căpșună,
încet, sub ore, sub frunzișuri ude.

Și brațele le-nalți ca un mărgean,
din pulberea de raze, arămie ;
mi te aduce înapoi, tot mie,
cleștar tăcut, din fundul altui an.

ORA CINEI

Ce nebune soneriile sună.
Din umede colțuri, papuci cenușii ca broaște
saltă, se-adună.
Mame uriașe, gălbui, cu lacrimi în gușe,
își cheamă băieții.
Pe rochiile lor, papagalii
își fac semn pentru noapte.
Și vin precupeții
cu roșii strivite, moi, rugătoare.
Drepți se deschid, plini de amurg,
pomii, coralii.

Și apa fierbe și soneriile sună.

Bunicii pîndesc din fotolii
și fețele lor de mere răscoapte
licăresc în umbră.

Pe culoare trec jupînese ca molii.
În aer, frunzele tari, prăfuite,
întind ascuțitele gheare.
Ghiorăie pîntecul supt de zăduf,
sonor, al burlanelor.

Pasul de ogar
al școlărițelor, al lunganelor,
mătură ca o labă de puf,
tristul, spre casă, trotuar.

Grav, aerian ca un clopot
orașul vibrează.

Pe tejghelele ude rîd amețiți
banii, în hohot.
Scapără din copite,
încordat, tramvaiul :
sălbatic nechează.
Prin trestia mișcătoare a străzilor
Pan tremură,
își caută naiul.
Păsări verzi, cenușii, mătăsoase,
ochii se zbat în orbite,
Frații lor mari, păunii amurgului,
cu ochii tulburi, roșietici ai cozilor,
cu gesturi tăcute, umflate,
îi cheamă din flacăra burgului,
îi cheamă în larg.
Dar palmele ușilor, osoase, seci,
se închid și sparg
privirile verzi, mătăsoase.

Ceasul își strînge, cu scrîșnet de foarfeci,
brusc, evantaiul.

INTERIOR

Prin clopotul de sticlă aburit
de răsuflarea toamnei dinafară,
un cer plăpînd se leagănă tivit
cu turle moi şi lungi ca nişte ciucuri.

Nu mai citi. La mînă port inele
încolăcite, cenuşii, de seară,
şi mucegai de puf întind pe lucruri.

Ne trage casa-n smîrcurile-i grele :
oglinzi stătute, veştede nimicuri,
şi umbre cresc din flăcările rochii.

Mi-atîrnă-n vîrful degetelor picuri,
tremurători, de carne, ca de apă ;
pe frunte se preling şi cad pe pleoapă.
Ce calzi şi bulbucaţi freamătă ochii...

PALINODIE

Nu ne mai cunoaştem. Inima s-a zvîntat de atunci,
cînd tremuram de freamătul omului şi căţelelor,
de nopţile-ncleştate-n subsoluri şi-n lunci,
de copiii păienjeni, împreunaţi tăcut în dosul cişmelelor,
unde-s doar buruieni şi furnici,
pleoscăitul apei pe fundul găleţii şi cîntecul servitoarei.

Dîrdîiam, eram mici.

Dac-ai şti, astăzi nici de guşa bătrînilor
nu mai mi-e frică,
nici de măcelarul roşcat, nici de comicul ce sare pe cap
redingotă şi ochi răsuciţi.
Mă mir mai ales de serile acelea putrede din august,
cînd o vecină peltică,
îmi arăta la zugravul din colţ, lampioanele-aprinse
fumegînd în pepeni scobiţi.
Cînd, ghemuite sub scară, pe-ntuneric,
cu palmele subţioară,
o lăsam să-mi bîiguie cald în ureche,
şi bănuiam c-am să plîng.

Nu ştiu de cine vorbiţi, domnişoară.

FRAGMENT DE PRIMĂVARĂ

O stradă pe care trec îndoită din umeri,
sub primăvara grea ca un pîntec de bivol.
Pietrele drumului şi stelele
stau cuminţi de poţi să le numeri,
numai cîntecul meu îmi sfîşie rochia,
sub primăvara grea ca un pîntec de bivol.

Bolborosesc. Şi tac. Degeaba aştept între uluci,
învineţirea liliacului.
Dedesubtul genunchilor carnea e umedă ca un măr
despicat,
şi albul ochilor tulbure, tulbure.
Mă gîndesc, mergînd aşa, îndoită din umeri,
la primăvara asta golaşe şi tristă ca un gît de băiat.

GÎND

Un gînd cald a căzut de-a dura.
Mi s-au aprins obrajii şi gura.
I-am dezmierdat carnea şovăielnic, pufoasă,
ca un văl de mireasă.

Un gînd cald mi-a sărit în poală,
crupă de piersică, vineţiu goală.
I-am pipăit trupul crud cum e ceaţa,
pe iaz, dimineaţa.

M-am lipit toată, lungă şi tăcută,
de-un gînd ca şoldul zglobiu de ciută,
zvîcnind de frică, umed de goană,
gînd, gînd de codană.

OPTSPREZECE ANI

Străzile-s ude. A plouat cu boabe mari ca nişte bani
de argint, şi la soare de aur.
Mi-e gîndul spre lume repezit ca un taur.
Am împlinit azi optsprezece ani.

Ploaia blajină mă bate cu gînduri smintite.
Uite, bobul ei se prelinge încet şi călduţ,
ca atunci cînd mă strîngeau în căruţ,
scutece ude de-un ceas şi neprimenite.

Da, a plouat aşa ca mîine, ca ieri, ca totdeauna.
Inima scurmă vremurile, inima-i una.
Tîmpla-mi zvîcneşte mai tare ca tîmplele vremii.

Mă gîndesc să sorb din viață ca atîți alți golani,
dar mă frige pînă și aburul iute al zemii.
Știți, am împlinit azi optsprezece ani.

MELODRAMĂ

Te sorb cu ochii lacom deschiși, de țînc nătîng.
Gestul ce-l fac, și tu rîzi, dinadins e grotesc.
Spiridușii și clovnii din mine-s ai tăi și plîng.
Saltul și tumba de puf pentru tine-nfloresc.

Plînge bufonul. Nasul lui cîrn, făinos,
tremură-n aer. Desigur că n-are batiste.
Țipă că-l doare mai tare ca buba din os,
fata cu buze de miere și ploapele triste.

Geme și țipă. Zîmbește. Strînge-un cuțit.
Sînge. Vîrtejuri. Sfîrșit. Stau acum lîngă porți,
Fifi maimuța și mînzul de sînge-amețit.
Spiridușii și clovnii din mine-s ai tăi și-s morți.

SPLEEN

M-am cățărat pe fereastra înaltă din coridor.
Număr nasturii bluzei și tot scîncesc în geam, cu nasul și gura turtită.
Să tropăim din nou, leoarcă de ploaie, pe chei ? Gleznele amorțite mă dor.
Cîteodată lucesc în mine, verzui, anii mari de aramă coclită.

Mergeam hohotind în răstimpuri. Ne priveam, însă rar.
Din creștet, apa-mi curgea sub gulerul hainei, adînc, pe spate.
Simțeam în pumnul strîns, cum degetele tale tresar,
ca iepurii, cînd ciulesc, în frunziș, urechile lungi, la toate zvonurile catifelate.

A doua zi aduse lăptăreasa, pe capra udă a căruței de piață,
primul mănunchi de liliac, într-o hîrtie mototolită.
Și primăvara trecu, zvîrlindu-mi în piept, rînjetul ei dulce, cu strungăreață.
Astă-seară pîlpîie-n mine, verzui, anii mari de aramă coclită

SINGURĂ

Nu pot striga. Mi-e gura plină.
Am înfipt colții în vis ca-ntr-o creastă de pepene stacojie.
Credeai c-am s-aștept gongul să răsune de cină ?
Din miezul serii îmi curg sîmburi lucioși pe bărbie.

Uite ce rău m-am mînjit. Și rîd. Urechile-mi ard.
Dacă mă-nalț pe vîrfuri, înșfac de ceafă, luna,
de puful ce tînjește printre cosițe-ntr-una.
Am s-o răstorn de-a dura sub coasta unui gard.

Și-am să deschid cu pumnul, în seara asta, ușile.
Singurătățile mele s-or fugări pe drumuri de-a bușile,
să-mi aducă miros de om, de praf, de lemne tăiate...

Îmi tremură lumina pe tîmple ca sudoarea,
mă șterg cu dosul palmei. Clipesc. Și rîd de toate.
Dar între sîni m-apasă. Parcă se umflă marea.

FOAME

Cît o să rumeg înlănţuirea cleioasă ca un mugur
nedespicat ?
Dincolo de cîntec şi ceaţă, mi-e foame.
Paşii. Vîntul zgîlţîind pomii jilavi de coame,
genunchii tăi jupuiţi de mult, într-un gang asfaltat.

Alerg aşa, cu pulpanele clămpănind şi pieptu-n bulboană.
Altfel erau grumajii tăi şi calzi ca pieptul de păuniţă.
Mormăiai prin caiete. Ce număr avea uniforma ? Muşcai o
fată bălană.

Mi-e foame de fălcile mirosind tare-a tutun şi alviţă.
De trînta în doi mi-e foame, pentru sîmburul gurii.
...Găsiră pe Scufiţa Roşie plîngînd, afund în ruginişul
pădurii.

CÎNTEC BOLNAV

Te-am chemat cu dinţii strînşi şi cu genunchii la gură.
Eram mîţă la pîndă. Eram coardă-ndoită.
De-atîta tăcere îmi tremură buza de jos, sleită,
şi-n ceafa mîncată de vînt zace-o grindină sură

Te-am împroşcat cu strigăt dulceag ca un val de sînge.
Aluatul inimii l-am întins peste lume, departe.
Braţele mi-atîrn-acum ca două sfîrcuri moarte,
cerul mi-e praştie-n ochi şi tot nu pot plînge.

Un deochi a găsit cîndva zăvoarele sparte.

CEAS CU DARURI

Din apa de lună, din ceața oglinzii, trup strîmt de porțelan
a mijit.
Vas palid și greu. De zmeura sîngelui greu.
Cum să-și mai ducă tristețea, iubitul meu, iubit ?

Nu-ntîrzia prea tare. Dă-mi glezna și fruntea. Nu mîine.
Azi încă sînt pereții iatacului meu,
fragezi și moi și ascunși ca miezul de pîine.

Uite, mai licăre încă, alb și dulce în noapte.
Ia-i. Ți-i întind. Sînt genunchii. Tu nu-i vezi,
tremurători și plini ca două căni de lapte.

CÎNTEC DE LEGĂNAT GENUNCHII

Să nu țipați, genunchii mei.
Drum cu ferigi de nopți, de ploaie.
Genunchi de fier cum vă îndoaie ?
Vă mîn spre el ca pe doi miei.

Pe drumul negurii vă-mping

Vă vor lua poate între ei
genunchi ce strîng, zvîcnind și grei,
ca nopțile de astrahan.
Și licurici de pași se sting.

Să nu țipați, genunchii mei.

CLIPA

A fîşîit ceva. A fluturat nimic.
Nepipăit s-a scuturat prin oase,
din scama visurilor tale mătăsoase,
un fir cît unghia degetului mic.

Nimic. De-atunci îmi gîlgîi însă, lung, prin vine,
tu, străveziu ca somnul muşchiului din apă,
unde vin turmele sleite de s-adapă.
De-atunci, de mult, treci val şi val prin mine.

E toamnă. Între noi un pumn de soare,
catifelata poamelor dogoare,
şi-un gînd cărnos ca nuferii de baltă

Aş vrea în tine să mă-nec de vie,
tu, străveziu ca ziua cea învoaltă
şi ca ciorchinii ce s-au copt la vie.

INTEMPERII

Mi-e inima dulce ca o colivă.
Cîntecul ei, psalmodie, şerpuind asudat ca pe călduri, o şuviţă,
s-a tîrît lipicios pe burta dealului, rece de brad şi suflet de veveriţă.
Dă-mi tibişirul să scriu pe burlan o poveste naivă.

Mi-e inima clopot de dealuri gîfîind a furtună
N-am desluşit tunetul. Au fluierat fagii.
Am ameţit şi pîndesc vîntul, să-mi umfle desagii.
Trosnetul pădurii-mi scuipă-n urechi rîs de alună.

Deodată jivinele tremurară ca rufele şi-şi frecară picioarele.
Zdup :
se tăvăli furtuna, povestind scurt de-o iubire de lup.
Cînd tăcu totul, crescură pomii ca nişte ape.

Mi-e inima amară ca palma unde-ai strivit busuioc
şi-nghețată ca un şir fermecat de clape.
Dă-mi unghiile tale să zgîrii pe cer, un stîlp cu funie-n cioc.

PAN

Cu vişinile putrede, să-mi scuturi,
tu, coapsă, somnul toamnelor din mine,
şi somnul mîngîierilor prea line,
ca lungi, păroase pîntece de fluturi.

De-a lungul vremii, să se urce pline
de clipe răcoroase, grele ciuturi.
Cuvintele să uiţi să ţi le fluturi,
pe mîini să crească verde muşchi de vine.

Şi cînd, sub cerurile moi, stufoase,
aud copita-n iarba de mătase,
aud în sînge cîntecul lopeţii,

cînd gura se-ntristează-n preajma gurii,
deasupra, şters să-ţi licăre pomeţii,
ca două foi din platina pădurii.

POPAS

Atît de simplu-i totul.
Braţele noastre se trezesc încolăcite peste ceasuri,

glia din noi, fumegînd ca mîrțoaga lungă-n popasuri,
ne va-ntinde botul.

Bolta inimii nouă,
e șura unde dorm după joc, paparudele ude.
Seceta le-a zăcut pe foi și pe sîni, între dude.
Afară plouă.

Dangătul ceasurilor e moale
ca vecernia, bătînd în gușa curcilor de mărgean.
Tu știi tăcerea pasului cenușiu de dihor, fugărit de nimeni,
prin lan.

Moina ceasurilor...

VIZIUNE

O să se surpe malul de catifea al mușcăturii tale.
Cutremur ușor : polenul mîngîierii risipit din palme uscate.
Oasele ce-și scobesc grav matca umbrită sub șale,
unde-or să-ngroape straniul cîntec de lotci înecate ?

Cravașa buzelor. Scheunatul de mînz ce fuge. Brațul
vîslă.
Dinții ciocniți ca pietrișul. Pleoapa strivită.
Apoi vremea ce trage, tăcut, după ea, papucii de pîslă,
legănînd în labele-i mari de fum, herghelia mea adormită.

SCRISOARE

Să taci. Îți scriu fiindcă-i o noapte limpede ca o frunte
de ied,
fiindcă mi-e cerul gurii amar ca pielița nucilor noi,

Îți scriu fiindcă sîntem atît de uituci amîndoi.
Curînd și bătaia fumurie a pleoapelor, vom uita-o, cred.

Ascultă. Mergeam. Deodată părul ciufulit îmi căzu peste
față. Țîșnise vîntul,
Crengile arse de praf se căutau între ele cu foșnet moale.
Era un salcîm, era și marea. Ne-am oprit să-mi scutur
nisipul strîns în sandale.
Atîta tot. Încheieturile tale îmi erau mai dragi decît cerul
și decît pămîntul.

TORSO

Drept și adînc, din depărtări mă privesc,
catifelate sfîrcuri, sfioase, căprii.
Ochii de ciută ce stinse păduri oglindesc ?
Ce sînge foșnise ? Ce mîngîiere muri ?

În mine catifelate sfîrcuri privesc.

Piept fumuriu, cu dureri în inele,
luceferii tăi ruginii m-apasă.
Cîntecele mele, mîinile mele,
ca două pleoape peste voi se lasă.

CEAS PENTRU SCRIS

Toamna cu masa de fier prăfuită șe iedera roșcată.
Firavă ca o școlăriță stă iedera roșcată,

în amurgul de ziduri încălecate.
Curînd vor pleca iubiţii noştri,
nechezînd în ceamă şi-n nori,
şi va fi vînt.
Se vor ascunde frunzele ca şcolăriţele-ngîndurate.

Şi din tăciunii-aprinşi de vînt,
şi din descînt,
o săptămînă.
Poate că una din noi îşi va lipi faţa,
de sticla rece-a ceasului de la mînă,
şi va zîmbi puţin pentru vîntul din căpriori.
Va asculta nedumerită, cu ochii mari,
cum picură-ntr-însa slovele amurgului din aer,
amurgului din subţiori.

TREBUIE SPUS

Trebuie spus
cum, nevăzut, odăile au înflorit ;
ce albă şi fragedă era strada,
ca o cărare într-un păr iubit ;
şi cum zburda, cum fremăta iada ;
şi cum toate s-au dus.

Cînd, greu, ca un urs,
a coborît viaţa din negru culcuş,
cum a luat-o în braţe şi-a strîns, a strîns.
Cum coaja s-a spart. Noaptea s-a stins.
Şi sufletul lunii, tainicul ei gălbenuş,
cît de trist a curs.

FRAGMENT DE TOAMNĂ

Spre tine m-am deschis
şi te-am văzut tot.
Limpede, trist m-am deschis
ca un ochi din umbră de cearcăn.
Încă te văd.
Zidul de ceară creşte pe trup.
Încă mai pot,
de sus, din pădurea de-argint, să aplec
stafia ta subţire de mesteacăn.

Tot mai adulmec în vînt,
slabe, adînci subţiori de copaci,
şi aştept,
sub frunzele palide, freamătul vechi să se-aline.
Tot mai dezmiardă palma deschisă, năucă,
murgul, plăpîndul, culcat ca un piept,
cer, peste mine.

UIT

Umăr rotund apune-n amurg,
de aur brun.
Lujer de fum, în jurul meu.
braţul uşure şi murg.
Unde să-mi pun
capul prea greu ?

Pîntec, zbor moale şi bun,
peste mine-n ocol ;
aluneci departe.

Pîntecul meu de lăstun...
Mi-e gol,
mi-e a moarte.

Glasul în cercuri de ape
se pierde. Nimic.
O ceață subțire.
Cine-adusese aproape,
șold mic,
pentru plîns în neștire ?

CÎNTEC DE SFÎRȘIT

Sînt obosită. Sînt cu mine.
M-au agățat în beznă ca pe-un cercel.
A spus cineva : măi mînzule,
și odată : măi trandafirule...
Sînt obosită de mine ca un cercel,
și mi-e frică de tot, și de anii
cu zumzetul des de albine.
Ce spune sîngele, ce spune el ?
— Nani, Maria, nani.

ÎNVIERE

Vin cu un sînge nou ca o cofă de zmeură dulce.
Și mă mir. Mă caut. Totu-i al meu și nu e.
Fruntea mea atîrnase vînătă, grea, ca o gutuie,
și mă rugase încet să se culce.

Şi acum o ridic şi o duc dintre-ngustele paturi.
Ziua pe mîini se desface, uşor ca o buclă.
Trec nevăzute, prin mine, trupuri de pîclă.
Gura muşcată de moarte cum să o saturi ?

Şi el se ridică, genunchiul. A mielului frîntă arşică
singură dibuie umbletul, ritmul, cărarea.
Totul e bubă şi doare : pasul, lumina, suflarea.
Dar aştept. Adulmec. Un murmur, un cîntec obscur se ridică.

TĂRÎM INTERMEDIAR

(1946)

PRAG

Vin clipele noi,
cu umerii goi,
uşor tremurînd,
mereu căutînd.

Mai port îngropat
un roşu brocat,
cu moarte desemne,
cu veştede semne.

O, vorbele mele
În horă de iele,
smucit aruncate,
ca roşii brocate !

Vocale brăţări,
în scurte chemări,
puteam să vă strig,
puteam să vă sun,
din somnul cel bun.

Mi-e altfel de frig.

Cu umerii goi,
vin clipele noi,
uşor tremurînd,
mereu căutînd.

Dar cum să se-nceapă ?
În tulburea apă,
cuvintele văl,
cu ce să le spăl ?

Cu ce să nfăşor,
umerii lor,
cînd palide-nfruntă
altfel de nuntă ?

1938

NUMĂRĂTOAREA FETIŢELOR

Pumnareta pumnapi,
nu ştim cine va fugi.
Jocul încă n-a-nceput,
stolul nu s-a desfăcut.
Şorţuri negre se adună,
pîlpîind sub alb de lună.

Lungi salcîmi s-au mîniat,
mugurii şi-au ridicat,
braţele întind să frîngă
dar la noi să nu ajungă.
Jocul nostru e afund,
unde valuri nu pătrund.

Sorții prind să cadă lin,
cine-i cea din urmă știm...
Măduvă de albă zi,
tapi-tapi-reuji,
numai ea te va găsi,
tapi-tapi-gri.

TĂRÎM INTERMEDIAR

Am zvîrlit o perie
și-n urmă a crescut pădurea.
Nimeni nu ne mai sperie,
zmeul e dincolo.

Nouă, pe mal poposind,
zarea de fin putregai
lin ne desface din neguri
lăcăritorul alai.

Prin somn răsucitele flăcări,
șuvițe suflînd de departe,
amestecă-n pletele noastre
scînteile mamelor moarte.

În lan, laolaltă le culcă
și spicele noastre de jar,
un vînt dinspre baluri apuse,
ce buclele lungi de cleștar

le sună-n străvechi candelabre,
desferecă sponci de rugină...
Neliniştea mamelor moarte
începe, încet, să ne ţină.

1938

CRAIUL SÎNGE

Iartă-ne, Roş-împărat,
întoarce-ţi puhoiul mîniei,
tot ce-i al nostru ţi-am dat,
şi nu ne-am fost paznice viei.

Tu ne-ai adus în cetatea
trupului, foc şi alai.
Ne-ai arătat bunătatea
şi ura-ţi, temutule crai.

Cu oştile ce ne certară,
tu ai arat neagra moarte,
dar ne-ai zvîrlit şi afară
din lut, mai departe.

Urgia-ţi, o ştim, este mare,
năvalnic şi crunt voievod.
Dar tot vom afla dezlegare
şi rupe-vom straşnicul nod.

MEDALION DE TOAMNĂ

Printre pietrele de moară,
cîntecul tot se strecoară,
după arşiţa nebună,
dulce tot septembre sună.

ACUARELĂ

A nins moale, a nins,
peste tot ce-am învins.

Sub troienitele zale,
hoituri se umflă, domoale.

Scursul profil, din armură,
zările nu le mai fură.

Braţu-ncordat pe săgeată,
lunecă-n albia-nceată.

Fîlfîie jos, către oaste,
ora zăpezilor vaste.

COPIII VISEAZĂ

Bîntuie noaptea-n oraş,
mişmaş.
Iadul încins de văpăi,
cheamă copiii cei răi.

Tata pe-un cal nărăvaş,
intră-n aprinsul lăcaş,
intră-n ascunse cămări,
cu giumbuşluc şi măscări.
Clopote moi, cu păcat,
buzele tatei se zbat.
Iadul e plin de făclii,
goi, şovăielnici copii.
Pînă şi soiul domol,
cade cu visele-n gol.
Fiara întreabă la uşi :
n-aveţi copii bătăuşi ?
Dar îi înhaţă în dinţi
şi pe copiii cuminţi,
şi îi tot duce pe scări,
spre lunecoase cămări...

SCUFUNDARE

Taină, recad,
ferecă-mi apa de jad,
sus, peste creştet,
stinge-n acuariumul veşted
dorul de mine.

Ochii sătui,
stele de apă gălbui,
leneş închise,
taină, cufundă-i în vise,
vrajă, cufundă-i.

Algă devin.
Trupul e tot mai străin,

Limpede pier.
Ia-mă din mine, îți cer.
Ia-mă din mine.

Ochii deschid.
Dus i-acel freamăt lichid.
Umbre dispar.
Ce mai rămîne din har ?
Ce mai rămîne ?

S-A FĂCUT ÎNTUNERIC

S-a făcut întuneric și-adevărat.
Albinele vin înapoi.
Împovărați venim înapoi,
de unde-am plecat.

Cenușă umple văzduhul și plîns :
vai nouă, care ne-ntoarcem !
Cu miere ne-ntoarcem și unde-s acum
fagurii dulci pentru care am strîns ?

Un țipăt împrăștie tot ce-am cules :
nu mai găsim intrarea în stup !
Nu ne mai strînge marele trup,
din care-am purces...

1943

Totul era îngrădit
în umbră și soare,
totul era împletit
ca într-un chioșc de mesteacăn
cu gratii subțiri.
Mîna chema.
Tainic, obiectul,
străinul,
venea mai aproape,
pulsînd,
aproape real.
Și iarăși, printre nuiele fragile,
de-abia îl zăreai.

Singur destinul,
de jur-împrejur,
sub cerul alb,
primăvaratec,
numai destinul.

Și acum toamna,
toamna oricît de liberă.
Dansul cu oamenii,
dansul cu vîntul.

Ușile bat înăuntru,
vocile vin dinăuntru,
și se întorc.

Cuvîntul e aproape şi nu mai mi-este frică.
Încet s-a stins pădurea şi seva-ncet pulsează.
Profilul vieţii, pur ca de medalie,
pe cerul gol şi pur se desenează.

FLUX

Cîntă, Maria, fluxul,
cîntă-l acum cînd te biruie,
strigă-l acum, cînd se năruie,
valul, deasupra.

Tremură, fir, şi te bucură ;
ropotul iar o să nceapă,
bolţile-s negre de apă
neodihnită.

Teme-te, trupule, teme-te !
Clocotul ştii cum te lasă.
Oarbă aluneci prin casă,
ca-ntr-o pădure.

Tremură, fir, şi supune-te.
Zbuciumul cît o să-ncapă ?
Braţele negre te scapă,
jos, în adîncuri.

CEAS TULBURE

Din adînc, străvechi asfințit,
omul negru s-a ridicat
gol sub veșminte,
gol ca tulpina de mătrăgună,
gol m-a chemat
în rîul amurgului.

Cu unghiile și genunchii
de mal m-am ținut,
și-n sudoare,
în sudoarea morții scăldată,
am prăznuit sărbătoarea amară
a depășirii.

...În vreme ce dincolo,
pe celălalt mal, amurgul
și-amesteca izvoarele lui,
cu izvoarele tulburi
ale omului negru.

CHEMARE

Unde mai ți-e viziuina ? Și unde m-ascund de noi doi ?
Fără scăpare, sub zodii dușmane,
luăm drumul patimii, drumu-napoi.

Spaima te-aduce la mine și ura,
fiara te-alungă din urmă, spre mine,
și tot întunericul, și toată pădurea.

Soarele mă duce la tine, soarele,
puhoiul mă prăvale spre tine,
furtuna mă fulgeră-n tine, şi ursitoarele.

BUCURIE

(1949)

BUCURIA
(1949)

Bucuria zice :
Sînt cea care sînt.
Sînt grea,
sînt pămînt.
Din peşteri mă ridic,
duh animal,
mă opintesc,
şi sînt val.
Caut.
Mă frămînt.
Şi rareori,
rareori,
din inimi,
din frunză,
din flaut,
cînt.

Veşti vă aduc,
prin sînge, prin foc,
prin mărăcini.
Suflu.

Mă despletesc.
În brațe vă iau,
vă strivesc,
vă dobor,
vă fac zmei și copii.
Vă învii.
Și uneori,
nu mai sînt
nici val,
nici vînt,
nici foc —
numai boare,
numai ecou,
numai vuiet în voi !
Sînt !

CÎNTEC SUB TANCURI

Nici o poveste nu moare
și n-a murit.
Cîntă sub tancuri mai tare,
tot ce-am iubit.

Țipă imensele falii,
geme pămîntul lovit,
lunecă peste vitralii
chipul uman regăsit.

BUCUREȘTII COPILĂRIEI

Hai la groapa cu furniei,
e aici, ba nu-i aici.

Cu năluci, cu melci, cu spîni
hai, pe nevăzute mîini.

Hai în Tîrgul Moşilor,
raiul norocoşilor.
Jos, în praf, printre ulcele,
hai la cortul cu mărgele.
Tu, — carafa cea mai mare,
verde, groasă, nestemată,
s-o cîştigi în cui la roată, —
numai tu ai fost în stare.
Sus, la bărcile din soare,
inima se-nalţă beată.
Numai tu ai fost în stare.

Hai, alai, hai mai departe
de uluca ce desparte.
Către funduri clătinate,
hai, pe braţe-ncrucişate.

Că e şapte dimineaţa,
şi zvîcneşte-n glasuri piaţa.
Suflă vîntul mort al grabei
şi se-nfoaie fusta babei.
Trece vîntul dimineţii
şi vînd totul precupeţii.
Cere cinci. Îţi dă cu trei.
Mama cumpără. Tu iei.
Iei cu tine fără vamă,
talgerele de aramă.
Duci în sînge, peste vreme,
hala roşie ce geme,
peşti cu zale lucitoare,
hoituri vii, tulburătoare,
miros putred, spaimă, greaţă,
moarte multă, multă viaţă.

Haide, văd că vrei să știi
despre nuntă și copii.
Ieși din groapa cu furnici,
ascunziș de sub gîrlici.

Seara crește, cerul vine,
melcul codobelc ne-aține
drumul spre ascunzătoare,
beci cu flăcări și răcoare.
Scoate melc și cornul mare,
că-ți dau apă stătătoare,
scoate coarne boierești,
că-ți dau lacrime lumești.
Pe scări jilave, pe lemne.
Berta face tainic semne.
Berta știe tot și spune.
— pentr-o mînă de alune —
spune cum se face omul,
din sămînță, ca și pomul.
Cerul tremură ca-n vis.
pe chepengul larg deschis.

Joacă frunze tinere,
în frac, ca un ginere.
Dar ce-i o mireasă ?
Și morții ? N-au casă ?
Pat au ? Farfurie ?
Nimic ! Berta știe.

Și cerul se-ntinde departe, în vis.
— O, Berta, spune-mi precis, precis...

Goală năluca,
sare uluca,
pe iedera porții,
cad straiele morții.

Departe, la Radu-Vodă, în deal,
zodiile noastre curg înspre mal...

Hai, acum întoarcem foaia.
Lasă umbra şi văpaia.
Noaptea-i gata.
Hai cu tata.

Hai în colţ la frizerie
că e rost de ghiduşie.
Sus, pe scaunul rotund,
capul bosumflat să-ţi tund.

Domnu Mişu-i cavaler
şi se poartă cu mister.
— Vreţi un capalagarson ?
— Vreau niţel odicolon.

Cît dă tatii cu perdaf,
tu faci pozne sub cearşaf.
Taburetu-nvîrţi sub tine,
pînă nu ştiu cum îţi vine !
Eşti şi tu, eşti şi paiaţă,
Mişu, tata, sînt de ceaţă.

Şi cum tata este gata,
vine-acum la rînd şi fata.
Sună foarfeca uşor.
Domnu Mişu-i zîmbitor :
— Domnişoară, staţi frumos.
Tunsu-i cam periculos.

Scăunelul cu şurub
face foarfecii bucluc.
Domnu Mişu zice tare :
— Am ureche de vînzare !

Cît e el de ghiduşar,
s-a făcut alb ca de var.
Pe sub pudră, zbenghi şi creste,
ai bărbierule-o poveste.
Zi-o, că oricînd o zici,
uit de sînge, uit de brici :

— Şade turcul pe saltea
şi tot soarbe din cafea.
Şade turcul gras, uituc,
şi-i tot trage din ciubuc.
Şi-i aşa de nemişcat
ca în cadru aşezat.

Peste străzi şi prăvălii,
bate vînt cu bălării.
E vînt iute şi pizmaş,
duce molima-n oraş.

Dar nu-mi pasă nici atît
Am manşon legat de gît.
Ce mi-e boala din oraş ?
Camfor, am sub laibăraş.
Şi la Iane, plăcintar,
cald mi-e ca într-un cuibar.

Strigă cioară, poţi să strigi,
Din cuptor ies calzi covrigi ! ! !...
Şi se duc, se duc, pe geam,
Şi golaşi, şi cu susan.

În cuptor, moş Iane scurmă.
Ei se duc, se duc pe sîrmă.
Rînced şi dulceag miroase
pîcla turtelor cleioase
lîngă bolta fără fund,
a cuptorului arzînd.

Şi-a intrat un muşteriu,
cu tot vîntul cel pustiu.
Sita lămpii fumegă,
tejgheaua se-ntunecă.
Uşa bate de perete.
Intră frunze, negre cete.

Poţi să baţi vîntule mort,
pulbere s-alegi din cort,
talgerele să cocleşti,
zodiile să le-mpînzeşti.
Nu mi-e teamă nici de tine,
nici de iarnă, nici de mine.

Berta, Mişu, Iane, tata
apără-n vecie fata.
Vatra din simigerie,
arde tare, arde vie.

LEGĂMÎNT

Adu-ţi aminte de viaţă,
de parcul cu roşii troiene.
Se începea ca un murmur,
cu joc, cu semne.

Adu-ţi aminte, odată
spuneai : „voi cînta bucuria !"
Frunzele-n tremur, sîngele
ţin mărturia.

Ştii, dacă-ţi calci legămîntul
ochii din vis se dezghioacă,

mînjii luminii, în tine
nu se mai joacă.

Pune cuminte urechea
jos lîngă talpa pădurii,
și ai s-auzi ca fetița,
hora făpturii.

RUGĂ

Ci vine iar
mugurul,
plînsul,
și stăm la hotar,
spre tot nepătrunsul.
Aprilie.

Acuma uităm
ce mari ne-am făcut,
la cîte-am răspuns.
Ne cheamă un dor
de verde ascuns,
nenăscut.

Îngenunchem
noi, cei trufași,
și vă rugăm :
muguri golași,
nu ne lăsați
singuri, afară.

ÎN PĂDURE

Am intrat în pădure,
și-am ascultat.
Ca dintr-un veac depărtat
suna limba ploii, limba săgeților verzi.

Am vrut s-o-nțeleg
dar nu mai puteam.
Mesteceni subțiri și albi și morți întîlneam.
Striveam în picioare iarbă subțire ca nervii.

Am stat în pădure și-am ascultat.
Neîncetat picura, neîncetat
lațuri mlădioase și verzi legănau spînzurătorile.

POGROM

Stăm cu toții la masa de seară.
Așa mi se-arată mereu
o cină tăcută, lunară
în mijlocul clanului meu.

Un oaspe se-apropie-n ceață.
Îl simte și plodul din pîntec.
Privim farfuria din față
și lingura sună un cîntec,

un cîntec de frică și ură,
de vrajă, de-ncremenire.
Noi ducem mîncarea la gură,
el țese negrele-i fire.

Pe negrele fire se lasă
călăul, păianjen străvechi,
tacîmul lucește pe masă,
ne țiuie spaima-n urechi.

Pe rînd călăul ne-nseamnă
cu fierul roșu, cu moarte,
Ce straniu mama ne-ndeamnă :
mîncați, mîncați mai departe.

Și lingura sună un cîntec
în care răscoala-ți închizi.
Îl simt și copiii din pîntec,
și cresc, bătrîni și lucizi.

PACE ?

Pace ! Auzi ? Ce vorbă ciudată !
Ecoul răspunde : pace.
Și sufletul fîlfîie-n gol, rătăcește,
și-și croncăne vestea ciudată.

Și sufletul nostru pleșuv rătăcește,
în gheare cu prada ciudată.
În munți de cenușă, ecoul și pasărea
nevindecată.

NE VINDECAM

Ne vindecăm frumos, încet, ca bradul,
și singuri rănile ne oblojim.

Prin alte vine seva-şi face vadul,
răşină grea de chihlimbar mustim.

E densă ca un cuib o cicatrice,
şi viaţa zumzăie într-însa roi.
Pe toate căile vin sucuri noi
şi se transfigurează în matrice.

PRIMUL NĂSCUT

Cine putea să ştie
cum e, cum e ?
Concertul de Mozart în re
în juru-ţi adie.

Era bucuria furtunii,
dar tu, dar tu ?
Nu răsunase, nu,
întîiul ţipăt al lumii.

Nu-mi cuprinsese mijlocul,
în horă, neagra, surata,
Nu se-ntindea peste leagăn,
umbra, durata.

BĂTRÎNII MEI

Bătrînii mei,
tinichigii, cavafi, croitori,

meşteri din tîrguri apuse,
meşteri umili din mahalalele tîrgului,
meşteri vestiţi din uliţa mare,
meşteri îngenunchiaţi,
cu bărbile smulse,
cu limbi răsucite,
meşteri din burguri tihnite,
cu clopote grele de-aramă,
cu procesiuni înflorite,
cu prunci trecuţi prin foc şi prin sabie,
cu praguri în umbră-nvelite,
cu zile cumplite de pîndă, de sărbătoare...
Bătrînii mei meşteri,
risipiţi din zare în zare,
culcaţi lîngă zidul cetăţilor vitrege,
bătrînii mei morţi,
ce tare aţi fost umiliţi de oameni, ce tare,
ce tare vă temeaţi de oameni, ce tare.
Noaptea, şi eu mai aud
huruitul acela nebun...
Un mic negustor ambulant
străbate pădurea ce leagă un sat de alt sat.
şi s-a-nnoptat.
Ce năstruşnice-nfăţişări în pădure,
o mînă, încă o mînă,
doi ochi,
un pas alunecos,
o văgăună...

Şi iarăşi, gheare şi mîini,
ochi şi suflări,
şuierături, adunări,
de oameni, de oameni,
huruitul acela de roţi,

căruciorul de marfă ce-aleargă zmintit
prin pădurea de oameni,
şi strigă : „Bariş înflorat ! Cilicuri ! Barişe ! Broboade !“
Un pumn chinuit de ţărînă,
din somnul cel mai adînc
strigă şi cade.

SE ARATĂ LUMEA

(1956)

TÎRGUL DE DEMULT

Ca o pădure-mi amintesc oraşul.
Copilăria-n umbre-mi învelea.
Sub ferestrău zbura gălbui talaşul
şi toamna-n zdrenţe umede venea.

Stăteam prin case. În clăbuci, cu sodă,
spăla vecina şi cînta sălbatic.
La noi, în piaţa din Bibescu-Vodă,
căruţe scîrţîiau prelung, tomnatic.

Pierea şi păpădia dintre pietre.
Băltoacelor, acum le da ocoale
un domn cu năsturaşi rotunzi la ghetre
ori cărbunarul cu picioare goale.

Din uliţă, cum ieşi, e Piaţa Mare.
Un cleşte parcă pieptu-ngust ţi-l strînge
că ţipă precupeţii, ţipă tare,
iar în noroi, pe jos, e hoit şi sînge.

Tot tîrg şi tîrg... Telalii stau la pîndă
şi faţa lor e palidă, puhavă.
Ei mărfurile-şi laudă şi-şi cîntă.
cipici şi piepteni vechi rînjesc pe tavă.

Urci pe Şelari, lipită strîns de mama.
O gheară ca o cange te înhaţă.
Strigoii cu jobene fac reclamă
şi muşterii-n uşă ei agaţă.

Sus, pe Lipscani, sînt altfel negustorii
Tăcuţi şi linşi foiesc între mătasă.
Le joacă-n cap, hoţeşte, ochişorii.
Şobolănoaica albă stă la casă.

Lipscani, Zarafi, Covaci, Hanul-cu-Tei...
Ce ganguri şi ce hrube de guzgani !
Şi iar cobori cu mama către chei
...Cobor şi eu sub maldărul de ani.

Se istovise scurta zi de toamnă.
Revăd un pod, reflexe-n caldarîm,
şi-o birjă c-un căluţ care se-ndeamnă,
sunînd copita ca din alt tărîm.

Simt iar, sub palmă, parapetul rece
şi dedesubt adîncul nopţii gol
prin care apa Dîmboviţei trece
în curcubeie negre de petrol...

TORENTUL

(1959)

GORGONA

Sculptată-n piatră, parcă-mi văd epoca,
încremenită patimă și ură,
orbite crude, dureroasă gură,
Gorgonă răvășită este roca.

Și tu-mi arăți o netezime sură,
artistule, cînd dalta-ți o evocă.
Cumplitele volume le disloca
și păru-n șerpi e gingașă frizură.

Arată-i trăsăturile monstruoase,
și scut și spadă fie-ți adevărul,
cum, înarmat de zei, Perseu luptase.

El nu-mpietri. Fu vrednic s-o abată
și țeasta-i apucînd, îi prinse părul
și-o duse-n lupte crunte, aliată.

PEGASUL

Nebun, lucid, viclean, Perseu luptase,
uitînd de tot și ars de-o cruntă sete.

Gorgona nu putea să-l mai îmbete,
să-l facă slei. Sub spada lui picase.

Căzînd dar capul fioroasei fete,
țîșnise-o mîzgă neagră-n valuri groase
și-un mînz grozav din sînge se-nchegase,
Pegasul nostru, numai duh, poete !

Încălecă Perseu și-ntraripatul
îl duse-n altă luptă, mai amară,
cu alte iazme ce spurcau olatul.

Și vaier fu, icneli și horcăituri,
Pînă pămînt și cer se-nseninară.
O, vechi, neistovite, grele mituri...

SFÎRȘITUL RĂZBOIULUI

Copil, visam, în somn, cădere-adîncă
și tresăream de spaime ancestrale.
Veneau ghețarii, bubuind, la vale,
sau fiare stau, adulmecînd, sub stîncă.

Așa veți mai visa, milenii încă,
un huruit de tanc, ieșind în cale,
și țipătul sirenei și rafale.
Așa veți mai visa, milenii încă.

Din zale va suna, se va mai zbate,
și va trăi, ca sîngeroasă umbră,
războiul, în atavice coșmaruri.

Apoi, și-acele drojdii înspumate,
cu vremea, se vor trage de la maluri,
pierind într-a uitării vale sumbră.

MILENIUL X DESPRE NOI

...Și oamenii trăiau numai pe Terra...
Înaintau cu greu prin mări de sînge...
Noi, cei de azi, le-ntruchipam Himera.
Dar semănau cu noi. Puteau chiar plînge.

STAU LA CUMPĂNA LUMILOR

Stau la cumpăna lumilor, stau,
cu sîngele meu cel vechi,
cu sîngele meu prea încet,
Din hăuri, un nou alfabet
răzbate, ascuns, în urechi,
Stau la cumpăna lumilor, stau.

Stau la facerea lumilor, stau,
vag, de-abia presimțind
cîntecul celui ce vine.
Îl caut și nu e în mine.
Mîinile-n spații întind.
Stau la facerea lumilor, stau.

Stau la cumpăna lumilor, stau.
Vine alt ritm al făpturii,
vine-o adîncă osmoză.

Altfel simţi-vor o roză,
altfel lumina pădurii.
Stau la cumpăna lumilor, stau.

Stau la facerea lumilor, stau
Sate lacustre, pe schele,
încă ne bîntuie visul.
Suflete, află-mi nescrisul,
nou echilibru-ntre stele.
Stau la facerea lumilor, stau.

ÎNTRE DOUĂ RUINE

Între două ruine am zidit o casă,
între două trădări am sădit o credinţă,
între două hăuri, am pus o masă cu şervete şi solniţe,
între doi munţi de cadavre am văzut o brînduşe şi i-am zîmbit.
Aşa am trăit, dragii mei. Acum înţelegeţi ? Aşa am trăit.

CANCELARIA REICHULUI

Nici străji militare la porţi,
nici porţi.
Nici vulturi, nici zvastici pe ziduri,
nici ziduri.
Nici scuipători.
Nici fotolii.
Nici telefon.
Plouă mărunt, cenuşiu.
Mai sînt nişte plăci de beton.

Şi prin spărturi, iarba şi muşeţelul.
Nu mai e nimeni în cancelarie.
Numai căţelul,
căţelul pămîntului,
a rămas
şi aleargă
cenuşiu şi gras
şi important
prin cazematele subterane,
şi dă telefoane, dă telefoane...

GEMÜTLICH

Gemütlich — un cuvînt german —
tradus, păleşte.
Plăcut ? Intim ? Blajin ? Comod ?
Nu-i ca-n nemţeşte.

Gemütlich — perdeluţe, flori
şi horboţele,
tictacul ceasului bătrîn,
în ceşti cafele.

Gemütlich — dup-un marş viril
prin vînt şi ceaţă,
să fii din nou la casa ta,
în fortăreaţă.

Au comandat. Li te-ai supus.
Aici eşti Domnul.
Canar, căţel, nevastă, tac.
Îţi faci tu somnul...

Gemütlich — micul cimitir
de pe colină,
cu îngeri şi cu sălcii vechi
prinse-n lumină.

Tictacul ceasului auzi,
e-aproape burgul.
Se strîng tarabele la tîrg,
vestind amurgul.

. . . .

Străbat oraşele nemţeşti
şi mă-nfioară
un gînd — la cei ce dorm pierduţi,
în altă ţară.

Li-e somnul rău, sub bulgări reci
şi n-au căsuţă,
şi n-au canar lîngă fereşti,
nici perdeluţă.

Au comandat. Au ascultat.
S-au dus departe.
Au omorît. Şi au intrat
şi ei în moarte.

Gemütlich — un tablou de gen,
ca din faianţă.
Lumina tremură pe ceşti,
pe geam, pe clanţă.

Femeia macină cafea.
pendula bate.
Prin smalţul alb trec umbre reci.
însîngerate.

DANS

În fuste largi şi pantaloni prea strimţi
se leagănă pe loc adolescenţii.
Narcoticele flori ale cadenţei
îneacă tot. Doar ritmul simţi, îl simţi.

Tresar zulufi, „codiţele de cal“
şi bărbi înnegurate şi fatale.
O, zurgălăi sărmani, sărmane zale,
la marginea abisului total.

S-a clătinat întîiul univers,
copilăria lor printre ruine,
şi ce e rău s-a şters şi ce e bine,
şi semnele pe ceru-nalt s-au şters.

Sub măşti nepăsătoare la orice
copilul ţipă gîtuit : „Mi-e frică !
O, Doamne, veşnicia noastră-i mică...“
Timpane bat. Se strigă-n jazz „Ohé !“

Subţire-i gîtul fetelor, un vrej.
Eu rupt îl văd, scăldată-n sînge floarea.
Şi alta n-au. Şi pier în sărutarea
acestui strîmt, ameţitor manej.

SEPTEMBRIE

Septembre, luminosul. Mai stă pe hornuri barza ;
grădina se desfată în grasele-i culori ;
în vinete atlazuri se proslăveşte varza
şi-n roşii arde-un sînge rîvnit de muritori.

Sub cuhnia de vară e-n clocot bulionul ;
pe prispă cerceluşii revarsă-aurării ;
cetind, adolescentul se lasă dus de zvonul
şi de mireasma dulcii, prin timp, copilării.

APRILIE

A vîrstei melodie-şi taie cale.
Supusă, o presimt şi o aştept.
Cu anii, mai duios mă strîngi la piept.
mă-nvăluie mai blînd braţele tale.

Barbara tresărire de ţambale,
a tinereţii, n-am s-o redeştept.
Din vinul vechi sorbim, mai înţelept,
esenţe tari, şi bucurii egale.

A noastră-i toamna largă, policromă,
împărăţia frunzelor uşoare
şi crama cu răcoare şi aromă.

Dar nu ştiu ce nelinişte, ce boare,
vesteşte că april, un crai sălbatic,
va-mpresura, va sparge calmul atic.

SCHIŢE PENTRU UN AUTOPORTRET

În ochi un licăr trist, iudaic.
Pometţii slavi, robuşti, rîzînd senin,
şi peste-ntregul chip, mobil şi plin,
un sfînt extaz, gonit de-un zîmbet laic.

*

E canavaua mea prea complicată ?
Culorile prea multe se-ntreţes ?
Într-unu-s doi ? Şi rîd şi plîng deodată ?
Aşa-i. Şi n-am ascuns. Şi n-am ales.

*

„În cimitirul satului“, spun unii,
„bătrînii-mi dorm, precum dormeau sub sciţi...“
Eu n-am habar pe unde-mi dorm străbunii,
meşteşugari umili şi hăituiţi.

*

Atîta ştiu : m-a legănat lumina
oraşului valah, pestriţ, lumesc.
Aicea vreau, cînd ceasul va să vină,
sub cerul vioriu să mă topesc.

MAGNET

(1962)

ŞI MĂRUL ŞI PÎINEA

Mărul avea cearcăn de sînge,
şi pîinea, şi tot ce-atingeam.
Boturi crude, avide, nătînge
pîndeau, lipite de geam.

Nu uită nici nervi, nici retină,
sînt nopţi cu masacre, cu cîini...
Dar ziua mă-ntorc în lumină,
şi legăn obiectele-n mîini.

Minune-ar fi feţele lumii,
spălate de cheag ruginiu,
ca-ntîia plămadă a humii
ce-şi cîntă-n lumină : Să fiu...

Şi mărul şi pîinea, curate,
desprinse de putredul nimb,
ce dulce ar fi să se-arate —
cînd mîna pe forme mi-o plimb.

ERA TÎRZIU

Era tîrziu, foarte tîrziu
cînd ne-am născut.
Totul fusese-nainte.
Timpul se făcuse bătrîn și rău,
era un golem de lut,
enorm, fără minte,
înainta legănîndu-se,
și sugruma
tot ce era încă viu,
sugruma
cu laba lui moale, mîloasă.
Ne aflam, acolo,
goi, dezveliți,
ca niște melci fără casă,
în calea sa.
Undeva, departe, aproape,
trebuia să existe alt spațiu, alt timp,
Trebuia să-l găsesc, trebuia...

SPRE TÎRG

Nici o talangă nu sună,
Iarba-i puțină și cenușie.
Un tîrg — Taica Lazăr —
haine vechi, nădușite,
ghete diforme,
o hală de pește,
un turn, Bărăția.
Umbre enorme...
Totuși,

un fir de lumină
trece,
şi sună,
verde,
un fluier.
Vin cu mieii
de Paşte,
în braţe,
pe umăr —
negri şi albi,
cu funde la gît,
în ochi o mirare.

Pe jos sînt noroaie,
urme de paşi fără număr,
şi toate, toate,
ca gîrla-n puhoaie,
toate se duc înspre tîrg...

MONŞTRI

Ce mare-i bufetul, cu burtă şi labe,
şi-ntunecat !
Şi poartă coroană de lemn zimţuită,
ca Negru-mpărat.
În faţă, sofaua, cu sul şi spetează,
e soaţa lui Negru-mpărat,
şi are şi ea o coroană mai mică,
peste pluşul mîncat.

Dinadins m-au lăsat în odaie, pe seară,
şi-au încuiat.
„Tata o bate pe mama", îmi mormăi

un cîntec ciudat.
De-alături vin vorbe cu spume murdare,
şi-un plîns înfundat.
Şi monştri pe labe se uită la mine.
Şi s-a-nnoptat.

„TIMPURI NORMALE"

Ce le place lor
mai mult şi mai mult,
cînd sînt la masă
cu musafirii,
e să vorbească
despre „Timpuri normale".
Înting bucăţi de pîine în sos,
zîmbesc amintirii,
şi repetă mereu :
pe timpuri normale,
cu jimble normale,
şi preţuri normale,
şi dansuri normale, şi crime normale...
Eu cu şervetul de gît,
la masa cea mică,
moţăi,
şi văd nişte ouă de struţ,
albe, ovale,
nişte „Timpuri normale",
clocite-ntr-un nisip mişcător,
de şirul de păsări imense, groteşti, ireale.

LA FOC

Mama stă cu fața la foc.
Lemnul umed de fag trosnește.
Prin flăcări trec amazoane
cu joben și cu trenă-nfoiată.
Palizi viconți le sărută
vîrful de ceară al degetelor.

Desigur că ea, cea mai suavă,
putea fi ușor remarcată
chiar de regele Marii Britanii.

Dar uite, trec anii.
Au apărut și firele albe.

Sub tavanu-afumat
miroase a ceapă prăjită.
Numai prin flăcări
mai trec amazoane,
zburînd,
prin frunzișul roșcat,
pe aleea-n vîrtej, infinită.

LUCIFER

Eu dorm cu mama-ntr-un pat.
E-ntuneric și încă n-am adormit.
Pe fereastră intră lumină difuză.
O pată mare și albă —
camizolul ei de pichet.

Să-i spun ?
Şoptesc încet să n-o sperii :
— Mamă, copiii se fac în burtă.
— Cine ţi-a spus ? Barza aduce copiii.

Mă smucesc.
Mă ridic, în cămaşa mea lungă,
şi o privesc :
— În burtă se fac copiii, în burtă.
— Culcă-te. Mîine vorbim. E tîrziu.
— Acum.
— Ai uitat ce drăguţ îi aduce în cioc ?
În ciocul ei lung şi portocaliu...
— Minţi.

O aripă mare
mă ridică sus, în vîrtej.
O apuc de camizolul ei alb,
o lovesc cu pumnii în piept,
o scutur şi strig :
— Minţi, minţi, minţi.

În timp ce mă ţine sus, în văzduh,
un înger drept şi cumplit.

SORCOVA

— Acum eşti orfană, zice.
Gratis nu capeţi nimic.
Nenea Jean poate mult,
dacă vrea.
Nu face bot.
Uite sorcova.

Vezi să n-o rupi.
Stai drept,
îl sorcoveşti
şi, la urmă, îl pupi.

Nu-i nici la fabrică, nici acasă.
E la bodegă, la o gustare.

Hai, intră !
Nu-i lucru mare.
îl sorcoveşti,
îl săruţi,
şi gata.
El o să strige : plata !
O să sune nişte bănuţi.
O să mă ia de mînă,
afară-n ninsoare.

Apăs pe clanţă.
Chefalii de aur.
Măsline strălucitoare.
Sub tălpi, mîzga, talajul.
Băiat cu sînge pe şorţ.

Şpriţul şiroaie.
Momiţele tremură în farfurie.

— Hop, Lola, hop !
Căţeaua borţoasă scheaună.
Vai, şi ce grasă,
ce caraghioasă,
sare în aer,
după ghiuden.
Hop, Lola, hop !

Galbenă, roşie, sorcova ţipă :
Să-nfloreşti ca un măr, ca un păr...

Afară, ninsoarea, sub felinare.
Pe Sfinții Apostoli, o liniște pentru vecie,
la colț cu Apolodor.

CRIZA

Ne-am mutat la mansardă.
În odăile bune, de jos,
cu tapet vinețiu,
cu sofaua de pluş
și bufetul mare şi greu,
stau chiriașii.
Mama blestemă,
întreabă destinul : de ce ?
Uită să-şi dea pe păr cu henné,
Printre şuvițe roşcate,
apar zone moarte,
rădăcini ca de scrum.
Tanti Flora tremură blînd
din guşa pudrată şi flască.
— Putrezi-i-ar oasele,
să-i putrezească.
E vorba de Jean,
de nenea Jean.
El ne-a mîncat banii,
banii orfanei.
Petrece cu damele la șantan,
le cumpără broşe, inele.
Ii dă mîna să fie levent,
şi-i doar la un pas de prăpastie,
de faliment.

Sub tavanul cel scund,
lîngă godin,
o căldură înecăcioasă.
Miroase a ouă de cocs.
Tanti Flora taie pachetul de cărţi
ciupite, soioase,
le-ntinde pe masă.
Şi-apleacă guşa ei moale
peste destin,
şi craii de tobă,
craii de verde,
zvelţi, aerieni,
se grăbesc pe drumuri de seară,
prin praful scăpărător al amurgului,
şi pică,
seceraţi de destin,
la aşternut.
Mama şi-a uitat în poală
mosorul şi foarfeca
şi priveşte în gol.

Craii s-au dus.
S-au retras în amurgul fosforescent.
Deasupra noastră
şi dedesubt :
Faliment !
Falimentul e o genune,
cu pereţi verticali, lunecoşi,
de marmură neagră,
faţade de bănci, crenelate,
porţi dantelate de fier,
casierii şi ghişee.
Bărbaţi disperaţi, cu barbişon,
se agaţă de porţi,
îşi trag un glonte în cap,
cad în fundul prăpastiei.

Doamne bătrîne,
cu poşete vechi, de mărgele,
scapă geanta din mînă,
şi cad, după geantă, şi ele,
în fundul prăpastiei.

Ciudat
cum putem să trăim
lîngă hăul acesta.
Ciudat cum el,
nenea Jean,
e acum la şantan,
şi femeia şarpe,
pe genunchii lui,
îşi joacă cerceii lungi
sub turban.

Ciudat.
şi mama aşteaptă,
cu ochi pironiţi
pe faţa de masă,
vişinie şi roasă,
să se-nfiripe
craii de ghindă, de tobă, de verde...

STRIGĂT

Eram printre ei o stafie mică
şi trasparentă.
Privirea lor prin mine trecea.
Eram ochiul copilului, rana, oglinda,
curgerea lentă,
şi totu-n adînc se lăsa.

Minte şi bate, minte şi bate,
mama. Şi lumea. Şi tot.
Duc mielul la piaţă.
Mielul cu fundă.
Şi lupul aşteaptă,
cu sînge pe piept şi pe bot.

Minte şi bate, minte şi bate,
ţipătul mut cobora.
Vînt de cenuşă, bărci de hîrtie,
apa-n havuz se-ncreţea.

De-abia se mai vede uliţa, casa.
Totul se duce prin fum.
Doar ţipătul vechi, ca o stafie mică,
rătăceşte cu mine pe drum.

POEZIE

Să fii avar, avar...
S-aduni şi-un fulg.
Să-l pui şi pe el în cutie,
alături de-o tăcere ce-a fost în amurg,
între tine şi prietenul tău,
alături de-un flacon,
în care-i închis curcubeul.
S-aduni de pe jos şi piatra ce se numea ametist
în curtea copilăriei,
şi trîmbiţa mototolită-a zorelelor de pe uluci
s-o păstrezi.
Să păstrezi şi ciudata senzaţie
de zbor, de sfîrşeală,

din diminețile reci și obscure de martie,
cînd țurțurii picură rar
pe trotuarul cu mîzgă.
Să păstrezi și un ciob și o umbră.

Și cînd mulți vor spune cu milă,
clătinînd din cap :
— Ați văzut ?
A păstrat și-un bilet, perforat, de tramvai,
și un ciob, și un fulg —
tu să scuturi cutia,
cum scuturai altădată
inima roșie de lut smălțuit,
cumpărată la Moși.
Ce plin, ce magic suna pușculița !
— E vremea s-o sparg, îți spuneai.
Și obrajii-ți ardeau.
— Să curgă bănuții de nichel, toți.
Nimic să nu ții.

Atunci zorelele răsucite
se vor desface,
și vor suna din trîmbițele lor viorii,
mai tare ca cele ce-au răsunat la Ierihon.
Și zidul gros și opac al nepăsătoarei uitări
va cădea.
Din fulg o să răsară iar rîndunica.
să despice văzduhul,
să se-așeze sub streașina ta.

Prundișul de ametist
o să lucească în prima lumină.
Din țurțuri o să se tînguie iar învierea.
Chiar și umilul bilet perforat de tramvai
o să-nvie.

Vom sta iarăşi, subţiri şi gravi,
în vagonul străvechi,
cu mînere lunguieţe de piele,
ce se zbat neliniştit sub tavan,
cu luminile tulburi ale oraşului,
defilînd prin geamuri întunecate,
cu mirosul de pănură al paltonului tău
îmbibat de ploaie,
cu ochii tăi verzi, de-ntuneric, ce nu mai există,
decît aici, în vagonul cu mînere lunguieţe de piele,
jucînd neliniştit sub tavan.

ALCHIMIE

Devenisem cerneală, stilou,
părul foşnea uscat, a hîrtie,
zilele-şi fărîmau coaja de ou,
mărunt alburie.

Veveriţa nu mă privea.
Frunzele-şi întoarseră faţa.
Uitasem cum tremură-o stea
şi cum mîngîie ceaţa.

Privirea ta m-a aflat, m-a cuprins.
Verde, adînc cenuşie.
Arde-n aur praful cel stins
ca într-o veche-alchimie.

Toate-s în mine şi eu sînt în tot :
veveriţa, frunza şi steaua.
Stîlp de sare am fost, ca femeia lui Lot:
Mă-mpăcasem cu neaua.

Privirea ta m-a aflat, m-a cuprins,
verde, adînc cenuşie.
Lacrimi de sare pe stîlp s-au prelins,
martie-n lacrimi învie.

MIRACOL

Dintr-un singur surîs m-am hrănit o lună.
Dintr-o floare mi-am împletit o cunună.
Dintr-o lacrimă, Bacchus mi-a umplut toată cana.
Păgîn şi adînc am trăit minunea din Cana.

DESTIN

Niciodată n-o să punem alături, în noapte, coapse şi creştet.
Chemarea se pierde-n văzduhul tomnatec, în maldărul veşted.
Stau vieţile noastre, sub măştile anilor, la margini de vremuri,
Ca două triburi pe veci despărţite de două vrăjmaşe totemuri.

FERICITA CONTRADICŢIE

La frumuseţe şi înseninare,
să duci stihia, vaierul strident,

şi-n plin azur, să simţi urcînd din mare,
fulgerător, al zeului trident.

NESAŢ

O mie de guri de-aş fi avut,
tot ar fi fost prea puţin,
universul acesta de foc şi de lut
să-l ating, să m-alin.

O mie de braţe de-aş fi avut,
tot n-ar fi strîns de-ajuns,
tot îmi scăpa, lunecînd din sărut,
universul pătruns, nepătruns.

PE-O ICOANĂ DE STICLĂ

Era vîrsta minunilor.
Văzduhul — o lacrimă mare de aur.
Din orice tufiş putea să răsară
un mînz în galop,
un călăreţ cu lancie necruţătoare,
ucigător de balaur,
cu buze dulci,
cu privire amară.

Ca sfîntul Gheorghe,
pe-o icoană de sticlă
din Transilvania,
în violente şi naive culori,

venea dorul călare,
venea cu mînia şi cu pierzania,
sub curcubeie şi flori,
sub bolta de frunze susurătoare.

Era vîrsta minunilor.

Acum începe lunga răbdare.

RĂBDARE

Vino la mine, răbdare,
pasăre sură, cu penele rare.

Vino să-ţi legăn la pieptul uscat
insul de scamă și scrum, învăţat

şi sub o streaşină, şi sub furtună.
Vino, e toamnă, prietenă bună.

TÎRZIU

Ce e mai greu de spus
amîni mereu,
şi moare clipa
ca un curcubeu,
de apă și lumină.

— N-am nici o vină,
spui, și treci pe lîngă.

Acuma scrii,
cînd seara vine iute,
şi clipa nu mai ştie
nici să plîngă,
nici să sărute.

REVERIE DE IARNĂ

Trebuia să fie-o cabană pe-un plai,
cu inimi crestate-n obloanele verzi,
cu miros de cetini, cu aburi de ceai,
şi tu să mă afli şi iar să mă pierzi.

Trebuia să fie-o cabană sub nea,
un vuiet de glasuri, un vechi tonomat,
un cîntec, un geamăt : „Que sera, sera“,
şi-un zvon de pahare, sunînd fermecat.

Trebuia să dansăm ca prin somn, trebuia,
pe-o punte de lemn, sub catarge de ski,
o lampă şi aburi... Şi vîntul vuia...
Şi tu să te-ntuneci şi iar să mă ţii...

E UN BALANS

E un balans cu farmec, un arc superb de cerc
parcurs de poezie, pe care-l tot încerc,
de la conturul fraged, de lucru pipăit,
la-mpărătescul spectru, clădit din duh şi mit,
şi înapoi, de-o sete năprasnică mînat,
la fragede argile, la firul tremurat.

TAINE

Tainele-ncap uneori
în buburuze şi-n flori ;

suie cu paşi măruntei,
pînă la turma de miei,

sus, ca din neguri de văi,
urcă-n verdele ochilor tăi.

VIEŢII, O RUGĂ

Încă o dată, încă o dată,
despătureşte-mi, surată,
haina cea largă,, cu falduri de soare,
şi prinde-mi-o-n copcă,
pe umăr ;
încă o dată
îngăduie, buno,
să trec ca o lotcă,
pe ape de aur,
tremurătoare.

CALATORUL

Uneori, poetul se simte aşa :
un uriaş animal preistoric,
un arheopterix ce-a nimerit, să spunem,
pe bulevard.

Are aripi, labe și gheare.
Într-o labă ridică receptorul telefonului public
și se uită la el de la mare distanță,
cercetînd-i esența.

Alteori, e mai aproape în timp.
Are formă umană,
dar e un vraci.
Peste propriul cap
a-mbrăcat un cap de lup sau de șarpe,
și face semne rituale prin aer,
rostind incantații.

Există și ceasul helenic,
cînd membrele au proporții perfecte,
și-articulațiile lunecă neauzit,
unse cu mirul echilibrului clasic.
Poetul plutește pe o triremă.
La bord se mai află : Sapho, Pindar, Hesiod.

Dar vine și ceasul cînd zvîrle pieile vechi de pe el!
Decolează în avion suprasonic,
îmbrăcat în trenci și pălărie de fetru,
ca să-și păstreze anonimatul.
Sub manșetele pantalonilor săi
el ascunde-o pereche de aripi,
prinse de glezne.
Pe cînd pasagerii ceilalți dorm,
și stewardesa pregătește cafelele,
el, neobservat de nimeni, se despoaie de haine,
deschide ușa metalică și, gol precum Lucifer,
se aruncă în vreme.

METAMORFOZE

(1963)

FOIŞOR

Reintru-n foişorul de aramă
al versului cu ciocănită floare,
cu dantelat grilaj de rime care
vibrează la atingere şi cheamă.

Închisă-ntre vitralii, stup de soare,
privesc în jur şi mă cuprinde-o teamă.
Îmi pare stihul vechi o strîmtă ramă,
medieval ungher de claustrare.

Ci ştiu că-n dosul geamurilor — faguri —
vuieşte-un veac scăpat din ritmuri calme,
iar eu mai stau o clipă lîngă praguri,

ca Ianus, vrînd şi-n forme să mă mîntui,
şi ca furtuna-n spaţii mari să bîntui.
Stropi reci de brumă simt pe-ntinse palme.

DANAE

Legenda greacă povestea de-o fată
de crai din Argos, într-un turn închisă.

„Să n-o atingă dragostea“, fu scrisă,
şi-n bronz, şi-n pietre, soarta ei săpată.

Dar zeul luă aminte la proscrisă.
Prin ziduri tari, prin poarta ferecată,
trecea, prinzîndu-l, forţa-ntunecată,
lumina ei de ambră şi caisă.

Şi vrînd, pe ea, năprasnic s-o cunoască,
se prefăcu în ploaie grea de aur,
şi potopi sihastra ei cămară.

Din patimi, rădăcini crescură — plaur —,
pe care, veac de veac, o să plutească
făptura ei, ca miezu-adînc de vară.

IAR REMBRANDT

Iar Rembrandt a pictat fugara clipă
cînd tot culcuşul ei se face soare,
ci Eros e o sumbră-ameninţare,
şi ea se teme de atîta pripă.

Se învăţase cu penumbra-n care
năluci tăcute, doruri se-nfiripă,
dar ce-i această ploaie care ţipă,
şi în bulboane vine, tot mai mare ?

Făptura ei şi chipul dulce-alungă
şi cer necunoscuta împlinire.
Firida baldachinului e-o strungă

pentru torentu-n spulber, pentru mire.
În aur clipa tremură, suspină,
şi totul e o grotă de lumină.

DAR NOI ?

Dar noi, văpaie strîmbă, chinuită
între pereţi murdari, plătiţi cu ora,
atinşi am fost şi noi de aurora
cu fraged mir, în lume risipită ?

Nici iarba foşnitoare şi nici hora
de zodii clare nu ne-a fost menită.
Era un cer de tîrg, zărit prin sită...
Aleselor de zei, puteam fi sora ?

Puteam. Şi-am fost. Şi tu veneai cu soare,
cu fulger şi cu apele-n bulboane,
ca-n mitul vechi, trăit de muritoare.

Putregăit stă turnu-n foi de laur,
dar tot aud cum sună-n subterane,
acéle sfinte, sumbre ploi de aur.

ÎN MICROCOSM

În microcosmul trupului e seară,
îmbrăţişarea vieţii tot mai laxă.
Lui Cronos îi plătim severa taxă,
şi, zîmbitori, ne facem că-i uşoară.

Planete stinse se rotesc pe axă,
într-o mişcare rară, tot mai rară.
Amurg de zei în lumea celulară,
drapat festiv în ritmuri şi sintaxă.

Dar în adîncul trupului dezastru,
tot mai răzbate muzica de sfere.
În alte colonii, sînt nunţi, săruturi,

semnale ce roiesc, din astru-n astru,
o sete ce găseşte pline ciuturi.
Iar mîngîierea lor mi-e mîngîiere.

ŞI TOTUŞI

Şi totuşi, dintr-o criptă mai ferită,
Un vaier, urcă, negru ca pămîntul,
şi strig, şi-mi sfîşii printre spini veşmîntul,
cum îţi jeleai răpusul, Afrodită.

Nimic nu mai ajută, nici cuvîntul,
nici cumpăna cu trudă dobîndită.
Cleştarele se sfarmă-ntr-o clipită,
şi mă aruncă şi mă rupe vîntul.

Să nu bocesc sfîrşitul frumuseţii,
cînd galaxii de glande şi de limfe
în cosmic echilibru se-ntîlniră

să-ţi deseneze gura şi pometii ?
Dumbrava mea de satiri şi de nimfe,
păienjenişul gingaş se deşiră...

NU MĂ CERTA

Nu mă certa că-s neagră ca mormîntul,
mai bine ia aminte la-nviere,
la fluxul ritmic de venin şi miere,
din care veşnic se hrăneşte cîntul.

Înfăşurat în giulgiu de durere,
va sta o noapte peste noi pămîntul,
pentru ca-n zori, lumina fulgerîndu-l
să cînte iarăşi sîngele-n artere.

Că într-o zi, nu noi, cei vechi, ci alţii
vor duce sfinte ritmuri mai departe,
să nu cîrtim prea mult, stricînd acordul.

Să căutăm în munţii goi, înalţii,
un loc unde şi peste văi de moarte,
auzi, în cosmic flux, cum bate cordul.

VORBESC DE PAN

Vorbesc de Pan, de nimfe, sau de îngeri —
cu lungi ecouri, pîlpîiri, vibraţii,
să dau severei noastre generaţii
o undă mai suavă de răsfrîngeri.

Dar unde ne sînt zeii-nceţoşaţii,
cînd vine-un ceas de trudă şi de plîngeri,

atunci cînd mă cufund, atunci cînd sîngeri ?
Uitate sînt frumoasele orații.

De glasul tău, de umăr am nevoie,
iubitule, de tine-mi este sete,
cînd lunec în adîncul meu, orbește.

Greoi, cu-ntoarceri, cu mișcări încete,
din lutul strîmt mă rup cu anevoie,
dar cînd te-ajung, e tot ce-mi trebuiește.

CÎND PATIMI MICI MĂ ȚIN

Cînd patimi mici mă țin, mă strîng în clește,
și lacome, ca șerpii mă-nfășoară,
te chem — cu forța ta elementară,
iubire, vino, și mă izbăvește.

În mucezite ocnițe coboară,
și scoate-mă la zi, dumnezeiește,
cu tot ce pe pămînt se dăruiește,
să nu mai știu de o temniță avară.

Te chem așa, smerit, ca pe o zeie,
ce și-ar lăsa tărîmul său, înaltul,
dar știu că ești din lut, o chintesență.

de duh bărbat, de duh copil, femeie,
de Pan, și nimfe-n sacra lor demență.
Ești fericirea de-a fi eu și altul.

ÎN CÎTE CHIPURI

În cîte chipuri mi te-arăţi, iubire.
Ca Hesiod te văd, cum, fără faţă,
apari din haos, tulbure, măreaţă,
şi lumi se nasc, în infinite spire.

Şi fragedă te văd, ieşind prin ceaţă,
din scoica mării, castă şi subţire.
Şi o Meduză văd, în răzvrătire,
cu ochi intenşi, de moarte şi de gheaţă.

În fel şi chipuri, fără de repaos,
te văd, primind în fluxul devenirii,
altoi, pe crîncen trunchi, un blînd adaos.

În dublul semn, ce figurează mirii,
sărutul contopit, mijind din haos,
te văd, geneză, punct al întîlnirii.

MAI DEPARTE

Mi se părea că totu-i armonie,
într-un amurg, filtrat printre arcade.
Dar nu se-ncheie totul în triade,
striga, vibrînd ascuns, o coardă vie.

Vrei da şi nu să strîngi în acoalade,
să torni ce nu mai e în ce-o să vie.
Ori toate se prefac în bucurie ?
Se-nalţă toată frunza care cade ?

Ia-ţi partea de stridenţe şi de moarte,
şi treci, schimbat, prin ceea ce se schimbă,
cu umbra ta prelungă şi-amurgită.

Stihii vuiesc. Dar pe îngusta limbă
de piatră şi pămînt, mergi mai departe.
Mai ai un pas, un demon, o clipită.

CELULA

Tu spui că-i duh această blîndă stare
şi te proclami celulei mai presus.
Întemniţat în carne şi supus,
numeşti beţia ta desferecare.

O clipă crezi că zidurile nu-s,
c-a poposit la tine-ntreaga mare,
şi te-ai topit în magica suflare,
care te-a scos din tine şi te-a dus.

Dar vreau să-ţi văd, ocnaşule, tăria,
cînd zidu-n ochii tăi e iar opac
şi neclintit, cînd valurile tac,

doar şobolani, în vis, rod temelia.
Atunci, sub stîlpii mucezi de cetate,
e ceasul tău ales, luciditate.

NUMELE TĂU

Am uitat totul, străine.
Numele tău s-a făcut de cîlţi şi de iască.

Deschideam cartea de telefon.
(Ce ciudat, exista telefonul şi atunci,
cu milenii în urmă.)
Foaia — barată de nume moarte, opace,
pe care urcam spre numele tău,
ca pe trepte de rug,
spre centrul de foc,
spre buştenii clădiţi
din silabe incandescente,
gata să mă înţărcuie-ntre lăncile lor.
Sau atunci cînd cineva
rostea în treacăt numele tău,
ca un neştiutor
ce-apasă pe-o pîrghie,
nebănuind că declanşează
un curent de sute de volţi,
pe toate releele,
altă tortură-ncepea
şi alte extaze-ale focului.
Un filament subţire
se aprindea în toate obiectele,
chiar şi picioarele mesei şi cercevelele,
şi rama tabloului şi fructiera cu toartele ei,
deveneau chenare aprinse
ca nişte becuri lungi de neon,
noaptea, deasupra sălilor de cinema,
stinse, aprinse, şerpuind orbitor.
Atunci, cei aflaţi în odaie,
observau că numele tău,
în loc să se piardă în aer, ca orice nume,
se scurgea ca un fulger.
Ei mă priveau,
îşi plimbau ochii-ncolo şi-ncoace,
reflectoare mari, carnivore,
curioşi să descopere toate culoarele subterane,

toate ungherele, prin care lava numelui tău
înainta.
Şi eu nu mai aveam nimic
cu ce să m-acopăr,
cu ce să mă apăr,
reflectoarele crude ardeau,
părul mi se lipea, năduşit,
pe ceafă şi tîmple,
şi ei ajungeau cu privirea,
pînă-n ungherul cel mai ascuns,
cel mai vechi,
al copilăriei,
pînă la sfintele păienjenişuri,
unde sînt pietre şi flori şi animale
cu nume
de care nimeni nu are voie
să se atingă ;
pînă acolo ajungeau
cu privirile lor carnivore,
şi eu stăteam descoperită-n acest univers,
şi nu puteam cu nimic să mă apăr,
să mă ascund, ori să capăt distanţă ;
orice adîncimi de perspectivă pieriseră,
eram un tablou naiv, primitiv,
cu toate tainele şi-ntîmplările
înfăţişate pe planul întîi.
Mi-amintesc cum stăteam
cu obrajii în flăcări,
printre obiecte transfigurate,
eu însămi un filament subţire, incandescent,
prin care numele tău trecea,
numele tău, străine, numele tău.

DIAMANTUL

(1965)

O APARIȚIE CIUDATĂ

De-abia te mai văd, adolescență,
în fundul vremii-acuarium,
lume adîncă, ireală, ca sala de cinema din cartier,
cu ploi de semințe și-n pauză, tava de caramele,
de-abia prind o secvență
din filmul tremurător, cu dîre oblice, ca șiroaie de ploaie,
și iarăși se rupe dramoleta naivă.
Cuplul nostru patetic,
în hainele lui demodate,
lungi pardesie, basc mititel,
contemporane cu Chaplin și Greta Garbo,
face cîteva gesturi eterne-n maniera-nvechită
a deceniului patru,
și filmul iarăși se rupe.

Mai văd zorelele-albastre pe uluca ușor înclinată,
și-aud tocătorul de lemn în bucătărie,
ziarul foșnește, andrelele sună,
sub degete vechi, cocîrjate,
în mînăstirea de peste drum bate vecernia,
pe stradă trec grefierul, telefonista,
profesorul, negustorul de ciorapi și cravate,
schimbă saluturi,

cu unghiul dintre bărbie şi piept,
pălărie şi cap,
strict măsurat pe rigla de calcul ierarhic.
Curte, butoi unde strîngem apa de ploaie,
lădiţe cu flori, masa de tablă,
şi seara, în jurul lămpii aprinse,
pocnetul fluturilor cărnoşi, îndoliaţi,
şi clipocitul vorbelor efemere.

De-abia te mai văd,
în acel univers de perne mîncate de molii,
de „Ramona, zările-s trandafirii"
şi horcăit lacom, neputincios :
„Banii, vreau banii mei", ochi invadaţi
de fire de sînge,
cratiţe şi patefoane, măsuţe pirogravate,
perdele de macramé tremurînd,
ca o plasă de gratii suple, perfide.

Tulbure te văd, adolescenţă,
prin geamul aburit al vremii-acuarium,
trasată cu ferme şi delicate conture,
ca frumoşii bizoni şi cerbi preistorici
de pe pereţii de stîncă ai peşterilor.
Şi dacă-ncercînd să plonjez în starea de-atunci,
gîndul mă duce la imagini străvechi,
ce par atît de străine şi de improprii.
amestecate cu apa grasă, irizată a Dîmboviţei,
care-mi duce cu sine adolescenţa,
ghiozdanul, jurnalul intim,
cărţile desfoliate, livide,
Baudelaire, Rimbaud, Nietzsche şi Gide,
gulerul alb, scrobit, de şcolăriţă,
ciorapii trişti, vărgaţi, de bumbac,
orele roşii de-amurg,

Ateneul cufundat în penumbra orfică a muzicii,
şi iarăşi „Ramona“, „Banii mei, banii.“,
dacă pare atît de impropriu, zic,
ivirea cerbului,
pe cheiul cu parapete coclite,
e pentru că, de obicei, ne oprim
la coaja subţire a lucrurilor.

În adînc e un cerb,
cu picioare lungi, cu muşchi tremurători şi puternici,
jucînd sub pielea întinsă,
un cerb gonind, cu nări fremătătoare,
îmbătat de goană,
într-o mişcare ce nu se mai poate opri...

NICI TRISTAN, NICI ABÉLARD

Prea mult, un lung discurs, trufie
să te încrezi în roadele răbdării,
în slove multe, cuviincios gătite,
purtînd cordonul logicei,
ciorapii metaforei decente,
cînd totul e strigăt nud, e cuplu, despărţire,
şi disonanţele irup în orficul sanctuar,
frîng gîtul flautului de crin,
şi-n sala de concerte latră
cîinii infernului, dezlănţuiţi.

Răbdare, cu răbdare
au înnegrit cei Mari noian de pagini,
chemînd năluci de clipe suculente.
Gîndeşte-te la demonul cuminte de la Weimar.

Cîte mii de versuri a hrănit
cu rodnica-i făptură ponderată,
cu biruite drame.
Şi ce-a rămas, în noi, prin vremi, ecou ?
Micuţa zînă, poate, a romanţei,
Mignon, auzi ?
„Ce sufăr ştie doar acel
ce dorul ştie..."
„...Cunoşti tu ţara cu lămîii-nfloare ?..."

Dar noi ?
Va năluci vreo dîră de aur fantomatic,
pe urma noastră ?

Strivit sărutul zace-n ceaslovul veacului atroce,
în cartea cu scoarţele de tablă ciuruită.

Şi totuşi poate că romanţa e chinta ta regală şi a mea,
în jocul inegal pe care-l ducem
cu neantul, trişor imperturbabil.
Cu gesturi de artist, el strînge,
cînd mai puţin te-aştepţi,
întreaga miză scînteind pe masă.

Să spunem, dar, ceva şi la ghitară.
Să o lăsăm să intre,
să traverseze scena,
aerian, pe vîrfuri,
factice şi friabilă, romanţa.

*

Ce mai simt şi ce mai văd ?
Felinarul mai palpită.
O stradelă ruginită
cu nume de logofăt.

Arcul buzelor l-ating.
E a cîta întîlnire ?
Seara serilor, paing,
țese-n jur un fir subțire.

În genunche s-au lăsat
magii : case, felinare...
Arcul buzei, luminat,
arde ca o taină mare.

*

Și era de marchizet
Bluza mea cu floricele.
Cinci seminţe-ntr-un cornet.
Ochii verzi, sprîncene rele.

Ne opream la simigiu.
Aveam pofte mari și fruste.
Trupul meu picrea de viu
sub privirile-ți înguste.

Ne topeam și înviam,
somnambulic, între case.
Și odată, într-un geam,
tot amurgul sîngerase.

*

Nici Tristan, nici Abélard,
aveai haruri de zlătar.
Glas adînc, freză de smoală,
care bagă fete-n boală,
ochi ba hulpavi, ba de Crist,
schimbă glodu-n ametist.
La chip tainic, galeș, crunt,
iscă iezere-n străfund.

*

Mușcă-n noapte gelozia.
Mă petreci pînă la gard.
Roșcove-ntre frunze ard,
îmi bocesc copilăria.

O, lădițe de micsandre,
rai lovit de presimțiri.
Negre, cu gălbui sclipiri,
bat din umbră salamandre.

Monștri-mperecheați — sudalme —
ca-n Hieronymus Bosch.
Fulger verde, fulger roș,
în pupile crunte, calme.

Sfinți, cădelnițí, ceară, mume —
mult balcanicul blestem
potopește și mă tem,
parcă-s singură pe lume.

Mi-a murit copilăria.
Roșcovule, ce-mi menești ?
Patimii să slugărești,
sună-n pom aurăria.

*

Ochii tăi de apă verde
— apă verde lumea toată,
străveziu transfigurată —
clipa mea în ei se pierde.

Ce-a fost pondere dispare
sub un clopot de extaze.
Trupul, lung fuior de raze,
taie unda sclipitoare.

Vise, vise de Rusalcă.
Mucegai în clare tente.
Foi de-argint înmoaie, salcă,
în fluide elemente.

*

Fiorul se-ncifrează,
in vitro joacă pur,
un lujer zvelt, o rază,
o tijă de mercur.

Sălbatec sînge, țipăt
supus la decantări,
se face duh și sclipăt
și trece țări și mări.

*

„Haine vechi, haine vechi !...“
Zăduful amiezii și-un strop
sunînd la cișmea,
pe cimentu-nverzit.
Sub streașina de tablă încinsă,
turturelele moțăie,
cu ciocu-ntre pene.
Vara cea veșnică,
în transperante gălbui, arse de soare,
irizate de ploi,
și pieptul tău, în umbră, lucind,
respirînd liniștit ca o frunză.

*

Ce știa sărutul,
în seara blînd fumurie ?
Trei trepte tocite,
oblonul de scînduri la cizmăria din colț,

atît se zărea sub transperantul cu ciucuri
rotunzi ca nişte ghiulele,
şi, vagă, o stea.
Părul nostru, amestecat, tremura,
subţire negară, în aerul serii.
Nimic nu ştia sărutul
din ce-avea să vină,
nimic nu ştia.

*

Ora-nsorită şi albă.
Patul, masa.
Alb sensibil, faţa de masă,
jimbla, tăişul cuţitului
vibrînd în lumină.
Le văd ca prin lupă.
Aud bîzîitul gras, monoton.
Văd cum se-apropie,
în surtuc albăstrui, unsuros,
de portărel,
un muscoi cu ochi bulbucaţi.
Cu paşi mici, grăbiţi, ca destinul,
el se suie pe masă
şi îşi începe serviciul,
şi pune sechestru pe tot ce avem,
pe cuţit şi pe pîine,
pe lumina albă, intensă,
pe efigia noastră.

*

Viaţa o singură oră-i a noastră,
o singură oră, ziceai.
Bărbia-ţi sclipea ca o lamă albastră.
O, tulbure rai...

*

Aud de departe tunuri cum bat,
vine apocalipsul,
se-ntunecă frunzele socului,
se-aprind felinarele-n stradă,
mîngîie-mi, mîngîie-mi faţa,
vine apocalipsul,
licăre-un vals de Chopin,
se jupoaie oameni de vii,
cîntă cineva la ghitară,
ia-mă-n braţele tale,
vine apocalipsul.

*

Cerul s-a făcut ca absintul,
şi ochii tăi verzi s-au făcut ca absintul,
ora s-a făcut de absint, amară şi verde,
Lăcuste, cai pregătiţi de război,
poartă pe cap cunună de aur,
şi feţele lor sînt feţe-omeneşti.
Vine apocalipsul.

*

Am văzut feţele lor,
am intrat în păduri mutilate.
Între noi creşte o lume de fum,
nimic nu mai este,
e ca şi cum...

*

Rătăceam pe drum pierdut,
fără moarte şi-nceput,
lunecam într-un neant,
unde nu e celălalt,
numai rîpe de calcar
şi acantul funerar,

numai soarele lucid,
în pustiul, ocrul vid.

*

Vino, moarte, de mă ia,
vino, vino, sora mea,
cum să fac să mai trăiesc
fără trup împărătesc,
piele smeadă, aurie,
cu miros de iasomie.
ochi sălbateci, verzi şi răi,
apa serii, ochii tăi.

*

Să te mai văd o dată doar,
cu ochi de ceaţă şi de har,

şi arcul buzei de lalea
să-l mai atingă mîna mea,

o dată doar, sub pomi amari,
din veacul sumbru să-mi răsari.

*

Crai baccea, crai baccea,
tot cu glas de catifea,
te topeşti, te risipeşti,
precum aburul din ceşti.

Însă buza de lalea
parcă tot ar lumina,
tot frumos îmi năluceşti,
din coclitul Bucureşti.

*

Vezi ce ușor se sparge romanța,
ca o coajă de ou translucidă.
Pentru noi nu mai e nici o firidă,
nici o groapă comună.

*

Năluca fratelui Villon,
cuțit,
în urma ta.

*

Unde-i meșterul François ?

să dea drumul la puroi,
să-și întindă pe tejghea
suflet cándid, cracii goi ?

Unde-i meșterul François ?

Iadul roz îl mai arăți,
cuget schilav, cu perdea.
Vicleșuguri, jumătăți...
Nimeni nu te va ierta.

Unde-i meșterul François ?

TOCMAI IEŞEAM DIN ARENĂ

(1967)

ALIBIUL

ALIBIUL

Alibiul meu era goana.
Alergam, alergam ca un copoi.
Îmi fîlfîiau urechile.
Peisagiul fugea vertiginos.
Alergam cu picioarele-ntinse,
cu pîntecul supt,
cu limba scoasă.
Copacii fugeau şi nu-i vedeam.
Îmbrăţişările fugeau în urmă,
cîntecele fugeau în urmă,
remuşcările fugeau în urmă,
scîrba fugea în urmă,
pereţii, lumina, umbrele, foşnetul,
viaţa, va să zică, fugea în urmă.
Cînd cineva,
întindea spre mine
degetul acuzator : „Unde eşti ?
Unde erai atunci cînd... ?"
„În goană", răspundeam, „în goană".
Alibiul meu era goana.
În goană Licornul, vînatul meu alb,
licăritor la orizont,
se topise în goană,
şi eu, copoiul,

patru picioare,
o ureche ce fîlfîie,
un rotocol, un punct,
mă topisem în goană.

AGORAFOBIE

Stai acasă, i-am spus
speriatului, zburlitului suflet,
ce semăna cu o pasăre jumulită,
smocuri arse de pene, rămase ici-colo,
gît aţos, ochi rotund,
sinistru fixat pe un unic punct,
purpuriu rotitor.

Stai acasă, i-am spus,
dacă te sperie piaţa, maşinile,
ochii de lup care licăre-n şiruri
mereu curgătoare,
dacă nu ai încredere-n regulile de circulaţie,
dacă simţi pe ceafă cum te apasă
pîrghiile de oţel,
dacă auzi pîrîitul oaselor
sub dinosauri metalici,
mînjiţi pe labe şi bot
cu sînge uimit de pieton al istoriei,
du-te acasă, Psyche.

Dar nu era casă, nu era prispă,
nici foişor, nici pervaz de fereastră,
unde sufletul să se rezeme
şi să privească de sus,
ca jupîniţele de odinioară,
marile ceremonii ale pieţii :

spînzurătoarea,
alaiul de saltimbanci cu coifuri și cu trompete,
armăsarii scăpați din frîu,
nebunul care scîncește și scheaună...

Nu era adăpost.

UMBLU DUPĂ TRISTEȚEA MEA

Umblu după tristețea mea,
dură, strălucitoare, tăioasă,
tînără, crudă,
cărnoasă, încercănată, fîlfîitoare,
ca femeile halelor din Paris, în '89.

Umblu după tristețea mea
și n-o mai găsesc.

PRIN BUCUREȘTI, DUPĂ PLOAIE

Poate că asta e clipa și ora
cînd toate celulele vechi au murit,
(o dată la șapte ani, cum se pare)
și cele noi sînt în stare de prunc și de mugure,
și fac primii pași cu mine-n lumina castanilor.
E atît de ușoară după-amiaza de iunie,
din petice trandafirii și brumate,
din cer și asfalt cum e moarul,
sub tuneluri de frunze însorite și ude.
Cu ce-am meritat, cu ce-am plătit ora de grație ?
Poate cu anii trăiți între molii de slove și gînduri,

poate cu umbra spînzurătorilor,
poate cu nuanţa de scrum a surîsului meu,
dar cu ce se poate plăti acest roz neatins, vegetal,
în ora flamingo, în buna vestire-a castanilor ?

STRĂZILE

Cînd trec pe aici,
prin vechile mele străzi bucureştene,
şi-mi aduc aminte
— ba uneori chiar pot,
pentru o fracţiune de clipă, pot retrăi —
inefabila stare, contopirea cu toate,
cu umbra neliniştită-a castanilor,
şi sclipirea unei marchize de sticlă,
rotată ca un păun,
în toropeala amiezii,
şi piticul de gips roz-alb
între ronduri de flori,
toată pîlpîirea de umbre şi de lumini,
toată inefabila stare şi alcătuire
a oraşului revărsat înăuntru :
geamlîcuri de han şi absurde vile maure,
case scunde,
cu cişmele în curte şi poteci de scînduri,
şi umbrarul de viţă,
şi bănuite, vinovate amoruri,
în odăi răcoroase mirosind a mucegai şi gutuie
(chisele brumate şi covoare cu cerbi),
şi negustorul de bragă,
şi dulăul în lanţ adormit,
şi toropita întîmpinare a crailor —

simt cum această inefabilă stare
se dezlipește de mine,
nu violent cum ai rupe un pansament de pe rană
ci încet, pe nesimțite, cu milă.

— E opera vremii, îmi spun,
blînda, vicleana,
ea mă jupoaie delicat, cu încetul,
și-n timp ce-mi vorbesc,
sînt iarăși copil,
stau cu piciorul țeapăn, întins, contractat,
și mama, în fața mea,
îmi tamponează genunchiul cu apă călîie,
și uite, nici nu aveam de ce să mă tem :
pînza se desprinde ușor, fără să doară,
se desface de rană,
și spaima cu care privesc carnea vie, descoperită,
e fără noimă,
căci totul se dezlipește,
iată, se dezlipește, fără să doară.

ODATĂ, ÎNGERUL MORȚII

Odată, îngerul morții-a venit
în chip de brutar.
Hainele, fața, mîinile lui,
totul era alb de făină.
În mînă ținea o lopată.
Dinspre cuptor bătea o mireasmă
de pîine coaptă-n lumină.
Mișcările lui erau ritmice, grave.
Soare, lună, pîinea rotundă,
se succedau în lentă rotire,

pe gura cuptorului,
într-o eternă, frumoasă rotire.

— Nu mi-e teamă de tine, brutarule,
semeni cu Iani,
din strada copilăriei,
din raiul simigeriilor.

Aşa îi spuneam,
cînd el ridică spre mine
o faţă ascunsă,
într-o hidoasă lumină.

În spatele lui duduia fereeat
cuptorul masacrului,
şi bunul brutar,
cu şorţul pudrat de făină,
îngerul morţii
îşi arătă dezgolit în faţa ochilor mei
trunchiul răşchirat, scorburos,
cu ciuperci veninoase
lipite la rădăcină.

SÎNGE ŞI HÎRTIE

Am visat sînge şi hîrtie,
rîuri de sînge şi hîrtie.
Mori huruiau, scoteau ziare,
s-ascundă bine cum se moare,
să nu se vadă prin hîrtie
culoarea undei sîngerie.
Eu înotam ca-n plumb în susul
acelui rîu, tăiam apusul,

cu val de sînge pîn' la gură
şi drojdii de maculatură.

BAL

Ah, ce-a mai năpîrlit această trupă
din care am mîndria să fac parte !
De-atîtea ori ne-am lepădat de piele
(sau cum se spune, de sus, de pe coturni,
„Am renăscut“)
că nu ne mai cunoaştem între noi,
şi ne trezim mereu la bal mascat,
ne poticnim cu nasul în oglindă
cînd dăm de noi :
Cine-i acest conviv,
de-atît prestigiu, vînăt, borcănat ?
Cine-i femeia asta cenuşie
ca o tăcere flască ?

Să cînţi la pian, la patru mîini,
cu cel ce te-a ucis...

Şi confundăm un dominou cu altul.
Un smoking ni se pare
c-ar fi un vechi costum de gîde.
Paleta pe care ni se-ntind
feliile de tortă
e-o lopată
(auzi ? bufneşte peste groapă
pămîntul îngheţat).
Ce bal, ce bal !
De dincolo de viaţă ne zîmbim,
în piei amestecate şi pestriţe,

în armonia de oglinzi trucate.
Ne-nduioşează
o ureche mare și roz de porc
(e-al cîtelea pahar ?)

Să cînţi la pian, la patru mîini,
să cînţi...

O muzică de cameră, suavă,
răzbate din salonul rococo.

DEMON ÎN PARANTEZĂ

Mi-am pus demonul în paranteză
I-am încuiat hainele pestiţe-n dulap.
L-am trimis la servici.
L-am cununat cu o asceză.
E un demon punctual.
Cu limbă cenuşie, cu ochi cenuşii.
Un demon pe care te poţi bizui.

VARIANTĂ CU CENTAUR

Ziceam : să trec neobservat,
ascuns adînc, în haina-mi sură,
mustind de taine, deşelat,
centaur beat, în suc de mură.

Şi-aşa de bine m-am mascat,
că haina-mi deveni natură,

și cenușiul mi-a intrat
în ochi, în nas, în piept, în gură.

ACEI OAMENI RĂI

Acei oameni răi,
nori de lăcuste împlătoșate,
s-au așezat între noi
și petala delicată a cerului.
Acei oameni răi au ucis,
toată lumea o știe,
toată lumea vorbește,
se scrie mult despre asta.
Dar despre pompele-acelea,
complicate și desăvîrșite,
cu care-au tras clorofila din venele noastre,
și ne-au scos din hora trestiilor și arinilor,
și ne-au îngropat ca pe mumii
în sarcofagii de piatră,
sub tone de gînduri obsesive și crude —
despre asta încă vom mai vorbi, vom mai scrie,
despre asta și despre ceasul
cînd piatra de pe mormînt se ridică
și cerul se apropie
și-și lipește obrazul, ca o petală,
de obrazul nostru,
și cînd din ochii noștri de múmii
se prelinge o lacrimă.

Şi totul se-ntîmplă după tipic.
Trec podul, las un bănuţ de aramă
în mîna vameşului înaripat
şi el începe să-mi scotocească bagajul.
— Ce ai acolo în sac ?
— Cartea cu poze.
— Ce poze ?... Ai părul cărunt.

Şi mă priveşte cu suspiciune.

Mi se face teribil de frig.

O amintire, bufniţă în zbor,
îmi descuie cu ghearele pieptul,
de dincolo de pod licăreşte camera de gazare.

Bîiguiesc :
— Nu e ce crezi,
eu am voie,
pot să fiu copil oricît vreau,
să mă scald în amurg,
în văgăuni albastre de nu-mă-uita...

Ce sarcastic îngerul mă măsoară !

Ce-o să se-aleagă de mine,
din albumul cu poze ?
Îl strîng mai tare la piept,
tremur scăldată-n sudoare,
şi stau aşa şi aştept,
pe muchea treziei.

SPUN CREIONULUI

Spun creionului :
ia-o pe aici,
iarba e moale-n lumina lunii,
frunzele guruie ca porumbeii...
Sclav blestemat !
Degeaba-ţi vorbesc !
Unde te duci ?
În curţi cenuşii, cu iarbă arsă,
cu pansamente livide, sub moloz fărîmat,
cu lăzi de gunoi...
Unde tragi cu urechea ?
La fereastra din dos, horcăitul...
Îndepărtează-te-ţi spun.
Nimeni nu-l poate ajuta.
Sclav ticălos, mă auzi ?

INCENDIUL

Fă ce poţi, din cuvinte,
acum şi iute —
nu ai alegere, nu ai timp,
fă-ţi din ele inel,
prinde-l de gol,
agaţă-te-n gol,
fă-ţi din ele frînghie,
încleştează-te strîns,
chiar dacă taie în carne,
te va ţine, nu te va ţine ?
Nu-i timp de-ntrebări.
dă-ţi drumul,
din casa în flăcări,
de-a lungul cuvintelor.

MONUMENTUL

Intrasem într-un mare, vestit cimitir.
Pe-o alee,
nici cea mai de frunte,
nici cea din urmă,
un monument îndesat, poleit,
şi fălcos ca un buldog,
se uita la mine
cu o cruzime politicoasă, indiferentă.

— Nu-s prea evlavios,
spunea monumentul de mijloc
pe aleea din mijloc,
dar cînd se merge la liturghie,
se merge.
Nu-mi place să văd sînge vărsat,
dar cînd ai noştri merg la război,
se merge.
Refuz să ascult ce spun rădăcinile,
ce gemete-absurde umblă pe sus,
prin creştetul tulbure,
plin de văzduh al copacilor,
dar cînd se merge la iarbă verde
se merge,
cu ghitara,
cu coşniţa plină,
în iarbă verde,
cu osemintele mele
sub iarba verde,
fără probleme,
dacă se merge,
se merge.

NU AM SCANDAT HEXAMETRI

Pe al ei spate . . . . :
Şi hexametri scandat-am cu degete line
(GOETHE – *Elegii romane, V*)

Nu am scandat hexametri pe coapsa iubitului,
atunci cînd oamenii se ridicau, cu fumul, la ceruri, din abatoare.
Nici mîndră nu sînt, nici umilită de asta.
Secolul meu de metal chema rezistenţa metalică-a geniului,
cel ce păstrează o solemnă distanţă şi, cînd se dă, se refuză.
Argilă-n mîinile lui Moloch, m-a modelat cum a vrut.
Uite ce chinuită arătare-a ieşit. Ce pasăre zgripţor.
Ţi-e greu s-o priveşti.

TOCMAI IEŞEAM DIN ARENĂ

Pentru că eşti cu atît mai tînăr ca mine,
am vrut să te-nvăţ şi să-ţi spun :
„Fii temerar“, sau : „Fii răbdător“,
„Fii vulpe“, „Fii leu“,
cum se spune celor mai tineri.
Tocmai ieşeam din arenă, ne aflam sub stele,
sub cerul mării de august,
şi toate-adevărurile care-n arenă
erau tari, substanţiale ca minereurile,
se pulverizară-n mii de stropi argintii
ce nu mă lăsau să vorbesc.

DUPĂ FURTUNĂ

Nu pot să mă spăl de pulberea cruntei istorii
prin care-am trecut.
Funinginea-i grasă-mi întunecă porii,
grunjii de sînge stătut
îmi colorează statura.

Nu pot s-arunc de pe mine faldul înfricoşatei istorii,
şi nici nu voiesc.
Tăiat din atlazul livid al ororii,
e şalul meu rece, bălţat, grotesc,
în care mă-nfăşur.

CERCUL SE-NCHIDE

NUNTĂ

În camera nupţială era un frig negru, cosmic:

Dezbracă-te, i-am spus, să mă-ncălzeşti.

Şi-a deşurubat întîi capul,
cu scrîşnetul lui Saturn,
cînd vrea să scape din strînsoarea inelului,
sau ca un dop de sticlă,
cînd hîrşîie pe gîtul de sticlă al sticlei,
Şi-a deşurubat braţul drept,
ca un ghivent de obuz.

Şi-a deşurubat braţul stîng,
ca o rachetă zveltă, metalică.
Şi-a deşurubat proteza piciorului drept,
înjurînd ca un mecanic lîngă motorul gripat,
şi-a deşurubat proteza piciorului stîng,
şi fiarele ei gemeau pe fier,
ca-ntr-o hală de cazangerie.

M-am tîrît lîngă inima lui,
am pus capul pe pieptul lui,
am ascultat bătăile inimii lui.
Nu scrîşnea, nu exploda —
zvîcnea.

Fire de iarbă crescură, de jur-împrejur.
un bot de iepure se ivi între crengi de alun.
un cer, o fîşie lăptoasă de nor.
Atunci, în sfîrşit, am plîns.

CE LACOMĂ ERAM

Ce lacomă eram,
îţi ceream o volută, un salt, o disonanţă,
o cădere în gol, o-nălţare la ceruri,
o străfulgerare albă şi neagră,
un dans complicat, violent al ideii.

Acum îmi plimb mîinile ca o oarbă
pe conturul craniului tău,
şi spun : un nas, o ureche, o gură...
Doamne, sînt fericită.

VIS CU PLAJĂ

După-amiază,
la marginea mării,
cînd nisipul nu mai e arzător
dar încă păstrează căldura zilei.
Cerul uşor înnorat,
argintiu.
Tălpile goale-n nisip.
Urmele lor, în faţa mea,
în nisipul umed.
Adolescenţă. O aşteptare vagă, adîncă.
Pe spătarul unui scaun,
jacheta mea veche, cenuşie, de lînă,
în mijlocul unei terase pustii.
Alerg. O pun pe umeri. Mă grăbesc.
Cineva mă aşteaptă.
Mergem alături, singuri, cu tălpile goale
în nisipul umed călduţ.

— Nevermore ! strigă soarele prin jaluzele.
Mă scol, mă pieptăn în faţa oglinzii,
adun firele albe de păr
risipite-n chiuvetă.

SE IUBEAU CUVINTELE

Se iubeau cuvintele noastre.
La o sacră distanţă unul de altul,
încordat, liniştit se priveau.
Un pas, încă un pas,
un dans ritual,

peste podul de nervi împletiţi.
Din ochi se atingeau,
într-o frenetică, imaculată concepţie,
scînteia ţîşnea.
Din tăcere, din spaimă,
din încordare,
din legănarea staminelor,
din trecerea norilor,
din mireasma sărată a mării
se hrăneau cuvintele noastre.

Şi uneori era şi o duioşie
Ca doi cîrlani ce zburdă
pe ţărmul mării
şi se opresc deodată,
din goană şi din joc, se alipesc,
pun capul pe grumazul celuilalt,
şi au în spate cîmpul alb şi calcinat.
şi-n faţa ochilor neştiutori, Thalassa,
aşa stăteau, duios îngemănate,
în aburul suflării,
la ţărmul lumii,
în putreda miasmă de alge şi de peşte mort,
cuvintele nubile.

ACUM, CUVINTELE NOASTRE

Acum, cînd aerul e călduţ,
cuvintele noastre vin alături, în parc,
şi stau alături, pe-o anumită bancă,
mînecă lîngă mînecă, rinichi lîngă rinichi,
ochi lîngă ochi, vocală neutră
lîngă vocală neutră,

fără spaimă în fața micului iaz
și-a chioșcului cu limonadă,
a aleilor cu nisip sclipitor
care duc la șosea și la altă șosea.
Dar cine mai știe
că dincolo de toate șoselele
e un cîmp calcinat
unde zburdă cîrlanii
în spaimă și duioșie,
cu nările pline de alge,
cu fața la mare ?

STRĂIN

Vine spre mine
o arătare barocă,
în unduiri suplimentare,
într-o zvîcnită mișcare,
în sus, înainte.

Vine spre mine
ceva din altă lume,
ceva ce poartă un nume
atît de străin,
încît îl fluier cu greu.

Fără grabă se-apropie
și-mi caută-n ochi
atunci cînd îi fluier
numele straniu,
numele : eu !

VICTORIE

„Oh, les beaux jours"
SAMUEL BECKETT

Avalanşa de pămînt i-a prins întîi gleznele,
gleznele jucăuşe, cu clinchet de soare,
le-a pus cătuşe de pămînt
şi le-a priponit în adîncuri.
Avalanşa i-a prins apoi genunchii şi coapsele,
coapsele cu sumbru flux selenar,
şi turnîndu-i pămînt în viscere,
a făcut-o, pînă la mijloc, pămînt.
Avalanşa i-a cuprins apoi
umerii licăritori de ivoriu,
sărutaţi de duhuri şi oameni,
şi, apăsînd peste ei
cochiliile grele de lut,
i-a stins ca pe o flacără.
Capul, ofilit,
pe vrejul subţire,
a mai stat o vreme sub cer,
bucuros de adierile serii,
pînă cînd, avalanşa lentă, şovăitoare,
rostogolindu-se iar, în a doua repriză,
şi-a celebrat, nepăsătoare, victoria.

NUMAI CÎŢIVA MUNŢI

Numai cîţiva munţi poţi să urci,
numai cîteva trupuri poţi strînge în braţe,
numai cîteva limbi vei vorbi,
numai cîteva nume de flori vei cunoaşte,
de cînd răsar şi pînă se scutură.

CHERUBINO

Zori leşioşi de hotel.
Cheia zace în broască, trasă spre fundul pămîntului
de ghioaga ei grea, de lemn, în formă de pară.
Aşternutul e rece şi gol.
Trece cineva, printre brazi, sub fereastră,
şi-n vreme ce trece, fluieră aria lui Cherubino.
O cohortă de fluturi,
pe aripi pubére, mă ia,
în vîrtej de polen,
mă ridică deasupra, cu ele,
în empireul fragil al primelor ore.

RANA

Cînd trupu-ntîi s-a rupt din tine,
horeau în ape vii undine,
şi faun încîlcit în pom
striga spre slăvi : Se naşte om !
Curgea un sînge vesel, beat,
în universul despicat,
neştiutor de cum va fi
distanţa vîrstelor în zi.

Lupoaică suptă, şold căuş,
sub cenuşiul rumeguş,
prin praf de vreme, praf steril,
îţi cauţi drumul în copil,
şi el se-nchide vindecat,
de tine, de coclitul pat,
şi se ridică şi s-a dus,
iar tu eşti rană şi apus.

În noapte, doar, un făt ciudat
de raza lunii înfășat,
de flux colastră poleit,
stă Unul, iarăși întregit,
din doi, din trei, din cîți s-au rupt
de matca-ntîi, de șoldul supt :
Hermafrodit, fugară plasmă
de vis, în lunga nopții cazna...

CERCUL SE-NCHIDE

Cercul se-nchide.
Ții minte cum nechezau sălbaticii mînji ?
Și tropăiau departe
de mîngîietorul bot al părinților.
Ții minte cum scuturau coama în vînt ?

Acum *eu* întind botul
ca un sucub însetat,
după apa neîncepută,
după zîmbetul fiilor,
după arcul grumazului lor încordat,
ridicat împotrivă.

Și noaptea, neauzit,
m-apropii de pat,
îi ascult cum respiră,
ating umărul lor rotund ca o piatră de rîu,
care doarme adînc în albia nopții.
Și străveziile clipe trec,
mă mai chinuie-o vreme și mă îneacă.
Dar în ultima clipă simt,
atingîndu-le umărul,
cum intru prin ei în iarba sălbatică,
și iarăși ating stelele, frunza, mareele.

STAMPĂ VECHE

Toamnă. Miros de frunze arse,
miros de fum, înţepător.
Cerul şters, alb, printre case.
Pe trotuar, un ucenic de croitor
clatină-ncolo şi-ncoace
un fier de călcat, vînăt, inert.
Trec mai departe,
prin înserarea cu tonuri reci, patinate.
Cînd mă întorc,
să mai văd o dată scena din drum,
băiatul cu urechi clăpăuge,
fierul inert —
văd o cometă fabuloasă trecînd,
cu aripi şi creastă,
un cocoş mare, învăpăiat;
prin crestături zimţuite
ard cărbunii vechi de mangal,
ard şi trec şi rămîn
în arcul frumos balansat.

CE TARE RÎDEAM

Ce tare rîdeam, ce tare plîngeam.
Lumea era o apă albastră sau sîngerie.
Aveam cîteva cioburi de geam,
frumos colorate
de sîngele meu imperios,
de gîndirea candidă.
Prin ele vedeam
lumea,

într-o culoare,
sau în altă culoare,
într-o singură,
violentă culoare.
Ce tare plîngeam, ce tare rîdeam,
ce tare.

AM SPUS : TOTUL E NUMAI LUMINĂ

Am spus : totul e numai lumină, val de lumină.
Am spus : totul e numai beznă și deznădejde.
Am spus : totul e numai migrație, mișcare.
Am spus : totul e numai popas și tăcere.
Și așa, mereu :
despletirea, beția, strigătul brut —
măsura, migala, cristalul —
le-am fluturat pe rînd, ca pe un tui,
cu cozile albe sau negre, în vînt.

AM PIERDUT LUNGIMEA DE UNDĂ

Am pierdut lungimea de undă-a pădurii,
întîia, frageda identitate,
cînd eram frunze cutremurate
și țipam cu țipătul rupt al nervurii.

Am pierdut unda de plîngeri, de ape,
în paradoxul înstrăinării.

În elemente mă-ntorc, li-s aproape,
şi totuşi străină şi surdă chemării.

RÎNDUIALĂ

A trecut bătrîna şi pe la noi,
aşa cum prevăzusem,
discretă, în tîrligi de pîslă,
şi a pus rînduială în casă.
A tras oblonul, să ne cruţe ochii,
să nu mai dea iama un soare sălbatic.
Cărţile au fost trimise în rafturi,
ca nişte potăi somnolente în cuştile lor.
Acum sînt cărţi de citit.
Nu mai latră.
Nu-şi mai înfig colţii în carnea noastră.
Nu mai apasă — totemuri crude, sacre —
peste orele noastre.

Vai, ce harababură domnise mai înainte !
Nu mai ştiai unde sînt cîntecele, unde ideile,
miresmele se încurcau cu silogismele.
Dar a trecut bătrîna pe la noi.
S-a apucat serios de dereticat.
A întors cheia pendulei
ca să bată ceasuri egale.
S-a terminat cu harababura.
Scaunele aliniate lîngă perete,
ideile lîngă idei,
mirosurile lîngă mirosuri,
cuţitele, bine frecate cu cenuşă,
şi-au întors vîrful de la tîmpla noastră,
şi dorm, oxidate şi nepăsătoare,
în raclele lor din bucătărie.

SPIŢERIA PĂRĂSITĂ

Cînd am să las cîntarul şi bocalele mele verzi
cu lipitori şi salamandre,
în spiţeria cea veche
or să se-aşeze păianjenii.

Cine o să-ţi dea doctoria ?

Clopoţelul sună la uşă, pe înserate.
Păienjenişul vibrează.

Cine amestecă pulberea ?

A VENIT DOCTORUL

A venit doctorul timp şi mi-a luat sînge.
Sînt uşoară, buretoasă, convalescentă.
Binecuvîntez lumina, pipăi copacii,
scoarţa lor delicios de aspră,
adulmec aerul cu miros de buşteni,
de lemn putregăit, de pămînt umed.
Sînt fericită că fiii, nepoţii şi strănepoţii
au renunţat la mesajul meu ultim,
la profeţia mea gîngăvită.
Mi-au făcut un semn amabil, cu mîna,
şi au plecat. N-au timp, sînt ocupaţi.
Şi eu am treabă. Sînt ocupată.
cu după-amiaza asta de toamnă-alburie,
cu acest ochi de lumină-n pădure,
prin care trec,
c-un alai de furnici,

c-un clopot de capră,
c-un miros de frunză
îmbibat de ploaie.

TOATE ACESTE LUCRURI

Toate aceste lucruri,
pisici și cești,
autobuze, cutii poștale,
(ba chiar și abstracții,
antiteze de pildă sau imperative)
provizii scumpe
cu care navigăm în nacelă
deasupra orașului
într-o lumină de aur,
cîteodată în mai, cîteodată-n septembrie.

Toate aceste lucruri,
pisici și cești,
și toate celelalte
obiecte cabalistice stranii,
care se află cu noi în nacelă,
și ce caută cu noi în nacelă,
cînd navigăm deasupra noastră
în balonul cel negru.

PEISAJ METAFIZIC

Am deschis ușa.
A intrat pisica.
Am deschis ușa.

A intrat băiatul.
Am deschis ușa.
S-a văzut piața goală,
amiaza,
stîlpul cu ceas
și umbra lui
pe asfalt.

FLACĂRA

Haide, încă un pic,
între nimic și nimic.

Hai, cu iubirile
să oblojim rana, uimirile.

Să umplem cu șomoioage
geamul — e noapte și trage.

Blînda mea lumînare :
zîmbet, privire, suflare —

Haide, încă un pic,
între nimic și nimic.

PORTRETUL DIN FAYUM

(1969)

DIN CADRA MEA

CAIETUL NOU

Plină de superstiție
încep un caiet nou,
file albe — spumă marină.
Închid ochii și aștept
întîia zi a lumii,
Afrodita cu buze umede,
șuvițe roșcate de flăcări,
scoică deschisă,
sfioasă și sigură.
să iasă din spuma sărată,
dintre algele primordiale.
Aștept sub pleoape închise.
Se-aude un foșnet cenușiu de pescăruși
sub cerul jos,
și ropot monoton de valuri,
numai de valuri
care vin și pleacă.

CHIPAROŞII

Fericit cel ce poate spune :
„înainte ca“, „după ce“...
(ROBERT MUSIL)

Uite chiparoşii aceştia, drepţi, şi sumbri în bătaia lunii,
la marginea lacului,
sînt anii mei, unul alături de celălalt,
nefiresc profilaţi alături,
prezenţi în aceeaşi lumină,
lîngă apa străvezie a nopţii.

DIN CADRA MEA

Din cadra mea, dinăuntrul meu,
privesc înspre lume.
Sînt ochii unei bătrîne de Rembrandt ?

Din cadra mea, dinăuntrul meu,
acopăr cu ochii mei goi
cealaltă faţă, înfricoşată, a lumii.
Sînt un portret din Fayum ?

PORTRETUL DIN FAYUM

Portretele din Fayum sînt pictate pe scîndurele, fixate de giulgiu peste chipul mortului.
(ANDRÉ MALRAUX : *Les voix du silence*)

M-au zugrăvit după moarte
şi după tipic.

Fața mea e netedă,
spălată de patimi.
Ochii mei se uită în cealaltă parte
și în nimic.

La Fayum (sentimentul morții, devenit conștiință) își caută forma pe care Roma i-a retras-o și nu i-a mai redat-o.

(ANDRÉ MALRAUX : *Les voix du silence*)

M-au fardat cu ocru și vișiniu,
am și cercei,
ca la Roma, într-un amurg.
Pe buze îmi stăruie gustul vinului acrișor,
băut sub glicine, în curtea tavernei.
Pe Via Appia țîrîie greierii, acolo-n apus.
Dar ochii mei s-au făcut rotunzi și negri —
două lucarne-ale neantului —
arși de soarele-acesta străin
care răsare și mă cere întreagă.

FUGA DIN PORTRET

Fuga din portret,
fuga din chenar,
fuga din muzeu,
din coclitul eu,
fuga în Egipt,
numai c-o boccea,
noaptea cînd cădea,
fuga pe catîr,
de-al vieții hatîr,
fuga de „arăt",

cînd de-abia mai văd,
fuga de Irod,
să scăpăm un plod,
bun pentru calvar,
scris în calendar.

PIETÀ

E o lumină confuză.
Nu ştiu ce ţin în poală :
un prunc, un bătrîn ?
Floare de măr, carnea lui ?
Sau socorojită, uscată, pleşuvă ?

Nu mai am degete cu care s-o pipăi.
Adulmec doar miros de viaţă, de sînge —

E o lumină confuză,
nu ştiu :
vine calvarul spre el,
neştiutor, inexorabil, apă ce creşte,
sau a fost, a trecut, şi mi-l lasă mie,
să-l învelesc în linţoliu, în lacrimi ?

CREION AUTUMNAL

Trec printre lucruri şi case.
Aşa treceam parcă şi înainte.
Erau ca melcii, fragede, gelatinoase,
scoteau corniţe cu ochi
sau un dinte de lapte, un dinte.

Chiar un geam, în amurg, cînd sclipea,
era taină prea dureroasă
și început.

Strada stă pe loc cu ochii închiși,
nu merge cu mine.
Fumul urcă încet, mohorît.

Cînd s-a desfăcut alcătuirea cea gingașă, cînd ?

DRAGOSTE TÎRZIE

Această țară vagă o prevedeam și totuși
atîta ectoplasmă
în giulgiul de ceață
noi doi încă de mînă
cuvinte lepădate
din țara de-ncleștare
din țara de fierbinte
o boare o mireasmă
de sînge-ntre cuvinte
cu nări de fum adulmeci

noi doi încă de mînă.

AMURG DE MARTIE

Cocoș heraldic împresurat de găini.
Miros de pămînt și văzduh.
Creangă de salcie înmugurită,
și tu ești aici.

Şi tu, morman de frunze aprinse,
cu mirosul tău de fum înţepător.
Allegretto ? Andante ?
Ce-nsemnătate mai are ?
Încă sîntem aici
şi suflul de seară
ne vizitează
fără-ntrebare.

FLUID

Martie tulbure vine,
trece de mine,
trece de noi,
Arbori novici oficiază,
zvelţi şi aproape goi.
Trece alaiul
— extaze şi groază —
trece de noi.

APRIL ARGINTIUL

Ce gesturi mari, de da şi nu,
de eu şi tu,
şi acum, această blîndă confuzie,
o singură apă, încet, la vale,
cu melci, cu arici, cu şopîrle,
cu anemone,
da, cu petale,
nu, cu petale,

moi și păroase,
molcome gîrle.
poate din spaimă împăturită,
april argintiul,
palidă leucocită.

DULGHERII

Cînd nu mai cred în nimic,
cred în dulgheri.
Azi, pe un drum de munte, i-am întîlnit.
Duceau, cumpănite pe umăr,
scînduri albe de brad.
Miezul fraged, dezvăluit,
dat la rindea,
zicea
despre lucruri și umbrele lor,
și mă lua cu ele, mă întorcea,
în lucruri, în miez, în trandafir.

GEEA

De după cei pe care-i nasc vă contemplu,
spații și stele,
întrebări ucigașe, fără răspuns,
de după munți de coruptibilă carne,
de după vîscoase perdele,
de după fragedul și vînătul ombilic
de după cortine de lacrimi,
de după jungle de rădăcini,

de după pulsațiile ritmice,
de după agonie și facere,
vă contemplu pe voi, bărbați metafizici,
luptători în arenă.
cu spiritul strălucind
ca mușchii unși cu ulei ai gladiatorilor,
vă contemplu
cu un rictus de spaimă și de dispreț,
c-un zîmbet de evlavioasă uimire
și unul de neîncredere,
și unul de-ngăduință,
precum cloșca — puii de rață,
vă văd cum plutiți pe apa ideilor,
vă văd cum vă-mpleticiți în stuful ideilor,
vă văd în absurde jocuri virile,
în sîngeroase jocuri virile,
aud lăncile care scrîșnesc și se rup,
prin depărtate pînze v-aud,
prin țipătul facerii și al prohodului —
jucați-vă voi, pînă seara jucați-vă,
pe toate străziile lumii,
tăiați-vă voi,
pentru Da, pentru Nu —
seara vă-ntoarceți acasă,
în sînul meu,
cădeți,
retezați de somn,
ca-n patul copilăriei,
după ziua de joacă.

ELEGIE

N-am știut. Nu-s pregătită.
Nimeni nu m-a-nvățat

să-ntîmpin cum se cuvine hotarul.
Aici agonizează metafora.
De-aici înainte A nu mai e B.
De-aici mestecenii nu mai dau buzna-n odaie,
subţiri, disperaţi, palizi, adolescenţi.
Nici în direcţia cealaltă nu mai trec undele :
obiectele tale domestice,
cărţi şi tablouri, becul cu abajur de metal,
nu te mai însoţesc în pădure,
nu mai pătrund în maldăr de frunze
în trunchiuri de fagi,
să umple văzduhul de o stranie, gînditoare lumină.

Cum era ?
Între afară şi înăuntru,
un du-te vino,
o permanentă întrepătrundere,
tăioasă uneori, sfîşietoare,
dar mereu sărut, întrepătrundere.
Şi chiar cînd stăteau întinse alături,
— timp absolut lîngă timp absolut —
tot nedespicate erau elementele,
ca mirele şi mireasa din visul
de nuntă al lui Chagall,
aşa cum pluteau alături în apa văzduhului,
în cununie deplină.
Dar de aci înainte e altfel.
Cauţi în ghindă, pe cînd-o-vîrteşti, nedumerită, în palmă,
licărul acela căprui, din copilărie,
ochii bătrînului
— ce fluiera arii din Mozart
şi te rotea prin aer, pe sus —
şi nu se mai află-n ghindă,
căpriul lucios nu mai răspunde-n surîs,
bunătatea şi ironia
difuze-n jocuri de frunze, se mistuie.

Junghiul de spaimă al despuierii,
al sărăcirii,
te săgetează —
magnat lovit de năpastă,
de un crah orb, neînţeles.
O, dar încă nu-i falimentul total,
simţi că mai ai un termen de graţie.

Plin de smerenie, te mulţumeşti cu atît de puţin :
un coltuc din pîinea de taină,
nu un coltuc : o fărîmă,
e bună şi ea,
cu-nfricoşată grijă o ţii în palmă,
cu evlavie o pui pe limbă,
saliva se face nectar ;
ca dumicată de-o tînără gură
pîinea se face lumină,
acesta e gustul făpturii,
gustul metaforei, nectar, pîine, salivă —
ce ştiu bogaţii de extazul acesta,
al celui ce-a scăpătat ?
Pentru-o fracţiune de clipă
meduza din spaţii marine
pluteşte iar în camera ta,
translucidă, gelatinoasă ;
în măruntaiele tale
palpită iarăşi viscerele calului,
lăsat pe pajişte-n voie ;
afară e înlăuntru
şi lăuntrul i-afară,
şi pînă-nserează mai ai cîteva ceasuri
să-ţi mesteci fărîma de taină,
pînă la mohorîtul hotar
unde nu se zăreşte decît
şirul de simulacre,
statui în giulgiu de piatră-alburie,

A lîngă A, A este A, stelă alături de stelă,
în necropola Identitate,
profilată-n amurg.

UN GLAS

Ce multe ştiam, construiam,
decor din panouri fugind spre adînc,
coloane, ghirlande, ferestre,
idei mişcătoare,
un teatru fantasmagoric,
(ţii minte cel din Vicenza, al lui Palladio,
trompe l'oeuil,
senzaţie de îndoielnică, magică forţă...)
apoi
însingurare,
tristeţea de după idei,
în amfiteatrul deşert,
în izul de praf, de clei,
de năduşeală răcită,
şi-atunci să auzi,
cînd cele cinci acte s-au terminat,
cu umilinţă şi stupoare s-auzi
că eşti chemat
de undeva,
de după fantastica arhitectură,
din pămînt sau de sus,
din pomul înmugurit,
atît de încet :
„Lăsaţi copiii să vină la mine",
şi ştii că şi tu eşti chemat,
nici nu încerci să îţi smulgi
masca lividă şi orgolioasă
crescută pe ţeastă,

nici nu încerci să arunci de pe tine
costumul plin de vopsele stridente,
aşa cum ieşi de la lucru,
alergi spre mugurii clarvăzători,
care te văd şi pe tine,
care ştiu cum eşti tu,
nevinovat, descumpănit,
sub masca rituală.

TABLOURI DE GEN

PLIMBARE VECHE

Nu e bine să visezi cîini,
să te-adulmece haita.
E mai bine să mergi
cu tata şi mama, haita-haita,
într-o plasă de frunze şi cer,
legănat de soare-apune.
Să mănînci îngheţată
cu-o linguriţă lată
şi caraghioasă.
Nu e bine să visezi lopată,
să visezi pămînt.
E mai bine să treci
somnoros prin crepuscul,
alunecînd,
prin apa havuzului
în mijlocul peştilor roşii.

CU BARCA

Amintire-n amintire,
bărcile cu coviltire,
curge pe gargui
toamna nimănui,
lunecă în apă
mîna care-mi scapă.

CHIVUȚELE

Alai de chivuțe —
împărătese intră-n străduțe,
pe umeri cu lungi bidinele,
se leagănă-n apele mele —
crude, de-abia nubile,
beznă, ulei în pupile,
zdrențe, petale de fuste,
ritmul în gleznele-nguste,
floarea soarelui scufundată,
galben carnal, moarte înceată,
împărătese.

RÎȘNIȚA

Am dus vechea mea rîșniță turcească la tocilar
și el mi-a spus : „Dintr-astea nu ascuțim".
Atunci capul meu a îmbătrînit brusc
și-a-nceput să tremure.

Am luat sulul de alamă la subţioară,
era foarte greu,
un secol cu reflexe roşietice,
şi l-am dus acasă.

BĂRBAT CU PEPENE GALBEN

Trece pe stradă.
Zvelt şi cărunt duce-un trofeu,
emblemă de suculenţă, de vară.
Mi-amintesc,
oacheş fusese,
cîndva, la Calatis,
în praful sacru al mării,
în miros de sare încinsă şi iod,
la fel ducea un pepene galben, în soare,
în jurul lui lipăiau ţigăncuşele verii,
în jurul paşilor lungi şi egali,
lunecau şopîrlele verzi.

AJUN

S-a deschis un gol în cuvinte
şi viscoleşte-năuntru.
Un abur de altădată
prin fereastra-ngheţată.

Viscol negru, copilărie,
teamă de timp.

Am ieşit din cercul de lampă,
din apa verde. Stau lîngă geam.
De departe, cîntec de piuliţă, de nuci,
mireasmă de aluat, dogoarea sobei de tuci.

Din bărăgan, viscolul negru,
a intrat pe stradelă şi şuieră.

Cu faţa lipită de geam,
pîndeam o veste ? Ce ?
Nu ştiu. Atît ţin minte :
teama de timp.

Din întuneric, colindătorii,
pîlc brumăriu, căciuli ţuguiate,
tablou primitiv,
şi-ntre ei ;

„Steaua sus răsare
Ca o taină mare".

Crivăţul negru tace,
se furişează pe lîngă uluci.
Din stea, un trandafir mă priveşte,
albastru parcă...

Fă-l să se-ntoarcă.
Mai frumos mi-eşti prin ciobul de geam,
ca roza vitraliilor din Notre-Dame,
trandafir de timp stătător,
gură de cer.

Şi ceva îmblînzit, fără nume,
se apropie.

VACANȚA

Încă n-am învățat să trăiesc
încă mai visez, noaptea, tabla cea neagră,
acoperită de fracții haotice,
și tremur în fața ei,
cu creta nevolnică-n mînă.
Știam ceva ? Am uitat totul, chiar totul ?
Iarăși, mereu corigentă
în fața destinului...
Ci revine vacanța,
zumzetul soarelui,
prin merii cu crengi aplecate.
Ele ating ușor iarba-nflorită,
umerii mei în iarbă culcați —
degete calme, materne,
îmi iau de pe umăr povara,
ca pe un prunc mă hrănesc
cu mierea de lacrimă,
cu acest cer iertător, transparent.

VELINȚE

Cînd o să-ți fie frig,
și o să-ți fie foarte frig,
ai să-nchizi ochii
și ai să-ți tragi peste cap toate păturile ;
cea din nisip de plajă fierbinte
și cea din frunze arămii de pădure,
cea din verde și-albastru de Voroneț
cea cu motive de-amurg în clepsidre, a Istriei,
și cea cu naive desene, cu ciute năluci din Bucegi,

dar, sub toate, adînc, dedesubt,
peste cea din urmă cămaşă,
tot pătura veche, uzată, a copilăriei —
presimţirea de nuntă şi de sfîrşit a Bucureştiului,
gîrla lui puturoasă şi fragedă de stînjenei
o s-o tragi cu gheare zgîrcite pe piept,
şi niciodată n-o s-o mai arunci de pe tine,
cînd o să vină frigul acela.

GEOLOGIE

O felie de pîine cu unt
(mîncată pe bancă, în curtea şcolii),
o felie de nori, neclintiţi, într-o poză,
o felie de ţipăt înghiţit de un discurs,
o mireasmă de pini, subţiată-n cuvinte,
şisturi sedimentate, friabile,
muntele meu.

PLACA

Cine eram ? Am uitat.
Mă nasc mereu,
mai mic, mai chircit,
mai stafidit.
Viziunile acelea,
goale, călare, sălbatice,
se-nfofolesc în scufă
şi ciorapi peticiţi.
Mă nasc mereu

sub acelaşi nume
— o placă de tinichea
agăţată de mine —
ca să mă poată oricine
recunoaşte
şi milui.

INTERIOR

Uneori în mine-i o criptă
şi-n clarobscur
pîlpîie sufletul altor poeţi.
Femei bătrîne care i-au născut,
şi au scăzut,
s-au făcut mici
şi nu-i înţeleg,
vin aici,
să-i caute şi să se roage.

AM CERUT SĂMÎNŢĂ

Am cerut sămînţă
şi ea s-a dovedit prea uşoară.
Rana se face lumină de zi,
totul e limpede
cînd Buna Vestire coboară,
dar ce poate face îngerul,
semănătorul,
acum, cînd vine o seară,
plină de spaime ?

CHERVAN DE NORI

Ia zi, fluiere de os,
nu mai e nici sus, nici jos ?
Patru puncte de reper,
cruce, s-au topit pe cer.
Albe oi şi negre oi
s-au învălmăşit apoi...
Ce are-în adînc, scafandrul ?
— Iz de vară, de leandru,
şi-un chervan de nori, trecut
prin lumina de-nceput.

POARTA

Fie-vă milă, frumoaselor,
frumoaselor, aşa le-am spus.
Dincolo de poarta crestată
e prea jos pentru noi, ori prea sus.
Cum să respire plămînii
aceştia, din mîl buretos,
văzduhul august şi plutonic,
prea sus pentru noi, ori prea jos ?

Învăluitele Parce
păreau că nu mă aud.
Puţin le păsa de bătrînul
copil al tărîmului ud.
Uscat scîrţîiau balamale
şi alta nimic împrejur.
Să fie o poartă gorjană ?
Sau poate o poartă din Ur...

Şedeam cu bocceaua la poartă.
Iar poarta era din Antim.
Şi casa, în vis, era spartă.
Vedeam interiorul intim.
Dar masa mi-era refuzată,
şi patul, şi lampa cu nimb.
Şedeam cu bocceaua şi-o fată
veni şi mă scoase din timp.

NOAPTE DE IULIE

Ce vară, ce vară, ce vară,
şi-aceeaşi tulbure fanfară ;
ce noapte, ce noapte,
cu stînele căii de lapte,
şi stelele, albele, vin la comarnic
şi picură laptele-n negru zadarnic,
cînd goluri, prea sfintele goluri,
tîrcoale ne dau şi ocoluri,
cînd marele Pan se suceşte şi geme,
cu coarnele prinse în vreme...

LUME

Ulala-ulalu-alalună,
şi ea tot pe mătură şi ea tot nebună,
şi ea tot cu degete răşchirate
ciuguleşte din frate.

Ulala-ulalu-ulalună,
cornul plecărilor sună.
Osana-osana-osuare,
şi ea tot cu ţeste la cingătoare,
şi ea tot cu tălpile bete
joacă pe tristele spete...

DIN SOARE RĂSARE

Din soare răsare
în soare răsare
tot mai multă mirare.
Am înţeles că există bufoni şi regi
şi iepuri şi melci
şi fulgere şi piramide
şi bombe şi-abecedare.
Pe fiecare în parte
le-am luat de-o aripă,
ca pe-o gînganie
şi le-am privit de-aproape
şi-am înţeles.
Dar toate la un loc, Doamne,
toate la un loc
cum să le-adun ?
Stă pe tăpşan
mielul vînăt, nebun,
stă un biet dobitoc
şi paşte o mare mirare,
tot mai multă mirare,
din soare răsare,
în soare răsare.

CICLUL

După ce-am învăţat totul bine :
numere, fiinţe, obiecte,
mă opresc.
Am rămas ca idiotul satului,
cu ochii la fum.
Am uitat totul.
În faţă-i o peşteră.
Cobor o treaptă.
Dau de o pajişte.
Pasc. Sînt un cal, un miel,
şi aflu firul de iarbă.
Mai cobor o treaptă,
mă-ntind între bulgări vîscoşi,
cu rădăcinile mele de arbore.
Mai cobor o treaptă.
Stau. Înăuntrul meu stau.
O piatră.
Împrejur lumina vibrează.
Încep să-nţeleg din cealaltă parte.

FRATE

Doamne, îţi spun,
nu pentru că eşti,
pentru că-s singur, flămînd şi olog.
Un dialog,
nu-i aşa.
încălzeşte,
ca o spinare caldă de sobă ?

În temniță, chiar și un șoarece
e binevenit.
Nici un mitropolit,
în odăjdii,
n-ar fi întîmpinat
cu mai multă solemnitate :
Fii binevenit,
șoarece, frate.
Să-ți spun ce și cum mă doare.
Să-ți spun de cele uitate,
de morți și de vii.
Unde te ascunzi ?
În ce gaură, frate ?
Ai să mai vii ?

PSEUDOPSALM

Doamne, Doamne-am mai zis,
ce-o să se-ntîmple cu noi ?
Ca ceapa sîntem,
numai haine, haine și foi.
În dezgolirea toamnei,
lepăd degeaba
uscate insemne,
caut sub ele.
Atîta găsesc,
foi și foi,
arșiței pale sechele.
Bulbul nu-i nicăieri,
nu-i în pămînt,
nici în vîntul cel orb,
din care-am ieșit,
foi, numai foi.

FIGURI DE GIACOMETTI

Cine ne-a uns regi
peste aștri betegi ?
Cine ne-a ros scuturile
și ne-a lungit gîturile ?
Cine ne-a erodat
pînă la plat ?
Zadarnic îl chem.
Ascuns în sistem
N-a vede, n-aude,
tată și gîde,
ne-aruncă o vreme,
cu sceptre și steme,
pe stearpa cîmpie,
să dăm bătălie,
în spații caduce,
la vînt de răscruce,
mișcate statui,
cu fierul verzui,
cu măduva roasă,
de-o negură joasă.

GNOMIC

Nici un pictor nu-și taie urechea, fixîndu-se-n oglindă
Nici un poet nu pleacă-n Africa să vîndă puști.
Se beau negații-n baruri, birouri ; se colindă...
Și cînd sfîrșim, sfîrșim, somptuoși, senili, auguști.

VIZITĂ

În intimitatea odăii, cu televizor,
latră şacalii.
Aşa pe neaşteptate,
vin, se aşează roată,
pe fundul lor slab, jigărit,
şi ne latră,
în intimitatea, cu televizor, a odăii.

NISIP

Ne-a intrat un gust de nisip în mîncare.
Molfăim, molfăim mereu, înainte.
Ce gesturi au tinerii, spectaculare,
cînd răstoarnă masa şi mîncarea fierbinte

Nu noi ! Ne-mpăcăm noi cu el, cu nisipul.
Aceasta, copii, este sfînta papară ! ! !
Întoarceţi privirea, iertaţi-ne chipul,
gingiile goale şi falca avară.

Va să zică intimitatea,
baştina plus confortul plus duioşia

(cu ceva crud, lucid, modern),
degeaba.
Au crescut unghiile,
a crescut şobolanul,
caietul s-a pulverizat,
ce-a mai rămas din el, hîrtiile
au zburat de pe masă,
ca într-un film cu uragan.
Acum trebuie să acţionăm,
cu mai puţină febrilitate
dar conştiincios,
să ne tăiem unghiile,
să lipim foile putregăite,
ce dracu, e momentul
să avem o ţinută civilizată,
să purtăm un dialog, de la om la om,
cu şobolanul.

ALTERNATIVA

N-ai decît două posibilităţi :
ori îţi întorci ceasul în fiecare zi,
spui : bună ziua,
s-a înserat,
ce serial tîmpit,
e mai bine ceva decît nimic,
şi te uiţi la Yorick, la Ofelia, din stal.
Sau eşti Yorick, Ofelia, Hamlet,
şi atunci, ce să mai vorbim,
eşti un simbol frumos,
şi în felul acesta vei fi,
şi vei mai fi,
încă o zi,

o jumătate de zi,
un minut.

*
* *

Uşa se-ntredeschide.
Zăresc o semiobscuritate pioasă, de templu,
sau de cameră de tortură,
în centru o lumină de sală de operaţie.
Sclipesc nişte valve metalice
sau nişte odăjdii.
Cineva şopteşte : a venit domnul.
Care domn ?
DOMNUL ?
Domnul profesor ?
Domnul călău ?
A venit domnul.
Să fie linişte.
Totul să fie steril.
Se apropie ora cînd el operează.

SALA DE AŞTEPTARE

Voi duce cu mine în noaptea cea mare
decorul camerei de aşteptare,
revistele vechi, prăfuite,

şi fețele noastre smerite,
pe lîngă pereți așteptînd,
să vină la rînd,
o față şi altă față.
Nu voi mai ține minte unde.
Atîția doctori au fost,
de duh şi de trup
şi de viață.
Şi fiecare avea instrumentele lui,
cu vîrful acut,
ca să ne facă bine
şi cineva se uita la mine,
şi nu puteam să-l ajut.

RĂZLEŢE
(1971)

14 ANI

Te caut pe tine, suflete frumos,
cu frăgezmiea şi durata unui fum,
încît mă mir şi eu cum de ai loc
în fiinţa mea de-acum.

Te caut pe tine căci te aflu-n drum,
ca pe-o fărîmă de copilărie,
cu clocot de lumini ce parcă-nvie
în fiinţa mea de-acum.

Iar dacă-ncerc destinul să mi-l văd
prin ceaţa vremii neiscate încă,
mă îngrozesc şi cu copilăria-n sîn m-ascund
în fiinţa mea de-acum.

1928

BALADA BARZILOR DIN VEAC

Iubeţi, zănateci, zurbagii,
vraci de-ndoielnice magii,
pizmaşi, setoşi şi căpcăuni,
arici, cocoşi învolţi, nebuni,
bătuţi de pofte şi de gînd

şi ca piftia tremurînd,
zăcaşi de friguri pămînteşti
de-un verb, de-un gol : A fi — Dar EŞTI ?
— şi lucru-acesta-n sine ce-i,
văzut dinuntru, din temei ? —
Ce e un pom ? Ce e un cal ? —
Parcurgem zborul abisal...
Secaţi de sacre lipitori —
— de slove — noaptea pînă-n zori,
călări, în vis, orgiac, perechi —
mucegăim pe tomuri vechi.
Pe baricade agăţaţi,
visăm la miei de-o zi fătaţi,
la desfrunziri, la germinări —
În crîng, vedem urcînd din zări
Răscoala, Furia-n galop —
şi iar pălim de-un vers, de-un trop.
De şaptezeci de mii de ori
murim cu cei ucişi în zori,
topiţi de-o jale fără mal,
şi, tari ca pielea de toval,
de moarte iar uitaţi, uituci,
ne prinde ziua în papuci,
cu fes, vecie, narghilea...
pînă cînd ciocăne chiar Ea.
Priveşte-ţi dîra, melc. Şi-atît.

Închinare

De aceea azi, cînd după gît
îi simt cuţitul Doamnei Mari,
la voi mi-e gîndul, fraţi boscari.
Cu suflu-i rece pe obraz,
v-o spun curat : n-am fost mai breaz
şi nici mai rău ca voi — un bard,
acel ce-n ţurţuri strigă : ard !

şi-n flăcări lunecă pe-un sloi,
cum lunec eu : rămîneţi voi,
renaşteţi voi, nuntiţi mereu,
cum am nuntit, în dor, şi eu,
cu-amare munci, cu făcături,
cu umbre, glasuri şi făpturi,
fraţi întru lut şi har şi chin,
fiţi iar şi iar şi iar. Amin !

ŞEDINŢE

Era o şedinţă de veacuri,
pe masă pozau crizanteme,
şi vremea căzuse din vreme,
era o şedinţă de veacuri.

Şi noi, cu şuviţele negre,
pomi sumbri plîngeau lîngă geamuri,
pomi sumbri, ochi verzi între ramuri,
şi noi cu şuviţele negre.

Şi noi, cu şuviţele albe,
scheleticii pomi de la geamuri,
cu bruma sleită pe ramuri,
şi noi cu şuviţele albe.

DOR

În hieratic aur moale,
ca la Ravenna-n San Vitale,
un mozaic ne-am vrea, embleme
pentru ceva salvat prin vreme.

ORICINE ȘI CEVA
(1972)

PRIMUL NUME

HAINE

Haine, dați-mi haine
pentru Ceva,
haine vechi și frumoase,
de-acoperit golul de spaimă.
Scoate din garderob,
din sertarele copilăriei,
haine de înger.
Ții minte, acela ce vine-n aprilie,
cu creanga de salcie-n mînă,
crescînd din mîneca largă, fîlfîitoare,
ce-acoperă golul de spaimă.

PRIMUL NUME

Cel mai greu și mai greu
e să-ți pierzi numele
clădit din surcele.
Să te-ntorci la numele tău dintîi,
la Oricine.

Trece-o căruță pe stradă,
cu spițe de raze pe caldarîm.
soare de fier pe lună de piatră,
numărul unu numără una
și trece soarele și calcă luna.
Iese un cărăbuș.
Iese un pește.
Găina cotcodăcește
printre ostrețe.
Răsare oul dumnezeiesc
pentru Oricine.

LA PRĂVĂLIE

Spune Șelari, spune Covaci,
spune Zarafi, Hanul cu Tei.
Ai coborît.
Ești mic, ești Oricine,
printre picioare-n botine,
baloturi, pînzeturi.
Prăvălia întunecoasă
miroase a stambă, a șobolan.
Marea Putere,
turn cu clopot,
mama,
zid de catifea între tine și spaime.
Tocmeală la sînge,
bang-balang
limba de clopot :
„Fie, taie-mi trei metri de madipolon."
Foarfeca, șuierul alb,
pînza fix despicată.
Ceva stă la rînd, în spatele mamei.

A ajuns la tejghea :
„Fă bine şi taie-mi 1,60 m. de om."
Foarfeca, şuierul.
Zidul începe să scadă.
De necrezut ce repede scade.
Acum e scund, e năruit.
Acum intră-n podea.
Prăvălia coboară,
şi mama. Şi n-o pot ajunge.

PROCESIUNE

Vom ridica acest bolovan
şi-l vom duce
şi va fi copilul nostru
şi va fi bătrînul nostru
şi-l vom legăna
şi va fi casa noastră
şi o vom duce
şi va fi Dumnezeu
şi-l vom duce
cu mormîntul lui
cu leagănul lui
vom ridica acest bolovan
şi-l vom duce.

GIORGIO DE CHIRICO

E multă forfotă în oraş.
Fără-ndoială sînt vii.
Cineva are ora lui de var, de departe.

Se plimbă pe străzi cu statui oarbe
în mijlocul drumului,
sub arcade de linişte,
pe corso, în moarte.

REVELAŢIE

Într-o casă ţărănească, noaptea, la munte.
Copilul se trezi.
Numai lumina candelei pîlpîia.
Bărbatul în cămaşa cu arnici roşu
se dezveli fără voie, în somn.

Copilul văzu crabul
roşu-violaceu care creşte
şi acoperă lumea.
Văzu cum mănîncă lacom întunericul,
cum îl varsă în sine
şi-l face roşu-violaceu,
şi se umflă şi se mănîncă pe sine,
ca luna, şi scade
şi se face iar noapte,
se stinge şi candela
şi florile roşii de-arnici
pe cămaşa albă
se sting.

PE PUNTE

De la mine la tine
ameţesc pe puntea subţire.
Nu mai cunosc tărîmul.
E înăuntru ? Afară ?
Nu înţeleg şi mi-e frig.
Un duh de psaltire
mă-nşfacă şi-mi toarnă pe limbă
scursoare de ţipăt, amară.

SCALDĂ

Aş vrea să pot spăla
trupul timpului mort,
fără scîrbă şi fără milă,
pentru-mplinirea ritului
şi pentru cîţiva bănuţi,
ca bătrînele-acelea
cu broboade negre trase pe frunte,
care spală mortul,
întins pe masă,
în camera rece,
pentru ca sacul plin de viscere,
care a fost alfa, omega,
dor şi privire,
unicul timp,
să reintre curat, spălat,
ca argintul strecurat,
în noaptea ţărînei.

APROAPE PĂMÎNT

Atinge-mi cu buzele umărul.
E un ciot de copac.
O tresărire de-abia, vegetală.
Nervii pălesc ca iarba şi tac.

Trecerea asta se face blînd,
aşa că nu-ţi fie teamă.
Sămînţă şi plantă nu ne întreabă nimic.
Curînd vom fi cu ele de-o seamă.

CĂLUŞEI

LA MARGINEA TĂCERII

La marginea tăcerii
e o mică ţară pestriţă,
un iarmaroc cu alămuri
şi nori dulci, înfoiaţi, de vată.
Sună, măscăriciule, sună atotputernicule,
trompeta ta e o minune,
sună, bîlciule, te urmăm cîineşte,
trecem prin tine vrăjiţi,
pulpa sunetului se subţiază,
zgomotul e găurit de tăceri,
de gloanţe rotunde,
sfîşietor nechează un cal,
legat la căruţă,

atins de-o tăcere.
De jur împrejur, la hotar,
sînt tăcerile,
care așteaptă, în linii de tragere,
cu ochii gloanțelor, rotunzi și negri

ACT UNU

Se joacă, fără mine se joacă.

Sentința fusese dată.

Eu mă uit la ei
și ei se joacă.

Ne mutăm din casă în casă.
Toate au cîteva trepte, în față,
pe care stau ghemuită,
și mă uit cum se joacă
în curte, pe stradă,
în pulberea piezișă a razei de soare :
e ceva între ei care-i leagă,
o sfoară, o bilă colorată,
sau rîsul acela sălbatec,
care-i face să se încaiere și să se muște.

Ei nu se uită la mine.
Eu mă uit. Mă fac opacă și grea,
sînt pămînt,
închid ochii, sînt oarbă,
îi deschid, sînt ușoară, de jur împrejurul lor,
și deasupra,
sînt văzduh, sînt oricine.

ACT DOI

Raza piezişă de soare,
în care copiii nepăsători se jucau,
durea foarte tare.
Şi eu mă rugam să vină ceva,
să mă ia de mînă, să mă scoată din curte.

Ne mutam din casă în casă
şi mereu apăreau hoarde fierbinţi, copii,
orbi care nu mă vedeau,
nu se vedeau decît între ei,
şi dinţii le sclipeau sălbatec,
secret, în soare.
Leapşa pe ouate se chema unul din jocuri,
Doamne, ce joc pătimaş şi greu.

— Lăsaţi-o şi pe ea, să se joace,
se ruga mama de ei.

O pasăre strîmbă, urîtă,
într-un picior şi pe vine,
o cerşetoare, cu fulgi negri
lipiţi peste tot,
peste oasele lungi, peste faţă,
aşa eram în privirile lor,
ale învingătorilor,
şi mă rugam să vină Ceva,
să mă tragă de aripa ruptă şi neagră
afară din curte.

ACT TREI

Vine,
îmi ascultă ruga,

nu mă întreabă :
cîţi ani ai ? în ce clasă ?
Mă ia de mînă,
deschide poarta.

Poarta e prietena mea.
Îi cunosc fiece loc
zgîriat în vopsea,
vopsea verde, decolorată
de ploaie.
Cîteodată îmi dau vînt,
mă legăn într-un picior,
şi ea scîrţîie, toarce...

Acum nu-i timp.
Nici nu o văd.
Trecem prin poartă.
Ceva mă ţine de mînă
şi pătrundem în strada goală.
La ora asta copiii nu se mai joacă.
Lumina nu doare.
Casele dorm cu ochii deschişi.
Uneori sticlesc.
Şirul de felinare,
pal, paralel, de-a lungul trotuarelor.
O lumină rece, fără sfîrşit.

ÎN MAREE

I-au tăiat lui aprilie
ambele picioare
şi tot îl mai doare
fiece deget, fiece mugur.

Ştie că nu le mai are
şi saltă pe cioturi
în mareea de iarbă.

LINIŞTE

O mare linişte, un cenuşiu striat
ca-ntr-o stampă engleză de interior,
copile cu păr afînat şi ghete butucănoase,
vase de gresie, grog fierbinte
şi pereţii de cărămidă-nnegrită,
un vis care revine mereu, din altă viaţă,
un han deci, a sosit poştalionul,
să intrăm în stampă, în grog, în fumul din horn,
e nevoie, din cînd în cînd, să intrăm
în cenuşiul striat, în liniştea ploii.

PASEISM

Erau dame de onoare
erau domnii de onor,
caii luau peste picior,
abureau la samovare.

Erau vremuri de fregate,
erau vremuri de lavoar,
atîrnau de felinar
lebede dezvirginate.

Erau cheiuri cu batiste,
baletiste din Degas,
şi cofeturi cu nuga,
panta rei, ametiste.

Soaréle şi cordéle,
salt mortal din limb în limb,
adiere prin estimp,
hoit suav de micşunele.

HAGIALÎC

Bunico, ia-mă,
la Karagöz, la panoramă.

Să fim copile amîndouă,
cu malacov la fusta nouă.

Peste zăplazuri un colind
de prună verde, strepezind.

Să fie şase jumătate,
la Bărăţie-n turn cînd bate,
şi umbre lungi pe drum podit,
cînd ora dulce s-a oprit,
tot din rubine de sugiuc
şi fete mari care se duc
să vadă tren intrînd în gară,
la Filaret, întîia oară.

O, fiare, fum, tulumbărie !
Noi, hai în jos, pe Lînărie.
De la comédia-n tulumbe

la a cu trîntă şi cu tumbe,
cu lipitori, cu maimuţéle,
geam cu perdea, uşi de mărgele,
şi ochi pîndind din sacnasiu
la roşiorul cu chipiu.

— Tu însă-ascultă de-a ta ţaţă,
că soarta multe ne învaţă :
nu te uita la pezevenghi.
El sparge muguri, joacă-un renghi !

Tu ia-o-ncolo, lipa, lipa,
ascunde-ţi roşie tulipa,
sfioasă fii, miozotis.

Zi : kalispera, dulce vis,
şi dormi în mic sicriu sticlos,
în Bucureştii mai de jos,
la felinarul de fistic,
din licărire de nimic,
într-o cetate cu geamlîc,
unde suspin în hagialîc.

PRIMA VERBA

Citadela mea de gîrlă,
citadela mea de joc,
mai întîi năşteai cuvinte

nescobite de morminte,
cioc, boc, treci la loc,
şi era o năduşeală,
cu chivuţe la spoială,
şi era şi o biná,
înţelege-mă mata,
în culori de mandarină,
cum e cea dintîi lumină,
roz-albastru de balon,
scuipă sîmburi din balcon,
şi aşa şi tot aşa,
vorba-n gură se făcea,
zicea nenea : „eşti o cutră",
zicea tanti : „ia-mi o lutră",
şi ieşea o cutră-lutră,
neagră, vrăjitoare mutră,
un motan cu ochii verzi,
ţine-l bine să nu-l pierzi,
ţine bine tot ce ai,
pe sub iarnă şi pospai,
curcubeu de seu şi slin,
groapă caldă de amin,
crisalidă de săpun,
suflu-n pai şi mă răzbun.

DEALUL SPIREI

Din cercei, din cîrcei
de zorele, suc să bei,
verde gust de dimineaţă,
suflet, scaiule, te-agaţă
de lumina din Antim,
pantă dulce, aferim !

Și mai sus, mai dus, prin aur,
Arionoaie, Minotaur,
drept sub stele, Dealul Spirii...
Ies din copcile-amintirii,
pompieri subțiri, cu flinte,
cad cu fața înainte.
Sună Patru'ș'opt din goarnă,
înger sună la cazarmă,
plouă fesuri moi de turci,
macii roșii, urci, mai urci...

TÎRG PE IARBĂ, LA VĂRATEC

Pe foi de brusture,
turta de unt,
jos pe pămînt,
costă atît și atît.
Sus în picioare,
surîsul tău, mușteriule,
în fragedul haos,
în mireasmă de fîn,
atît și atît.
Văzduhul pîlpîie naos.
În lumină de soare,
pe foi de brusture,
verde-ntuneric,
tîrgul se face altare.

CLIPA

Spală-mă, i-am spus mării,
spală-mă cu veșnicia ta,

leagănă-mă cu veşnicia ta,
chinuieşte-mă cu veşnicia —

Ea m-a spălat, m-a mîngîiat,
mi-a amintit :
Sînt doar cu o clipă mai bătrînă ca tine,
doar o clipă rămîn după tine,
să legăn pe alţii, să tulbur pe alţii,
cu veşnicia —

LA TURCU

Gingii
faleze roz
oxid nostalgie
şerbet de trandafir
cu gust de moarte
de calcar dobrogean
de spini în soare
pe buza mării spumă
dar copilul ?

Surîdem gol
iertaţi de zei, de oameni.

DOAMNA CU CĂŢELUL

În timp ce pescăruşii zboară jos,
înainte de ploaie,
marea îmi spune :
oricîţi ani ai, fă-te prunc,

dacă vrei să te iau la mine,
să fii lacrimă, timp fără prihană.

— Cum era, Doamne, cum era,
cînd eram eu prunc,
nedumerit de această trecere,
plin de o imponderabilă melancolie ?

Cum venea ea, cu paşi uşori,
în botine cu bumbi,
starea de graţie ?

Cum se-apropia
şi pana ei gingaşă,
la pălăria de umbră,
se-apleca deasupră-mi
şi-mi atingea obrazul...

...Cum trece ea repede, pe lîngă mine,
împleticită în fustele-i lungi.

Nici mîna fină, înmănuşată,
nu ajung să-i ating,
nici pana tremurătoare
la pălăria de umbră
nu-mi dezmiardă obrazul.

MEMORIA BIRJILOR

Prin taumaturgice operaţii
vechile birji
au înviat.

— Hei, Ali, unde ești, Ali ?
strigăt sumbru, patetic.

Ali, bineînțeles, nu răspunde,
doarme, sub fesul de piatră.

Dar birjile au înviat,
s-au sulemenit.
Taxi 1.
Taxi 2.
Taxi 3...

Blonzi mușterii corpolenți
savurează briza marină,
legănați de tropotul uniform,
fericiți cît de ieftin revine
ora de blîndă visare.

Dar acolo, pe strapontină,
e un copil,
care intră cu birja, în veșnicie,
pe portița cu cai.

ÎMBLÎNZIRE

Ultimul val uzat,
mîrțoagă, metaforă palidă,
vine jos, la țărm,
și-mi mănîncă din palmă.
Mare căruntă.
Val cărunt.

Îl mîngîi cu blajine minciuni :
Nebunule, îi spun, cal fabulos...

CAFENEA

„Ada-Kaleh“, calpă cafenea,
filigene ştirbe, păr de mort şi fesuri.

— Na şi-o narghilea,
pentru dumneata,
domnule turist,
ca să nu fii trist.

ŢĂRMUL

Atît de aseptic ţărmul.
Umblu de-a lungul după miasmele putrede,
după algele cu resturi de peşte,
după scoicile trandafirii,
după midiile negre, buboase,
în care tremură miezul.

Pe ţărmul aseptic se-ntunecă.
E timpul să mergem acasă,
să intrăm în acel corp de clădiri faraonic,

în care paşii nu se aud,
înăbuşiţi de mochetă,
să urcăm în camera noastră cu ascensorul,
să ocupăm locul ce ne revine
în piramidă.

CARAFA DE APĂ

Poate că e destul, îmi spun,
poate că nu trebuie nimic mai mult
decît să scriu :

Apa strălucește-n carafă
pentru ca ea să rămînă, să strălucească,
și rînduri de oameni să stea, să se mire
cum a putut femeia să plece,
în asemenea hal de neliniște,
din încăpere,
din fața carafei,
cînd ea strălucea, calmă,
spunînd adevărul,
în forme sfîrșite, rotunde ?

O SĂ NE FACEM BINE

O să ne facem bine, o să ne facem
o s-auzim iarăși și-o să vedem
cum picură apa din streșini,
cocoșul verzui de tablă o să lucească,
așa cum lucea întîiul nostru totem.

O să ne facem bine curînd,
lepădînd bandajele, galbene, moi, de uzură,
și mirosul o să învie în nări,
și gustul de lacrimi, de ploaie sărată în gură.

Așa îmi mint vechiul meu suflet credul,
îi promit o zi străvezie, în sineală de Paște,

şi el se lasă-n genunchi, se lasă minţit
şi oricît ar părea de ciudat,
un animal tînăr şi şovăielnic
îşi scutură coama, se naşte.

PROFANE

OCHEAN

Nu mai mi-e frică, spun,
şi mă uit la firme, la case, la iarbă
Începe magia îndepărtării —
ocheanul, în care,
minuscule, la celălalt capăt,
se joacă păpuşile,
de-a mama şi tata,
de-a stăpînul şi sluga,
de-a soldaţii,
poc, una cade,
nici urmă de sînge,
poc, poc, poc,
se răstoarnă păpuşile,
nişte popice de lemn,
mici, bizar colorate,
fără urme de sînge.

Nu mai mi-e frică, spun,
nu mai mi-e frică.

TERENUL DE TENIS

Terenul meu de tenis, un Ver Meer,
dreptunghi oval, salvat din efemer.
Prin subţiat văzduh de aur mort,
heruvi atleţi plutesc în alb, în şort.
Pierduta minge zace-ntr-un culcuş
de iarbă crudă, alburiu acuş.

Pe plasa-ntinsă, coardă înflorită,
preclasic se desfoaie o suită.
Un ou de vis, iscat ca-n alte dăţi,
sub grila-ntunecatei Judecăţi.

VICLEIM

Ce-mi place în vicleim,
de ies şi strig aferim,
e jocul cu obrăzare,
că nu ştii cine-i cutare,
mielu-i lup şi lupu-i miel,
eu sînt tu şi tu eşti el,
zici că bobu-i sfîntul plod —
scoate gheara lui Irod,
cînd te uiţi mai strîns la crai,
dai de cornul de buhai,
şi ascuns, cam într-un peş,
în alai, balang, un leş.
Asta-mi place în vicleim,
de ies şi strig aferim.

DAMNAȚI

Mîncători de cartofi porcești,
stricători de povești,
bubosați, turtiți,
săpători în noroi, nu leviți...

Șobolanul în mînecă.
Pînza se-ntunecă.

Degeaba fuga-n culori, Van Gogh.
Ne taie Gog. Ne taie Magog.

LOGICĂ

Toți călăii-s pensionari.
Nu toți pensionarii sînt călăi.

„Ah, prea mult sînge pe copăi !"
Irod îi plînge pe sugari.

EX MEIS LIBRIS

Creștea biblioteca.
Înțelepții intrau în rînd,
mîngîindu-și bărbile.
Se cățărau unul peste altul în rafturi
dar asta nu-i tulbura
și nu le răpea măreția.

Bărbile lor fluturau fosforescente.
În casă nu mai era loc de atîtea bărbi
De la o vreme, se petrecu ceva ciudat.
Profeţii năpîrleau. Cînd unul, cînd altul.
Găseam smocuri cenuşii peste tot,
pe sub scaune, pe sub paturi.
De cînd au rămas netezi, scapeţi,
deşi îi respect,
sînt ceva mai familiară cu ei.
Îmi permit chiar să-i strig
cu diminutive duioase,
cu apelative exotice,
Mobo, de pildă, sau Pingo :
dă-te jos de pe raft,
uită-te pe fereastră,
nu-ţi fie frică,
nu răspunzi de nimic,
eşti mare, dar nevinovat,
şi apoi cum să te zgîlţii de barbă,
cînd eşti neted şi roz
ca un dos de maimuţă ?

MORŢII CEI VECHI

Morţii cei vechi s-au scămoşat,
ninge cu fulgi din ei,
în peisagiul alb cu clopotniţă.
Să-i lăsăm să ningă,
să lăsăm memoria să-şi facă spectacolul
pînă la capăt,
cu toate blîndele ei scamatorii,
care ne farmecă.

SALINĂ

Salină,
strălucitoare,
argintie,
boltită salină.
Ocnaşi zornăiau pe aici.
Sînge, scîrnă, lacrimi şi furie,
s-au evaporat.
Transfigurată, sarea sclipeşte.
E un loc minunat.
Aici vom face un sanatoriu
pentru turiştii astmatici.

SUS, ÎN BUCEGI

Aici e locul unde se termină
cu vină şi fără vină
Cel ce spînzură şi cel spînzurat
s-au făcut duh strecurat.
Pe platoul alb de pe vîrf,
nici urmă de stîrv.

Flori de gheaţă sclipesc în soare.
Alte vaiere tîrîtoare
nu-s, decît jnepii cu burta pe stîncă,
dar şi ei lumină mănîncă,
numai lumină mănîncă.

ÎNTREBARE

Ştiu un singur rol
şi-l repet monoton :

Avem o singură viaţă — o iapă murgă,
un singur armăsar — un pămînt.
Să lăsăm apa să curgă,
să lăsăm sporii, polenul,
să curgă în stoluri, pe vînt.

Dar ce facem cu Jack Spintecătorul,
care se naşte din noi, mereu ?
Ce facem cu boţul rînced de seu,
cu rostogolirea de bulgăre orb ?
Ce facem cu sămînţa Spintecătorului ?
Aceasta e întrebarea,
la care stihiile îşi întorc faţa
şi tac.

ÎNTÎLNIRE, DUPĂ

— Ce ai pe mîini, fetiţa tatei ?

— Am sînge, tată. M-am jucat.
M-au omorît. Am omorît.

— Ce joc urît.

SUNĂ

Un clopot, un clopoţel
ne scoate din clasă,
un clopot, un clopoţel
ne scoate din sală
unde am fost judecaţi
şi judecători,
un clopot, în zori,
şi ne găsim într-o vale umbrită
unde nu ne cunoaştem.

SIMBOLURI

De cum am intrat pe uşă,
ursitoarele s-au repezit cu simboluri:
un ou, un soare,
o vacă supradimensionată junonic,
o pasăre Phoenix.
M-am primit în dar şi pe mine,
tot un simbol,
neliniştit de gigantica mea misiune
de a fi un fecund mamifer de simboluri,
de a naşte pui vii, cu blănuri scumpe.
Dar, între timp,
s-au găsit noi metode
care scurtează gestaţia
şi ieftinesc produsele de consum.
Astfel poţi să găseşti, frumos ambalate,
la un preţ rezonabil,
praf junonic,
fulgi de pasăre Phoenix.

Diferența e imperceptibilă.
Am renunțat deci și eu, pe nesimțite,
să mai nasc, în primitive chinuri,
pui vii, dezordonați. Acum
mă consum pe mine, sub formă de praf,
la un preț rezonabil.

TOTUȘI

Vom face totuși ceva, nu-i așa,
să salvăm ce se poate salva,
un saltimbanc din perioada roză,
un fag din perioada verde, o poză
cu margini zdrelite, o libelulă
de sentiment gratuit, o țidulă
de intrat în paradisul nătîng
și sublim, cu burlane ce plîng,
pe strada în pantă — cu limpede jind, —
în ploaia de soare, în timp suferind.

NOIEMBRIE INOCENTUL

(1981)

VIZITA

PREJUDECATĂ

am o prejudecată inocentă
de-o inocență încăpățînată —
crin rătăcit într-o orgie
de teorii savante despre artă

mă joc dar grav
clădesc din cuburi strîmbe
cu sînge și noroi uscat pe ele
asta mi-au dat ca să mă joc
din ele deci clădesc
dar ce ?

O, naiba știe ce
vreun turn cu gheare și cu plisc
dar stă ?
se ține în picioare ?
înseamnă că există un fir cu plumb
o lege
un nerv și-o lacrimă la capăt
grea de plumb

DESPĂRŢIRE

numele meu s-a dezlipit de mine
a trecut vadul e dincolo
prin vîntul toamnei
prin gîrla de frunze
de-abia ne-auzim

îl zăresc
mă măsoară
de pe celălalt mal
cu zîmbetul lui vinovat şi ironic

pe cînd eu mă fac tot mai mică
strînsă cu genunchii la frunte
în pîntecul toamnei

TIMP

strîngeţi pumnii doamnă
strîngeţi pumnii tovarăşă
nu pot
timpul
n-ai ce să-i faci
înaintează lent
înaintez
sub unghiul somptuos
al cocorilor
în velur de octombrie
cu degete ţepene
delicat mă sprijin
de umărul
seducătorului meu asasin

DESPUIAT

Doamne
cel cu o mie de fețe
actorule
călușarule
ai jucat
ți-ai scuturat zurgălăii la glezne
ți-ai schimbat rapid
înfățișările
iar grima
roșul și vînătul tău mă fascinau
vaierul chiotul ce le scoteai
îmi dădeau fiori
asemenea dragostei
unde sunt fardul
tunicile tale multicolore ?
ești gol ca un copil
în fața mării
Doamne
îmi arăți fața cea palidă
cu pielea întinsă pe osul curat
tăcut privești străbătîndu-mă
întinderea mării

JOCURI

cobolzii-mi trag din mînă farfuria
și taburetul de sub mine
rîd
ce nostim o să fie
cînd bătrîna va face tumba
și se va întinde
cît e de lungă

pe cine să mă supăr ?
cruzi inocenţi
tunica verde frunză din frunzare
tichia cu ciucuri despletiţi
de gîrle şi de fluvii
spiriduşi
mai staţi
mai chinuiţi-mă un pic
nu dispăreţi
în noaptea fără cazne fără jocuri

FIRESC

tu tragi hăis eu trag cea
tu vii cu potop cu zgîlţîieli
eu — cu logica şi melancolia

ce mai cuplu facem o Doamne
ce-mperechere nefirească obscenă
un tablou de rîs şi de groază

dar ce splendid
cu ce artă dementă
sunt migălite detaliile

PLAN DE LUCRU

să dau la rîndea lemnăria ferestrei
s-o încastrez în zidărie
să fixez geamurile
geamuri color

faguri
fluturi
taumaturgi
schimbînd culoarea văzduhului
așa
să deschidem fereastra
să ne uităm în jos
cît poate să țină secunda
și oare ce simți ?

DIALOG ÎNTRERUPT

lui Marin Preda in memoriam

„și tu faci la fel vasăzică
bei cafea
și după asta iei o pastilă
să-ți bată inima mai încet"

ai nechezat a rîs
cu fabulosul tău rîs nechezat
aici dialogul s-a întrerupt
a intrat cineva să-ți pui semnătura

acum e ușor
nu mai bei
nu mai iei doctorii
dragostea
nu-și mai înfige cuțitul
în tine

l-a scăpat în gol

SPART

cu-n singur deget
un os
cîteva note pe clape
şi pianu-i lepros
mîncat dinăuntru
încă te miri
că-ntîrzie slava
liniştitoare tonală
că nu te cuprinde
Ave Maria
şi nu te mai leagănă-n poală

NOIEMBRIE

atît de transparentă frunza
m-a oprit
subţire argintie
cu nervuri
oscioare fantomatice de peşte
claviculele tinere-ale zînei
zi de ivoriu
nu mă-nşeli frumoaso
de carnaval
ştiu căzătura putredă
de raci mîncată pînă jos în vintre
oricît de izbutită-i deghizarea
clorotic-feciorelnică
te ştiu
fermecătoareo
farmecă-mă iar

să-ţi simt pe faţă suflul
evantaiul
schelet de fildeş fire de paing
să mă îngrop o clipă între braţe
friabile de zînă
Doamne te ating

SFÎRŞIT DE PRIMĂVARĂ

„bodaproste“ zic
tremură lumina între degetele arţarilor
mîncată de lepra vremii trec
pe lîngă ziduri mîncate de lepră

— „feriţi oameni buni“
hîrîie huruitoarea
trecătorii-s rari
nimeni nu fuge
arţarii mă pipăie cu degete lungi
puful lor mă-nfăşoară
în pansamente moi de zăpadă

DAIMON

Daimon
te simt
pe aproape
te văd
eşti chiar jos în stradă
arăţi formidabil

în blugi și cămașă violent cadrilată
ți-ai primenit anotimpul
ninsorilor palide
le preferi extreme culori
ești supărat
strigi : ori — ori
bați cu pumnul
în ușa mea scorojită

încearcă rogu-te
la casa vecină
s-ar putea să-ți deschidă

PATIO

droguri umile
de găsit ușor la farmacie
uneori ajută alteori ba
o simplă aspirină
se-ntîmplă să facă din noapte
un patio vechi de lumină
și-acolo în mijlocul ierbii
cei doi
contrapunctați de fuga porticelor
vor sta vor merge vor sta
lipiți ca două coloane de aer

DEPLASARI

dacă tot lauzi tabletele
laudă și diazepamul

potoleşte fantasmele minţii
în dezagregare
dezumflă nălucile spaimelor
topeşte zdrenţele roşii pătate
ale ultimului masacru
în cîmpia sufocată de praf
cumpăna fîntînii se mişcă
bea sfîntă apă din cana cu lanţ
ia un diazepam
apar şi flori sub geamlîcul
încins de amiază
indrişaim cerceluşi
ham-ham
cîinele latră departe
la capătul satului
securizant patriarhal
ce poate să aibă el în comun
cu javra infernului ?

•

GEAMURI POLICROME

geamuri policrome v-am iubit
şi duhori de balegă verzui
cade-se s-o spunem la sfîrşit
cînd aproape sunt ceea ce nu-i

cu efluvii şi cu irizări
golul fără leac l-am oblojit
ochi urechi şi degete şi nări
gard mi-au fost la drumul infinit

cum îşi face peştera un ţînc
sub o masă raiul uterin
regăsindu-l magic în adînc
scorbură-mi făceam într-un suspin

într-un foşnet într-un gîfîit
într-o jerbă stinsă de idei
între braţe care s-au topit
cum departe turme vagi de miei

azi expusă vînătului frig
o momîie-n cîmp bătut de zări
fîlfîi zdrenţe scîrţîi braţe strig
clămpănesc cuvinte din uitări

ROMANTICA

ce vine spre mine pe drum fără somn
este el pasăre este el domn ?

este cel pe care în veac l-am iubit
şoimul abil cu clonţ ascuţit ?

este simbol sau alegorie
mantia lui de vînt fumurie ?

calpă nălucă palid concept
rarefiată formă — accept

numai să strige nepotolit
glasul din valea unde-am iubit

ZBOR FIX

zarea nu te mai soarbe
zarea nu mă mai soarbe

bocăne bocăne-n cîrje
legile slute şi oarbe
pîlpîie fulg de minune
paradoxalul plus
peste căderi de genune
zborul fictiv în apus
unu şi dublu figură
de proră pe care-o asum
columbe-n fixată epură
pereche dantescă de scrum

ULTIMUL DANS

mai există un dans mai există
cînd carnea e veche şi tristă

smuceşte o vorbă oricare
apuc-o şi strînge-o mai tare

mai tare cît poţi căzătură
topeşte-o sărut-o pe gură

zemoasele vorbe iubite
în ultimul spasm să palpite

NĂVĂLITORII

departe aproape în zare
se vede armată de muţi de mascaţi
trimeasă de Hades să-mi bîntuie locul

nici femei nu sunt nici bărbați
tîlhari fără formă și glas
vin vorbele să le sugrume
tezaurul vin să-l împrăștie

cum să mă apăr ?

lamento singurul meu scut

tremurătoare vorbe bulucite
se-ascund se roagă
să rămînă încă
de Hades vai se roagă

VIZITA

n-am mai venit la tine de mult
mă temeam
că n-o să mai stăm sub umbrar în grădină
unde se-aude clipocitul cișmelii
și mă desfată alternanța
de umbră și soare
a viței de vie
mă temeam de ciudatele sminteli ale vîrstei
de atracția spre subterane
revedeam gîrliciul
ce coboară spre pivniță
și îmi ziceam că vei găsi un pretext
să mă tragi după tine acolo
unde se-arată melci și păianjeni
stive de lemne umede
lighene ruginite
(în care nu se mai spală prunci și femei)

zarzavat viermuit
hîrburi de mese
din care cina cea de taină
s-a scurs în pămînt
ştiam că-i destul
să cobor o singură scară
ca să dau de alt ochi negru deschis
înăuntrul altei pivniţe şi mai adînci
şi mai ticsită de lucruri
ce şi-au pierdut înţelesul
ibrice cu smalţul sărit
pieptarul putregăit de piele-nflorată
pendula moartă cu taurine ghiulele obscene
ce trag timpul mai în adînc
mă temeam că-mi vei ţine mîna veştedă
într-a ta
cu energia de fier a smintelii

mă-ncumet totuşi
intru în curte
toate se petrec după scenariul întrevăzut
surpiză e numai intensitatea vîrtejului
găuri negre se mişcă rotund
îşi joacă sfîrşitu-nţelesului
atunci cînd cobor după tine
cînd pipăi pereţii
şi-ncerc să m-agăţ
de lipicioasa mîzgă verzuie

hrube la succesive niveluri
ca-ntr-o baie comună de aburi
din ce în ce mai fierbinţi
insuportabili
pe treptele ultime

terapie de negru și verde
negru de nesfîrșire
verde de mîzgă
și iarăși negru și verde și verde
invers urcuș cățărare
spre fața pămîntului

ah, verde de aer verde de apă
verde de aguridă
sub umbrarul
la care mă-ntorc

respir ințelesul din neînțelesuri
sorb respirația viței de vie
îmi amestec suflarea cu sufletul morții
cîine al casei lîngă genunchii mei
blînd gudurîndu-se
ne mai spunem ceva
în lumină
eu cu vorbe
el cu ochii săi tandri
nedezlipiți de ai mei

ASTRU PALID

SEARĂ

totul îmi spune : „e seară
ce n-ai învățat nu mai e timp să înveți
uite apar științe noi
inițiatice graiuri
tu bea-ți infuzia și mergi la culcare"

„numai o clipă" spun
„să privesc Carul Mare și Carul Mic
și Casiopeea
pe astea le știu
încă puțin te rog
pe urmă merg la culcare"

și mama e bună mă mai lasă o vreme

MULTE CUVINTE

multe cuvinte împrăștii
semințe rostesc
ce crește din ele nu știu
poate mor netrăite
poate se naște un cactus pitic
o lobodă roșie
un pătrunjel
poate
— mai crezi în scripturi ? —
o să se legene
crinul împărătesc

NU TE SPERIA

nu te speria
nu-i un liliac
e un fluture gînditor
cu aripi străvezii
cu pete de culori
fericit că-și înțelege volutele
chiar în cădere

CONVALESCENȚA

între boală și lume
fragede boturi de ființe de ierburi
îți ating genunchii
cineva trage plapuma norilor deoparte

pe cerul dezgolit
seninul se stabilește la *beau-fixe*
ca pe coperta cărții Robinson Crusoe
editată de Socec et Co.
pentru o veșnicie albastră

NIMICIREA DISTANȚEI

caut distanța de aur
miezul de noapte
în care obiectul înmugurește
departe în anii lumină
nimicirea distanței
învierea aceleiași nopți
cînd totul e pom
e foșnet
și eu înăuntru
cerc învelit
între cercuri

PUTERE

frumoaselor tristelor cînturi
le pretindeam mîntuire

prooociri şi-o edenică
aşezare a lumii

frumoaselor tristelor cînturi
azi ştiu
ce putere mai mare ascundeţi

rîul vostru de lacrimi
ca rochia de bal cea dintîi
a Nataşei Rostova
unduie şi dă fericire

chiar marginea faldului ei
de poţi s-o atingi şi s-o simţi
încă eşti vrednic de-a fi pizmuit
muritorule

ODĂ SUB DUD

sub dud
la o masă
îmi aştern tacîmul de scris

lumina dintre frunze
îmi aruncă discret
un bănuţ de linişte auriu
îl încerc între dinţi
da e bun
aur curat

mulţumesc lumină
mulţumesc pomule
le spun cu evlavioasă politeţe

așa cum am fost învățată
în cei șapte ani poetici
de-acasă

și-n timp ce fac cîțiva pași
în jurul mesei
scandîndu-mi oda
simt clefăitul vîscos de omizi
al dudelor negre
strivite sub tălpi

VÎNATOARE

mai există și pentru noi
— file din calendar desprinse —
un sacru joc o vînătoare
gonaci după cuvinte
călăreți albaștri
într-un tablou expresionist
aplaturi de culoare
zburăm prin pale de carmin
și verde tandru-nvîrtejit
după vînatu-ascuns, de jertfă
după cuvinte ce nu mint
zburăm pe cai albaștri în tablou

UNUL DIN SCENARII

să fie zile și să curgă
spre delta rănii lor
să fie nopți

la marginea luminii
un crater
o ureche deschisă
spre sunete
cînd tulburi
cînd senine
să fie zile nopți
să fie

PRIVIND O FOTOGRAFIE DE COPIL

plec și casa e vraiște
prin ușile căscate
bat rafale fără stăpîn

nu văd nici o gaură de șoarec
să te ascund
să-ți fac culcuș
din frunze aurii
din puf de arțar
din lumină lăuntrică

pe unde o fi terezia
cu gingașul ac
ce tremură
sub povara de fulg
a melancoliei ?

bate cu piatră
o ploaie galbenă
amestecînd anotimpurile

iar tu mă privești
cu ochi enormi
care-mi cer să-ți aduc
o lumină de-aici de dincolo
dintr-un tablou de Ver Meer
și străvechea balanță
cu soare în talgere rotunde de aramă

REPEDE

repede repede
cît mai e sînge cît mai e vreme
cît mai e frunză cît mai e apă
scrie cu degetu-n sînge muiat
în lumină muiat :
copilul se teme
de întuneric

EA POEZIA

s-a făcut tot mai mică
și mai mică
acum e cît bobul de mazăre
acum cît grăuntele de piper
acum nu o mai vezi
așa de mică și totuși
nu-și află locul la mine
se-nghesuie intr-o arteră
o zgîrie pereții ei zgrunțuroși
se-nămolește în sîngele împiedicat
se rupe și fuge

acum e departe
doarme-ntr-un somn adînc
hrănitor de lapte
somnul copiilor

PAPARUDA

zeitate balcanică
oacheşă carne
frunză dezlănţuită
vino

ne seacă seceta mare

vino nălucă
joc de pîntec fecund
ţigancă puberă
semn vestitor
urcă
din scufundata floare-a oraşului

SUCCESIUNE

— ce-i cu ăsta mic ?
e bolnav ?
doarme de-a-n-picioarele
parcă nu ne-ar vedea
parcă n-am fi aici lîngă el.

— Nici nu suntem
ne-a supt cu ventuzele lui

de lipitoare
suntem sîngele copilăriei
timpul cu arătările lui
tragice şi groteşti

îşi umple cu noi alveolele
celor dintîi amintiri
îşi umflă reţeaua
de reminiscenţe şi semne
vieţile noastre-s reduse
la o gestică simplă
de balanţă bici poartă sau ochi

suntem hieroglifele
prizărite
în primul lui descintec
de înjunghiere-a destinului

FIERASTRAUL

mîna cu vine-ngroşate în buclele lui de efeb
scoarţa palmei lipită
de părul ca mătasea porumbului

lipită am spus ?
ce eroare
de-abia l-am atins
şi repede mîna mi-am tras-o deoparte
ştiind că altminteri
el o să-şi scuture capul
cabrat ca un mînz îndărătnic
cum să nu fugă de sînul matern
de adierea mormîntului ?

cuviincioşi la o astrală distanţă
(în aceeaşi odaie)
fiecare la masa de lucru
mă prefac că citesc

păsări minuscule
doi mandarini
ciripesc în colivie

aud fierăstrăul cum şuieră
unul am fost
un trunchi
dinţii harnici fără de somn
taie şi taie

GOANA

Doamne străinule
vii după ei
după copii
cald este locul
precum o iesle
ci-n gura ta
e noapte şi frig
nici mielul
nici boul
nu suflă
la tine în gură
Doamne străinule

ZBOR

pe fir de aer pe ghem de lînă
cu mama de mînă
bătrîne de spate aduse
muncite de trînji și de tuse
ușoare totuși ușoare
două mici vrăjitoare

peste amurg albăstriu
de Lipscani de pustiu
de muții din galantare
mirese clădite-n picioare
cu lungi pantofi de mătase
cu lumînările groase
goale netede pale
jobene-n amurg de opale

trage din tîrgul încet
mamă un val de barhet
croiește-mi un cămeșoi
să intre copilul din noi
la mama la noapte în pat
obrazul pe pernă culcat

e frig pe cărarea de lună
și nu suntem împreună

1980

RUNĂ

maică
rănile noastre sunt rune
nu le știu cifrul
nu le pot spune
rană umilă
rană comună

INCINERAREA MAMEI

mică Ofelie nonagenară
din undele vremii se-arată
garoafele roșii pe pînza sumară
și țeasta-n argint descărnată

miasme orgolii matrice polenuri
sigilii ascunsă durată
în fosa comună coboară totemuri
de cine mai sunt apărată ?

AVEAI UMBRELUȚA

aveai umbreluță ai fost și-n Evropa
mergea colivia pe roate
și huța și huța și tropa și tropa
priveliști se scurseră toate

şedea colivia pe loc prin zăbrele
vedeai un tramvai şi o apă
un pom era Pomul iar zilele mele
erau Începutul ce-ţi scapă

CAUT O RAMĂ

caut o ramă să te încadrez
chipul fluid se opune
caut un sîmbure fix un miez
care din poze-s mai bune ?

nu te pot strînge mamă-n chenar
nu te pot prinde eşti apă
mie doar braţele tale cuibar
margine-mi fac să mă-ncapă

COLUMBAR

de ce jucăria cu rime ?
de ce te închid în columbarul flaşnetei ?

chiar fără învederatul pumnal
Clytemnestra se naşte
se naşte Electra

dar e tîrziu
capul întorc
de la feţele lor spuzite de Furii
şi te legăn mamă
îţi legăn în mine cenuşa

CELE DOUĂ

antagonice
cu cea mai implacabilă ură a dragostei
cu sînge tînăr
nesătul duşmănos
se înfruntau

tîrziu
năpădită de milă
îi mîngîia fruntea pleşuvă
puţinele fire de păr argintii
iertare a fost sau ce ?
furtuna trecuse —
două bătrîne

NU AVEAM

Nu aveam nimic a ne spune
decît lucruri mărunte de fiece zi
şi tot aşteptam o minune :
să te dezvălui
odată şi-odată de sub cenuşă
imensă fără de ţărmuri
taină desferecată

SINGURA MINUNE

singura minune a fost
că trupul tău mic a pîlpîit

a vegheat
aproape un veac
şi a putut s-acopere
gura prăpastiei

FRAZA

„şi morţilor le-oi spune" ea zicea
şi fraza asta îmi plăcea grozav

sta mama într-un cerc
de morţi prelungi licăritori ca stalagmite
sub bolta unei peşteri

pe jos puneam o lampă de miner
ce-i proiecta fantastic pe pereţi

era frumos şi îmi era şi groază
c-o să le spună tot
cum între noi se întindea o apă mare
cum ne strigam de pe un mal pe altul
şi-abia ne auzeam
cuvintele stîlcite deformate
deşi eram alături în odaie

dar cînd acei mărunţi slujbaşi
milogi de la CENUŞA
i-au răsturnat grămada de oscioare
într-un vas cu toarte
s-a albit ecranul
nici o proiecţie
nici flăcări nici umbre pe pereţi
şi mă boceam :
„ea n-are gură n-are
nimic n-o să le spună"

doar apa cenuşie
se lăţea

ca pe o bandă de magnetofon
ştearsă de vreme
tot mai slab aud
fraza din care sîngele s-a scurs :
„şi morţilor le-oi spune"

GRĂDINA DE LACRIMI

mama avea aripi de aur
ce nu şi-au găsit nici o lume
ELSE LASKER SCHÜLER

copilul bătrîn
deschide la-ntîmplare
o revistă veche
citeşte :
„mama avea aripi de aur
ce nu şi-au găsit nici o lume"
şi aţipeşte
un circuit rămas intact
vibrează în creierul lui
se deschide grădina de lacrimi
el intră
nimeni pe urme
e singur
din faţă de pe potecă
vine o imagine tulbure
se dă în aer o luptă
şi ea se constituie tot mai precisă

culori și contur ondulat
ba chiar mirosul dulceag al decolteului ei
de mamă tînără încă
pudrată pentru plimbarea-n grădină
cu negustori și tufe de liliac înflorit
la rendez-vous-ul copilului
care îi caută sînul
dar aripile o trag afară
și nu mai e nimeni
în grădina de lacrimi

POMUL

mîinile nu mai puteau ține obiecte
paharul cădea pe jos se spărgea
atunci ți-ai cusut buzunare multe
la haina de casă
puneai :
într-unul chei
într-unul paharul
într-unul lingura
cu-o mînă-n baston
cu alta sprijinită de mobile
stăteai așa
un veac
între un pas și celălalt pas
un pom
uscat plin de nuci goale și negre
de zurgălăi un clinchet stins

DE MIRARE

de mirare
atît de mică și slabă
și totuși un parapet
nu se putea trece peste tine
nici nu se vedea clar
ce se ascunde
înapoia ta
acolo unde căzuseră toate
bastoane și pălării
mașini de cusut și cuverturi brodate

acum sunt eu parapetul
nimic nu mă mai apără
de frigul ce urcă mereu
eu mai rămîn puțin aici
s-acopăr golul din fața copiilor

CORSO

lumină oblică de smalț la promenadă
umbre perechi saluturi fericire
noi îi vedem și ei pot să ne vadă
ne învîrtim pe axă-n suprafire

— acesta-i Max ? o Doamne ! — nu e Max
el nu mai iese la plimbare
în ghete de șevro date cu vax
de unde ghete ? dar picioare ?

— nu-mi rupe vraja mamă totdeauna
luciditatea ta m-a-nfiorat
măcar acuma soarele și luna
să se iubească în același pat

știu, încă sunt copil și merg în față —
părinții-n urmă timp cu pălării
dar cresc rapid și viața mă învață
că nu-s mai mulți în raiuri Zaharii

el vine drept pe corso și mă-nșfacă
într-o privire verde de alumn
un dandy dîrz veston de promoroacă
și-n buzunarul larg crispatul pumn

cu el cu tata și cu tine mamă
mă voi roti mereu de pamplezir
pe-un dig podit cu dale de aramă
sub bolta sîngerie de porfir

1980

NOI. YORICK

ZI DE IARNĂ

aud pumnalele vijîind în aer
aud horcăitul celor cu gura plină de cîlți
aud rostogolul pietrelor pe scara
povîrnită-n infern

la geamu-nghețat
le fereastra bucătăriei
ciocul turturelelor bate
amintindu-ne fragilul echilibru al lumii
înmoi în strachină pîinea uscată
le-o pun pe balcon
mai e ceva de făcut ?

NOI, YORICK

să ne-mbarcăm fără complexe
pe uzata metaforă
nava în formă de craniu
să navigăm pe valuri luminiscente
de creier
noi Yorick
bunul bufon
noi ce bombardăm
cu vorbe-n doi peri
curtea din Elsinore
lumea se foiește și rîde
Claudius cufundat în acțiune
ne dă un picior
s-o lăsăm mai moale
să nu-i turburăm
cu vorbe de duh ingenioasele planuri
să nu-i oprim tragedia bufă din mers

ea merge-nainte
nici noi nu ne lăsăm
proferăm vorbe îngrozitoare
prevestiri fără perdea
și cu perdea (după care Polonius moare)
în timp ce cununa de flori

în timp ce spadele
în timp ce cupele de otravă

DATORNICII

aveam o datorie de plătit
şi năduşeam în somn
visam urît
dobînzile creşteau
aveam de dat
un ochi pentru-un briliant
o bucăţică suplă de ficat
o pasăre din vene cîntătoare
restituiam
mereu eram în urmă cu plata
falimentul
m-a refăcut
renasc imponderabil
în pene zdrenţuite aurii
dintr-o cenuşă
de fenix păgubos
ce-şi face meseria să renască
să cînte
dimineaţa
la şosea
plăteam
plutesc

ITACA

vrei să ajungi în Itaca
iscusitule rege

dincolo de proră e marea
fetele-adîncului
tulbure mare

astupă-ți cu ceară urechile
ține-te bine
să nu te-nhațe Nemaivăzutele

și nu certa zeii
ești în Itaca
asta-i Itaca

petecul ăsta de punte mucegăită
matca
în care te clatini

sub soare sub nori
insesizabila
întrebătoarea

TRECERE

tocmai cînd oratorul
ajunge la perorație
cînd brațul se înalță
cu cele cinci degete-n aer
cinci coloane de aer
pe care se reazemă templul de aer

tocmai cînd sala numai ovaţii
trepidează vuieşte
pe uşa laterală capitonată
intră cu paşi de motan garderobiera
se apropie nevăzut de estradă
şi fără grabă cu gesturi atente
îi îmbracă mănuşa
pe cele cinci degete
înălţate în aer
pe braţu-ncordat
îi trage mănuşa de pămînt cenuşie
mulajul de argilă umedă suplă
el se-ntăreşte văzînd cu ochii
braţul rămîne în aer
în parc este linişte

PREGĂTIRI

vestală
ţi-ai făcut abluţiunile ?
stomacu-i curat ?
creionul — bine ascuţit ?
moale ?
perfect
radioul e stins ?
stins
şi aragazul ?
şi el
nu se arde nimic
(dac-o să fie
ardere de tot
o să fie)

lumînările oaselor
adunate în cerc
pîlpîie clarobscur
sacerdotal

totul e gata de jertfă
mielul întinde gîtul
cuțitul acceptă
creionul atinge hîrtia

ceas fericit între toate
fratele umblă pe vîrfuri
unge țîțînile ușilor
cu o pană muiată în liniște

Mata Hari *the cat*
vine pe labe de catifea
se freacă de piciorul biroului
iscoditoare :
„ei cum îți mai merge ?"

„teribil" o informez delfic
(să înțeleagă ce vrea)
„ofranda mea irită mădularele zeilor
roșește urechile lor ascuțite"

The cat se repede
pe scări în sus
se freacă unduitoare de uși
la toate etajele și șoptește :
„teribil teribil
la trei se petrec lucruri ciudate
altarul e pîngărit
carnea mieilor otrăvită
nimic nu rimează
cu o vestală-n etate"

încă stă în drum şi-mi face semne
cînd trec pe lîngă ea — întunecate —
durata cu ghirlande de ghips peste fereşti
ciubucării magii de Bucureşti

de după paravanele de umbră
o foarfecă un manechin
un ştreang
în ştreang un croitor
fără amin
plecat din prăvălie
cînd necînd

între culisele de umbră
alt decor
un şir de scaune afişe
carafa paharul pentru vorbitor
un candidat
se angajează să facă totul
ca să se desfunde
canalul puturos
ce veştejeşte visul cu fîntîni

de sub obloane trase-n lături
factice un balet
un galantar
PERUCHERIE
capete ovale
păr păr mult
păr negru păr bălai păr acajú
dans volatil pe duşumeaua putredă a scenei
poante şi tutú

bătrînă casă de raport
o comediantă
rău mă canonești
cu semne cu metope cu ghirlande
cu masca tragică peste un chip precar
de sulimanuri și de var

de cîte ori pe lîngă tine trec
în prag observ un fel de cîine sur
cu botul ascuțit
îl recunosc pe zeul demon Seth
ce priveghează din vechimi
stă vertical atent
agent secret
cu ochi mijiți
una cu locu-n care ne topim.

MIGRAȚII

o mînă vine cu lingura
să ne desfete limba
o mînă vine cu cleștele
să ne smulgă limba
o mînă se-apropie
alta se face nălucă

cerul — plin de mîini foșnitoare
de păsări ce vin și pleacă
după legi dantelate dansante

e nebun valetul meu
telefonul
bun de legat
turuie turuie
cît e ziua de lungă
mă-mbolnăveşte

am să dau de pămînt cu tine
îi zic

nu vorbi de pămînt
rînjeşte cinic valetul

aluziile lui se-mplinesc
cobor în pămînt

de aici de jos îl observ
pare inert catatonic

— receptorul pe furcă —
tace scufundat în sine

săracu o fi în faza depresivă

îl observ mai atent
pe naiba

e destins calm
moţăie într-o scurtă vacanţă

curînd va purta livreaua altui stăpîn

pînă una alta îşi poate permite
să se scufunde-n tăcere

cum procedează orice valet
care se scaldă în baia stăpînului
în spuma lui preferată
cînd acesta pleacă departe
peste ocean

PLOUĂ

plouă peste copii
ploaie galbenă cenușie
mari ca dovlecii se fac
umflați apoși
de vorbe apoase
fără chef destinul îi mestecă
plictisit culcat într-o rînă

SLUJBA

ucenic la pasăre
m-am vrut
slugă la șarpe
m-am făcut
în gaura lui mă sfîrșesc
între pereți tapetați
cu Capricii de groază

SCRIB

umblu la dulapul
cu vechi caiete-ngălbenite

bloc-notesuri
fetuşi ce n-au ajuns să fie
teancuri de foi legate laolaltă
dosare burduşite
monştri născuţi —
şi în ce chinuri

caut cheia semnelor ciudate

lume de piramide
constelaţii fixe
de adorat şi de temut
rituri de zori rituri de scăpătat

cu foile străine deshumate
în mînă tremur
chiar eu trasam aceste ideograme

cînd te gîndeşti destul de complicate
în ordinea de preoţi statuată

încerc să intru-n pielea mea de scrib
cu ochi strălucitori
fixaţi spre pure proiectate spaţii —
şi nu pot
nici măcar nu înţeleg
cum a putut să fie un cer atît de fix
şi-un scrib ca mine
din timpul său
întors la piramide

şi jale mă cuprinde şi uimire
c-am străbătut atît de vaste spaţii
de nu mai pot să-mi înţeleg
nici litera nici sufletul prin vreme

bătrîno interbelico
multe-am tras cu tine

m-ai umilit
m-ai îngenuncheat
tirană ştirbă şi mofturoasă

ce farse sinistre-mi jucai

eu îţi viram pe gît
cu precauţie :
„mielul — blana lui cîrlionţată"

şi ce scoteai tu negru pe alb ?
„lupul stă la fereastră"

de ce ? de ce-mi făceai asta ?
mai întîi că mielul ştim cine e
dar lupul ?
şi lupul nu stă la fereastră

încurcături şi spaime
ai mai îmbătrînit surioaro
nu te mai ţii de farse
lupii şi mieii ies împreună
de pe banda rulantă
şi stau la fereastră
pînă se-ntunecă

mereu gîfîi
te-neci scîrţîi
praful îţi face rău
cînd plec de lîngă tine

îți trag pe față o cîrpă
cu gestul pe care-l face
eroul filmului
cînd trage cearceaful
peste chipul celei asasinate

INEDITE

VIS ÎN VIS

Cu mama și tata, cu birja pe lac.
Se leagănă calul iar nuferii tac.
Dă-mi mîna, e-n aer ceva și mă tem
Poclitul se strînge, se face un ghem.

Cu pas de felină, cu ochi ca de ceas,
din spații se lasă la scară un vas
prelung. E un mire. Și lacom, ascuns,
întunecă malul. Credeam c-am ajuns.

Un vînt mă ridică, un vuiet mă ia
în scoica trăsurii, la tulbure stea.
Nici tata, nici mama, nici birjă pe lac.
Doar inima veche se clatină-n sac

IDILĂ VECHE-N BUCUREȘTI

O, ce frumos era Califul,
dar cataiful, cataiful !
Picau sfieli, precum păgînii,
se pitulau, în umbră, spînii.

Încrucişări de iatagane,
berbanţi, şi fanţi, şi dulci codane.
Susan lipici,
şi n-aveam nici
cont la zaraf,
nici epitaf...
Inima mea se jupuia,
inima ta se desfrunzea,
din Lînărie pînă-n Grant,
cînd ne topeam în celălant...

COLAJ DE RAI

Un mozaic (din San Vitale ?)
îmi licăre pe două ţoale.
Era un cer, (era în moarte ?)
aici, sub măr, şi-n altă parte.
Un rînd de miei, de fum, monom...
Dulău lătra, cu bot de om :
„Ioane !". Vocea. Paradisul.
Ecoul, scrisul şi nescrisul.
Căruţe tari, cu Moromeţi.
Scurteica verde pe pereţi.
În mîl, în vals, se duce Pena,
pe aur mort, ca din Ravenna.
La Dîmboviţa lampagii
îşi fac nestinsele magii.
O stea. Un felinar. O stea.
Şi iar Maria că năştea.

TOAMNĂ

Culori de miere
picură,
le-aud,
culori de gutui, de castană.

Un nobil dans în aer,
o pavană.

Pe caldarîm,
castanele pocnesc
sub roţile maşinii.

Ecouri de oase zdrobite,
de sînge brun.

Să port în aer
dansul culorilor,
chivotul viu,
să nu-l dărîm,

îmi spun,

Io, ctitor de umbre.

O UMBRĂ

Lapoviţă, limfe.
Nici zi, nici seară.
Tărîmuri liminare.

Ca vata din ospicii,
o ceaţă,
felinare,
şi umbra ta,
Bacovia,
sub streşini
se prelinge
un geamăt,
golul mare.

MICĂ BALADĂ

Au sosit saltimbancii,
regi de rulotă,
cu păsări oarbe pe umăr
şi argintie calotă.
Vor să arăte ce pot,
în ciuda Marelui Hotentot.
„Loc pentru spectacol !"
ziseră ei,
aruncînd, porumbeilor, mei.
Primarul, bun şi milos,
le arată cu degetu-i gros,
un loc, chiar la mijloc,
sub clădirea cu turn şi breloc.
Pe cînd ei îşi fac giumbuşlucul,
iată că vine boclucul :
maşinăria din ceas
sloboade pe albul harap,
el face bau, face hap,
şi-i înghite din mers,
pe saltimbanci şi-al lor viers.
Apoi fiara se linge pe bot,

în fața Marelui Hotentot.
Calpă, în piața pustie,
străluce o singură terezie.

SEARĂ-N BUCEGI

Acum cînd știu
că totu-i brocard,
stele de sînge și aur,
întrețesute pe urzeală de neant,
pipăi avidă veluru-n relief,
munții cei mari, liniștiți, cu lumină îi mîngîi,
palma-mi lipesc de coaja de fag, de mesteacăn,
licăre stins în crîngul Bucegilor,
tot mai răcoare se face și muced,
miroase-a ciupercă,
tremur și-ncerc să m-acopăr
cu mantia serii.

CUPRINS

TĂRÎM INTERMEDIAR

(1946)

BUCURIE
(1949)

SE ARATĂ LUMEA
(1956)

TORENTUL
(1959)

MAGNET
(1962)

METAMORFOZE
(1963)

DIAMANTUL
(1965)

TOCMAI IEȘEAM DIN ARENĂ
(1967)

Alibiul

RĂZLEŢE
(1971)

ORICINE ŞI CEVA
(1972)

Profane

NOIEMBRIE INOCENTUL
(1981)

INEDITE

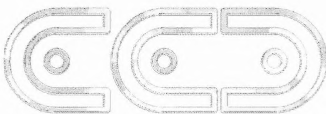
Lector : TRAIAN RADU
Tehnoredactor : VASILE CIUCĂ

Bun de tipar : 26.07.1989
Apărut 1989
Coli ed. : 9,77. Coli tipar : 8,50

Comanda nr. 90 167
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii",
Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti,
Repubilca Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

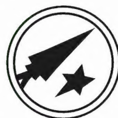

Anonim

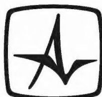

și

CAT Graur

Antwerpen

2025

